

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ, Π.Ε.Π. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ, Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ,
Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΗΠΕΙΡΟΥ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
ΕΣΠΑ 2007-2013

«Διμερής, Πολυμερείς και Περιφερειακές Ε&Τ Συνεργασίες»

Πράξη
Διμερής Ε&Τ Συνεργασία
Ελλάδας – Γερμανίας 2013 – 2015

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Περιεχόμενα

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ:	6
ΣΤΟΧΟΙ – ΟΡΟΙ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ	6
1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	6
2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	7
3. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ - ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	8
ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	8
4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	10
5. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ - ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	13
6. ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΝΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	13
6.1 Ένταση της ενίσχυσης για έργα Έρευνας και Ανάπτυξης ανά είδος δικαιούχου/φορέα	13
6.1.1 Κρατικές ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς επιχειρήσεις (άρθρο 31 Καν. 800/2008).	14
6.1.2 Δημόσια χρηματοδότηση που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση και κρατικές ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς ερευνητικούς φορείς	16
6.1.3 Κρατικές ενισχύσεις ή/και δημόσια χρηματοδότηση που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς τεχνολογικούς φορείς	16
6.2 Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας (άρθρο 32 Καν. 800/2008)	17
6.3 Κρατικές ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ(άρθρο 33 Καν. 800/2008)	17
6.4 Δημόσια χρηματοδότηση που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση και κρατικές ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ερευνητικούς φορείς	17
7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	18
7.1 Επιλεξιμότητα δαπανών για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης περιλαμβανομένης της πειραματικής ανάπτυξης	18
7.2 Επιλεξιμότητα δαπανών για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας	22
7.3 Επιλεξιμότητα δαπανών για δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ και ερευνητικούς φορείς	22
7.4 Μη επιλέξιμες δαπάνες	23
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ:	23
8. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	23
8.1 Φάσεις Υποβολής Προτάσεων – Περιεχόμενο	24
8.1.1. Α΄ Φάση Υποβολής – Υποβολή Σχεδίου Πρότασης	25
8.1.2. Β΄ Φάση Υποβολής – Υποβολή Πλήρους Πρότασης	27
9. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	29
9.1. Προκαταρκτικός έλεγχος	29
9.2 Α Φάση - κύρια αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτάσεων	30
9.2.1 Κύρια Αξιολόγηση	30
9.2.2 Κριτήρια Αξιολόγησης	30
9.2.3 Ιεράρχηση των προς χρηματοδότηση προτάσεων	32
9.4. Γ Φάση - Οριστική διαμόρφωση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου προτάσεων / έλεγχος ακρίβειας στοιχείων	33
9.5 Διασφάλιση του βιομηχανικού απορρήτου	34
10. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	35
11. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	36
12. ΔΕΙΚΤΕΣ/ ΜΕΓΕΘΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ/ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	37
13. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	37
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	38

<u>ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ .....</u>	<u>38</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....</u>	<u>39</u>
<u>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.....</u>	<u>39</u>
II.1 Χρόνος πραγματοποίησης των δαπανών	39
II.2 Λογιστική παρακολούθηση	40
II.3 Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών – Απαραίτητα παραστατικά	41
II.4 Τρόπος Εξόφλησης Παραστατικών	44
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ.....</u>	<u>47</u>
<u>ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ – ΕΛΕΓΧΟΙ .....</u>	<u>47</u>
III.1 Εκθέσεις	47
III.2 Έλεγχοι – Πιστοποίηση	49
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV .....</u>	<u>50</u>
IV.1 Α΄ Προκαταβολή	50
IV.2 Ενδιάμεση τμηματική καταβολή της ενίσχυσης	51
IV.3 Καταβολή αποπληρωμής	51
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V.....</u>	<u>52</u>
<u>ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ .....</u>	<u>52</u>
V.1 Διαδικασία	52
V.2 Απαραίτητα στοιχεία – Περιορισμοί	53
<u>ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ.....</u>	<u>55</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII .....</u>	<u>62</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII .....</u>	<u>66</u>

ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται παρακάτω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα – έγγραφο που καθορίζει μια αναπτυξιακή στρατηγική με τη χρήση ενός συνεκτικού συνόλου προτεραιοτήτων.
Δράση του Ε.Π.	Σύνολο ενεργειών που πραγματοποιούνται για την υλοποίηση των στόχων που τίθενται από τους άξονες προτεραιότητας του ΕΣΠΑ. Κάθε δράση, μπορεί να υλοποιείται μέσω μίας ή περισσότερων πράξεων ή έργων.
Πράξη του Ε.Π.	Έργο ή ομάδα έργων που επιλέγονται από τη διαχειριστική αρχή του οικείου επιχειρησιακού προγράμματος ή με ευθύνη της σύμφωνα με κριτήρια που καθορίζονται από την επιτροπή παρακολούθησης και υλοποιούνται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας με τον οποίο σχετίζονται.
Έργο του ΕΠ	Έργο που υλοποιείται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι συγκεκριμένης πράξης.
ΕΥΔ/ΕΠΑΕ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα»
Ε.Φ.Δ.	Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης. Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας ή υπηρεσία, η οποία ενεργεί υπό την ευθύνη διαχειριστικής αρχής ή αρχής πιστοποίησης και εκτελεί καθήκοντα για λογαριασμό μιας τέτοιας αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν έργα.
Δικαιούχος	Ιδιωτικός ή Δημόσιος φορέας που εκτελεί έργο και λαμβάνει δημόσια ενίσχυση. Είναι ο τελικός αποδέκτης της δημόσιας δαπάνης. Στο πλαίσιο της παρούσας πράξης ως δικαιούχος νοείται κάθε φορέας που συνεργάζεται για την υλοποίηση του έργου. Ο Δικαιούχος φέρει, στις εγκεκριμένες προτάσεις, την ευθύνη έναντι της ΓΓΕΤ για την καλή εκτέλεση του έργου που έχει αναλάβει. Οι υποχρεώσεις για την καλή εκτέλεση του έργου, καθώς επίσης τα παραδοτέα, οι τελικές εκθέσεις του έργου και οι έλεγχοι (οικονομικού και φυσικού αντικείμενου) θα αναφέρονται στις Αποφάσεις χρηματοδότησης - ένταξης που θα εκδώσει η ΓΓΕΤ για το δικαιούχο κάθε έργου.
Επιχείρηση	Μονάδα η οποία ανεξάρτητα από το νομικό της καθεστώς (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον οικονομικό της χαρακτήρα (κερδοσκοπικός ή μη) ασκεί οικονομική δραστηριότητα, δηλαδή δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά.
Σύμπραξη	Συνεργασία δικαιούχων για την υλοποίηση έργου.
Συντονιστής (Συντονιστής Φορέας)	Ο φορέας/ δικαιούχος που δρα ως κοινός εκπρόσωπος της σύμπραξης υλοποίησης έργου.

Ενίσχυση/ Δημόσια Δαπάνη	Κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση πράξεων/ έργων.
Ιδία συμμετοχή	Η διαφορά της δημόσιας δαπάνης από τον συνολικό προϋπολογισμό έργου/ πράξης και η οποία καταβάλλεται από τους δικαιούχους.
Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου	Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου ορίζεται φυσικό πρόσωπο το οποίο, σε περίπτωση σύμπραξης φορέων έχει τη γενική εποπτεία του συνολικού έργου σε επιστημονικό επίπεδο. Επιστημονικός Υπεύθυνος, έχει την συνολική ευθύνη για το συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής, τεχνικής και οικονομικής πλευράς μόνο σε περίπτωση που η πρόταση υποβάλλεται από έναν μόνο φορέα.
Υπεύθυνος Συντονισμού Έργου	Συντονιστής φορέας ορίζεται, μόνο σε περίπτωση σύμπραξης φορέων, η επιχείρηση η οποία έχει σημαντική βαρύτητα/ ποσοστό συμμετοχής στο έργο. Η επιχείρηση θα εκπροσωπείται από φυσικό πρόσωπο- Συντονιστής του έργου- , ο οποίος θα λειτουργεί ως κοινός εκπρόσωπος των φορέων που συμπράττουν, θα φέρει την ευθύνη για το συντονισμό των δραστηριοτήτων/εργασιών των φορέων, τη συνολική διαχείριση σε επίπεδο διοικητικό και σε επίπεδο επικοινωνίας μεταξύ τους καθώς και την επικοινωνία με τη ΓΓΕΤ. Παράλληλα, κάθε δικαιούχος (εταίρος της σύμπραξης) διατηρεί την ευθύνη εξολοκλήρου απέναντι στη ΓΓΕΤ για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει.
Δημοσιονομική διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της Κοινοτικής ή/και της Εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή σε μία πράξη.
Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από το λαβόντα.
Ερευνητικός Οργανισμός	Ως «ερευνητικός οργανισμός» νοείται ένας φορέας, όπως πανεπιστήμιο ή ερευνητικό ινστιτούτο, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι η διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης και η διάδοση των αποτελεσμάτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά τεχνολογίας· όλα τα κέρδη πρέπει να επανεπενδύονται στις δραστηριότητες αυτές, στη διάδοση των αποτελεσμάτων τους ή στη διδασκαλία· οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν έναν τέτοιο οργανισμό, π.χ. με την ιδιότητά τους ως μετόχου ή ως μέλους, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στο ερευνητικό δυναμικό του ή στα ερευνητικά του αποτελέσματα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ:

ΣΤΟΧΟΙ – ΟΡΟΙ – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση «*Διμερείς, Πολυμερείς και Περιφερειακές E&T Συνεργασίες*» στοχεύει στην ενθάρρυνση των ελληνικών φορέων για συνεργασία στην Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΕΤΑ) με αντίστοιχους φορείς των χωρών, με τις οποίες η Ελλάδα έχει συνάψει διμερείς συμφωνίες ΕΤΑ.

Ειδικότερα, οι στόχοι της Δράσης αφορούν:

Α) Στη χρηματοδότηση κοινών ερευνητικών και τεχνολογικών έργων στα επιστημονικά πεδία που ορίζουν από κοινού οι δυο χώρες σε κάθε προκήρυξη στη βάση Διμερών Ε&Τ Συμφωνιών.

Β) Στη δημιουργία κοινών ταμείων για την περαιτέρω ενίσχυση των Διμερών Ε&Τ Συμφωνιών και την επέκταση έργων.

Γ) Στην ενίσχυση των πολυμερών συνεργασιών, και

Δ) Στην ανάληψη πρωτοβουλίας για την ενίσχυση των δεσμών με ομάδες τρίτων χωρών όπου υπάρχει πολιτικό ή/και οικονομικό ενδιαφέρον, όπως οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, οι χώρες της ΟΣΕΠ (Οικονομική Συνεργασία Ευξείνου Πόντου) και της Μεσογείου, μέσω και της χρηματοδότησης φορέων και ομάδων των χωρών αυτών σε προγράμματα Ε&Α εθνικού ενδιαφέροντος.

Η Δράση «*Διμερείς, πολυμερείς και περιφερειακές E&T συνεργασίες*» αποτελεί δράση εθνικής εμβέλειας, που χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «*Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα*» (*ΕΠΑΝ-II*), Άξονας Προτεραιότητας (Α.Π.) 1: «*Δημιουργία και Αξιοποίηση της Καινοτομίας Υποστηριζόμενη από Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη*» και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) των 5 Περιφερειών μεταβατικής στήριξης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007–2013 ως εξής: Ε.Π. Αττικής, Α.Π. 3 «*Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας, της Καινοτομίας και της Ψηφιακής Σύγκλισης*», Ε.Π. Μακεδονίας – Θράκης, Α.Π. 4 «*Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας*» και Α.Π.5 «*Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας*», Ε.Π. Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου, Α.Π. 8 «*Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Στερεάς Ελλάδας*» και Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Α.Π. 6 «*Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Περιφέρειας Ν. Αιγαίου*».

Η δράση εντάσσεται στον Κωδικό θέματος προτεραιότητας 09 του ΕΣΠΑ.

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η παρούσα προκήρυξη, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο της Δράσης «*Διμερείς, πολυμερείς και περιφερειακές E&T συνεργασίες*», αφορά στην προκήρυξη της διμερούς E&T Συνεργασίας Ελλάδας –Γερμανίας με συνολικό προϋπολογισμό /Δημόσια Δαπάνη ποσού **5.000.000€**.

Η κατανομή της Δημόσιας Δαπάνης στις 5 περιφέρειες μετάβασης και στις 8 περιφέρειες του στόχου 1 (οι οποίες χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑΝ-II), απεικονίζεται στον Πίνακα 1:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΤΟΧΟΥ 1 & ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ		Δημόσια Δαπάνη
Περιφέρειες στόχου 1	ΕΠ "Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ 2) (Αν. Μακεδονία-Θράκη, Θεσσαλία, Ήπειρος, Β. Αιγαίο, Κρήτη, Ιόν. Νησιά, Πελοπόννησος, Δυτ. Ελλάδα)	1.772.134,17 €
	Αττική	1.520.573,30 €
Περιφέρειες μετάβασης	Κεντρική Μακεδονία	1.389.674,17 €
	Δυτική Μακεδονία	78.601,67 €
	Στερεά Ελλάδα	209.604,17 €
	Νήσων Νοτίου Αιγαίου	29.412,52 €
ΣΥΝΟΛΟ		5.000.000,00 €

Η ενίσχυση (δημόσια δαπάνη) κάθε δικαιούχου θα βαρύνει:

- στην περίπτωση επιχειρήσεων, την περιφέρεια στην οποία είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί η επωφελούμενη παραγωγική μονάδα ή το Παράρτημα της επιχείρησης που επωφελείται από το έργο, ανεξάρτητα από το πού βρίσκεται η έδρα της
- στην περίπτωση ΑΕΙ, Ερευνητικών κέντρων, στην περιφέρεια που είναι εγκατεστημένη η αντίστοιχη σχολή, τμήμα/ ινστιτούτο.

Η δημόσια δαπάνη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνική Συμμετοχή. Το ΕΤΠΑ συνεισφέρει στη χρηματοδότηση ενισχύσεων για την τόνωση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μέσω της μείωσης της περιφερειακών ανισοτήτων και της υποστήριξης των διαρθρωτικών βελτιώσεων και προσαρμογών των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης και της ανασυγκρότησης βιομηχανικών περιοχών που παρακμάζουν.

Αρμόδιος φορέας για το σχεδιασμό και την υλοποίηση της Δράσης «*Διμερείς, πολυμερείς και περιφερειακές E & T συνεργασίες*» είναι η Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού η οποία θα λειτουργήσει ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ) για τις διαδικασίες που διέπουν την υλοποίηση του ΕΣΠΑ.

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση επιχειρήσεων, η δημόσια δαπάνη χρεώνεται στην περιφέρεια στην οποία είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί η επωφελούμενη παραγωγική μονάδα ή το Παράρτημα της επιχείρησης που επωφελείται από το έργο, ανεξάρτητα από πού βρίσκεται η έδρα της

3. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ - ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

- Σκοπός της συνεργασίας των χωρών είναι, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων, η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ έρευνας και παραγωγής, η ενθάρρυνση του ιδιωτικού τομέα να επενδύσει σε δραστηριότητες ETA και η ενίσχυση των ερευνητικών δεξιοτήτων και της εξειδίκευσης του επιστημονικού δυναμικού.

Ειδικότερα, στόχοι της πράξης είναι:

- η επικέντρωση των προσπαθειών και των διαθέσιμων πόρων σε ερευνητικά θεματικά πεδία μείζονος ενδιαφέροντος για τις δύο χώρες και σημαντικά για την κοινωνία και την οικονομία.
- η ανάπτυξη του εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού και της αριστείας στον τομέα της Έρευνας & Ανάπτυξης με σκοπό την ανάπτυξη ανταγωνιστικών προϊόντων / υπηρεσιών, σε παγκόσμιο επίπεδο.
- η ανάπτυξη νέων γνώσεων-συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών- ή και κοινών ερευνητικών πόρων, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών.
- η ενίσχυση διακρατικών E&T έργων που στοχεύουν στην επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, στην ανάπτυξη ή στη βελτίωση προϊόντων, διεργασιών, υπηρεσιών, πολιτικών και θα υλοποιηθούν με την ενεργό συμμετοχή του παραγωγικού τομέα των δύο χωρών.
- η βελτίωση των δεξιοτήτων και της εξειδίκευσης των φορέων, στην προώθηση της διεθνούς συνεργασίας και στην περαιτέρω ενίσχυση του Ευρωπαϊκού χώρου Έρευνας.

Η υλοποίηση των στόχων προωθείται μέσω της διαμόρφωσης δυναμικών συνεργασιών και της από κοινού εκτέλεσης ερευνητικών και τεχνολογικών έργων μεγάλης κλίμακας, στα ακόλουθα επιστημονικά πεδία τα οποία ορίστηκαν από κοινού.

1. Υγεία:

Έρευνα για τον Καρκίνο: πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής πρόληψη του καρκίνου και δείκτες πρόγνωσης.

2. Βιο-οικονομία:

- Εξασφάλιση των παγκόσμιων/ μεσογειακών διατροφικών αναγκών.
- Διαμόρφωση μιας βιώσιμης γεωργικής παραγωγής με βιώσιμο τρόπο.
- Παραγωγή ασφαλών και υγιεινών προϊόντων διατροφής/ Ανάπτυξη καινοτόμων τεχνικών για διατροφικό έλεγχο, ανάλυση και διατήρηση τροφίμων, σχεδιασμός νέων προϊόντων με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
- Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε βιομηχανική κλίμακα.
- Ανάπτυξη πηγών ενέργειας με βάση τη βιομάζα.

3. Ενέργεια (ασφαλής, καθαρή και αποδοτική ενέργεια):

- Παραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης, μετατροπή, αποθήκευση και τελική κατανάλωση ενέργειας (π.χ. ελαχιστοποίηση των απωλειών κατά τη μεταφορά ενέργειας, τεχνολογίες για τη βελτίωση της απόδοσης κατά τη μετατροπή της ενέργειας, αξιοποίηση του δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας)
- Επόμενη γενιά ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (π.χ. αποδοτικότητα της μετατροπής ενέργειας, μείωση του κόστους και διευκόλυνση της παραγωγής).

4. Κοινωνικές Επιστήμες με εστίαση στην Οικονομική Κρίση:

- Κοινωνικός- πολιτικός αντίκτυπος της κρίσης και κοινωνικές προκλήσεις κλπ, (θέματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν: Συμβολή της ανάπτυξης της κοινωνίας των πολιτών στην αντιμετώπιση της κρίσης, αναδιαμόρφωση του πολιτικού συστήματος, κοινωνικές συνθήκες για τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, επιπτώσεις της κρίσης στην κοινωνία και οικονομία.

5. Έρευνα για την ψηφιοποίηση των προσωπικών υπηρεσιών και για εφαρμογές Τεχνολογιών Πληροφορικής στον τομέα των υπηρεσιών :

- Δικτύωση υφιστάμενων υπηρεσιών σε διάφορους τομείς (πχ. σύνδεση νοσοκομειακών υπηρεσιών με τοπικές συμβουλευτικές δομές για αποτελεσματικότερη περίθαλψη, δικτύωση του ιατρικού δυναμικού, των οικογενειών, των δομών περίθαλψης, των ασθενών για τον συντονισμό των διαδικασιών που θα επιτρέπουν την αυτονόμηση της τρίτης ηλικίας, δικτύωση αρχιτεκτονικών εταιρειών, οικοδομικών συνεταιρισμών κ.λπ. ,για την διαμόρφωση κατάλληλου περιβάλλοντος κατοικίας).
- Νέα καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα
- Μεθοδολογία ανάπτυξης συστημάτων /εργαλείων, κ.λπ., βασισμένη σε Τεχνολογίες Πληροφορικής (π.χ. ανάπτυξη συστημάτων μέτρησης ζωτικών παραμέτρων υγείας ηλικιωμένων ατόμων και απευθείας μετάδοσης στο ιατρικό κέντρο, ψηφιακή σύνδεση ηλικιωμένων ατόμων με υπηρεσίες, ηλεκτρονικά συστήματα αγορών για την καθημερινή εξυπηρέτηση ατόμων, καινοτόμος εξοπλισμός με εφαρμογή σε «έξυπνα σπίτια» για την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες κλπ)
- Υπηρεσίες έντασης γνώσης με εφαρμογές στον τουρισμό και πολιτισμό
- Εφαρμογές Τεχνολογιών Πληροφορικής στο περιβάλλον και στην πολιτιστική κληρονομιά.

6. Νανοτεχνολογία με εστίαση στο "γραφένιο"

Για τους υπόλοιπους τομείς της Νανοτεχνολογίας οι ελληνικές ομάδες θα πρέπει να υποβάλλουν την πρότασή τους επιπλέον (εκτός από την ελληνική) και στην ακόλουθη γερμανική πλατφόρμα υποβολής (<http://www.bmbf.de/foerderungen/20591.php> /)

7. Photonics / Οπτικές τεχνολογίες:

Έρευνα προσανατολισμένη στις πολυδιάστατες εφαρμογές των φωτοβολταϊκών συστημάτων με στόχο το άνοιγμα νέων αγορών και την αξιοποίηση αυτών των τεχνολογιών στις δύο χώρες. (π.χ. φωτοβολταϊκές εφαρμογές για εξοικονόμηση καυσίμων, για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε απομακρυσμένες, εκτός δικτύου περιοχές, β) Ολοκληρωμένα φωτοβολταϊκά συστήματα κλιματισμού κ.λπ.).

Σημείωση: Η Αγγλική έκδοση των Θεματικών Τομέων έχει επισυναφθεί ως Παράρτημα VIII στον Οδηγό Εφαρμογής

Στο πλαίσιο αυτό θα χρηματοδοτηθούν Ε&Τ έργα που:

- * ενδιαφέρουν τον παραγωγικό ιστό των δύο χωρών και θα συμβάλουν άμεσα ή έμμεσα στην παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και υπηρεσιών και στη διεξόδυση σε νέες αγορές,
- * υποστηρίζουν τις ανάγκες της κοινωνίας και των πολιτικών στους προαναφερθέντες διάφορους τομείς
- * παράγουν νέα αξιοποιήσιμη γνώση.

Ειδικότερα, επιλέξιμες δραστηριότητες προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο της εκτέλεσης ερευνητικών και τεχνολογικών έργων μεγάλης κλίμακας, είναι μεταξύ άλλων οι ακόλουθες :

α) Δράσεις Έρευνας και Ανάπτυξης,

α.1 ενέργειες οι οποίες εκφράζουν το κυρίως αντικείμενο του έργου και στοχεύουν σε μια σημαντική εξέλιξη πέραν της δεδομένης τρέχουσας κατάστασης της σχετικής τεχνογνωσίας (βασική και βιομηχανική έρευνα) και

α.2 πειραματική ανάπτυξη/ επίδειξη ώστε να αποδειχθεί η “εμπορική” βιωσιμότητα νέων τεχνολογιών, οι οποίες διαθέτουν μεν κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα, αλλά δε δύνανται να διατεθούν στο εμπόριο άμεσα.

β) Μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας (κυρίως για την προετοιμασία δράσεων πειραματικής ανάπτυξης).

γ) Κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ (παρ.6.3) και ερευνητικούς φορείς (παρ.6.4).

δ) Δράσεις προβολής, δικτύωσης, διάχυσης, συμμετοχής σε διεθνή συνέδρια, εκθέσεις, καθώς και διοργάνωσης σεμιναρίων, συνεδρίων, διασκέψεων, συναντήσεων, workshops (σε εθνικό και διεθνές επίπεδο) σε θέματα που συνδέονται με το αντικείμενο των έργων,

ε) Ανταλλαγή επιστημόνων, ερευνητικών αποτελεσμάτων, Ε και Τ πληροφοριών

Υποχρεωτικά σε κάθε έργο θα πρέπει να υπάρχουν δράσεις έρευνας και ανάπτυξης με τη μορφή α.1 ή/και με τη μορφή πειραματικής ανάπτυξης (α.2).

Οι δράσεις των κατηγοριών (β), (γ), είναι προαιρετικές και συνδέονται με το αντικείμενο και τους στόχους των έργων, ενώ οι δράσεις της κατηγορίας (δ) και (ε) πρέπει να προβλέπονται σε όλα τα έργα. Επισημαίνεται ότι το Νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο της Πράξης παρατίθεται στο Παράρτημα Ι.

4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

- **Η Ελληνο γερμανική Ε & Τ Διακρατική Συνεργασία απευθύνεται στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα των δύο χωρών.** Ως εκ τούτου, δικαίωμα υποβολής πρότασης στην παρούσα προκήρυξη για την υλοποίηση μεγάλης κλίμακας Διακρατικών Ε&Τ έργων έχουν, συμπράξεις (βλ. ορισμό) **Ιδιωτικών Φορέων (επιχειρήσεων όλων των μεγεθών)** και **Δημοσίων Φορέων (Ερευνητικοί & Τεχνολογικοί φορείς, Πανεπιστήμια, ΑΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα και Εργαστήρια αυτών)** και από τα δύο Κράτη. Οι προτάσεις θα περιλαμβάνουν κατά μέγιστο δύο συνεργαζόμενους φορείς από κάθε πλευρά, ανάλογα με τις ανάγκες και τους στόχους του έργου.

Προτάσεις που δεν έχουν διακρατικό εταίρο δεν θα γίνονται αποδεκτές. Επισημαίνεται ότι είναι δυνατή η συμμετοχή, ως εταίρων, φορέων (επιχειρήσεων, ερευνητικών ή και άλλων φορέων) από το εξωτερικό -εκτός της Γερμανίας- με την προϋπόθεση ότι οι συγκεκριμένοι

φορείς δεν θα επιχορηγούνται από το έργο, η χρηματοδότηση τους θα πρέπει να γίνεται από ίδιους πόρους. Διευκρινίζεται ότι δεν λογίζεται στο συνολικό αριθμό φορέων η συμμετοχή φορέα με μηδενικό προϋπολογισμό ή δημόσια δαπάνη (πλην των φορέων της Γερμανίας).

- Τα προτεινόμενα μεγάλης κλίμακας E& T έργα πρέπει να αποφέρουν προφανές όφελος στις δύο χώρες, στους συμμετέχοντες των συμπράξεων αλλά και γενικότερα οφέλη στην οικονομία. **Επισημαίνεται ότι η σύμπραξη με επιχείρηση θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική όμως δεν αποτελεί αποκλειστική προϋπόθεση συμμετοχής στο Πρόγραμμα, ιδιαίτερα εάν δεν υπάρχει δυνατότητα εφαρμογής των αποτελεσμάτων του έργου. Εντούτοις, η αναγκαιότητα σύμπραξης με επιχείρηση θα κριθεί κατά την αξιολόγηση των προτάσεων και οι προτείνοντες οφείλουν να αιτιολογήσουν με σαφήνεια τους λόγους της μεταξύ τους συνεργασίας, της επιλογής των συνεργαζόμενων φορέων και της επάρκειας τους για την υλοποίηση του έργου. Η σύνθεση της σύμπραξης θα πρέπει διασφαλίζει απόλυτα την ικανοποίηση των στόχων και την απρόσκοπτη υλοποίηση του έργου, να πληροί τα κριτήρια αξιολόγησης του προγράμματος και παράλληλα να αναδεικνύει τα οφέλη που θα προκύψουν και την προστιθέμενη αξία που προσδίδει η μεταξύ τους συνεργασία.**

Για τους σκοπούς της παρούσας πράξης, ως ερευνητικός φορέας νοείται ένας φορέας, όπως Πανεπιστήμιο ή ερευνητικό ινστιτούτο, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, από τους κύριους σκοπούς του οποίου είναι η διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής έρευνας και η διάδοση των αποτελεσμάτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά τεχνολογίας. Όλα τα κέρδη πρέπει να επανεπενδύονται στις δραστηριότητες αυτές, τη διάδοση των αποτελεσμάτων ή τη διδασκαλία. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν έναν τέτοιο φορέα, π.χ. με την ιδιότητα μετόχων ή μελών, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στο ερευνητικό δυναμικό του ή στα ερευνητικά του αποτελέσματα.

- Στο πλαίσιο της παρούσας πράξης μπορεί να θεωρούνται ως διαφορετικοί φορείς - διαφορετικά Εργαστήρια του ίδιου Τμήματος ΑΕΙ ή Ινστιτούτου

Υπογραμμίζονται επίσης τα ακόλουθα:

Προτάσεις οι οποίες θα υποβληθούν χωρίς συνεργασία με την άλλη χώρα αποκλείονται από τη διαδικασία.

- Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν κλείσει μία τουλάχιστον ετήσια οικονομική χρήση και να έχουν δημοσιεύσει τον σχετικό ισολογισμό (ή ισοδύναμα οικονομικά στοιχεία).
- Όσον αφορά στις ΟΕ & Ε.Ε. είναι απαραίτητη η υπερδωδεκάμηνη χρήση.
- Η μέγιστη δημόσια δαπάνη που μπορεί να εγκριθεί για κάθε έργο, από κάθε πλευρά, δεν θα υπερβαίνει τις 250.000 €.
- Ο αριθμός των φορέων που συνεργάζονται σε κάθε πρόταση δεν θα υπερβαίνει τους δύο, από κάθε πλευρά και θα πρέπει τεκμηριωμένα να αντανακλά τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες του έργου. Προϋπόθεση επιλεξιμότητας των προτάσεων αποτελεί η ισόρροπη χρηματοδότηση και συμμετοχή των δύο χωρών στη σύμπραξη.
- Η διάρκεια των προτεινόμενων έργων δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα δύο χρόνια (έως τον Οκτώβριο του 2015). Δε θα εξετάζονται προτάσεις με διάρκεια υλοποίησης μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη.

- **Δεν θα χρηματοδοτούνται προτάσεις που ήδη χρηματοδοτούνται από άλλες δημόσιες (εθνικές ή κοινοτικές) πηγές.**

Σε κάθε έργο, που υποβάλλεται ορίζεται ένας Επιστημονικός Υπεύθυνος. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής και τεχνικής πλευράς. Επιπλέον, αναλαμβάνει και την οικονομική διαχείριση του έργου μόνο όμως σε περίπτωση που η πρόταση υποβάλλεται από ένα μόνο φορέα. Συνεργάζεται με τους επικεφαλής των ενοτήτων εργασίας προκειμένου να διασφαλίσει την άρτια υλοποίηση του ερευνητικού σχεδίου και την τήρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων. **Κατά συνέπεια, απαιτείται να διαθέτει ο Επιστημονικός Υπεύθυνος πολυετή εμπειρία στην επίβλεψη και το συντονισμό διεπιστημονικών ερευνητικών έργων καθώς και εις βάθος γνώση της θεματικής περιοχής του έργου.** Για τους λόγους αυτούς, σε περίπτωση που από πλευράς Ελλάδας πρόκειται το προτεινόμενο έργο να υλοποιηθεί από περισσότερους του ενός φορείς, **θεωρείται σκόπιμο ο Επιστημονικός Υπεύθυνος να προέρχεται από τον ερευνητικό φορέα.** Εντούτοις, δεν αποκλείεται η επιλογή του από την επιχείρηση εφόσον διαθέτει την αντίστοιχη εμπειρία και πληροί τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις.

Σε περίπτωση σύμπραξης φορέων ο «Επιστημονικός Υπεύθυνος» έχει τη γενική εποπτεία του συνολικού έργου αποκλειστικά σε επιστημονικό επίπεδο.

Παράλληλα όμως η επιχείρηση ή ο ερευνητικός φορέας ορίζεται ως **Συντονιστής Φορέας και εκπροσωπείται από φυσικό πρόσωπο (Συντονιστής του έργου).**

Ο Συντονιστής του έργου λειτουργεί ως κοινός εκπρόσωπος των φορέων που συμπράττουν, έχει την ευθύνη για το συντονισμό των δραστηριοτήτων /εργασιών των φορέων, τη συνολική διαχείριση σε επίπεδο διοικητικό και σε επίπεδο επικοινωνίας μεταξύ τους καθώς και με τη ΓΓΕΤ. Επίσης, αναλαμβάνει την υποχρέωση να συγκεντρώνει τα δικαιολογητικά υλοποίησης του προγράμματος, καθώς και να τηρεί όλα τα παραστατικά που αφορούν στο έργο και να εκπροσωπεί τον Δικαιούχο.

Εντούτοις, κάθε δικαιούχος (εταίρος της σύμπραξης) διατηρεί την ευθύνη, απέναντι στη ΓΓΕΤ, της επιστημονικής, οικονομικής και διοικητικής υποστήριξης του επιμέρους τμήματος του έργου που δεσμεύτηκε να υλοποιήσει.

Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε ΜΜΕ στα πλαίσια της παρούσης Πράξης θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου εάν ο δικαιούχος υπέβαλε αίτηση για ενίσχυση πριν την έναρξη εργασιών για το σχέδιο ή τη δραστηριότητα,

Σε περίπτωση που στην υποβληθείσα πρόταση συμμετέχουν μεγάλες επιχειρήσεις (στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν και οι ερευνητικοί φορείς, τα ΑΕΙ/ΤΕΙ) εφόσον έχουν οικονομικές δραστηριότητες και δεν εμπίπτουν στον ισχύοντα ορισμό των ΜμΕ¹) προκειμένου να δικαιούνται κρατικής ενίσχυσης, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Κανονισμού (Ε.Κ) αριθ.800/2008 της Επιτροπής, θα πρέπει επιπλέον να έχουν αναλύσει, με εσωτερική μελέτη, το χαρακτήρα κινήτρου (αρθρ. 8 καν. 800/08) του ενισχυόμενου σχεδίου/ έργου ή δραστηριότητας τόσο με την υπόθεση χορήγησης της ενίσχυσης, όσο και χωρίς αυτήν. Στη μελέτη αυτή θα πρέπει να επιβεβαιώνεται μια ουσιώδης αύξηση του μεγέθους ή/και του πεδίου του σχεδίου, ή/και μια ουσιώδης αύξηση του συνολικού ποσού που κατέβαλε ο δικαιούχος για το επιδοτούμενο έργο ή τη δραστηριότητα ή/και μια ουσιώδης αύξηση στην ταχύτητα ολοκλήρωσης του υπόψη σχεδίου ή δραστηριότητας.

---

¹ Σχετικά θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ιδίως η παράγραφος 4 του άρθρου 3 του Παραρτήματος Ι του Καν. 800/08

Σύνοψη της μελέτης αυτής θα υποβληθεί (βλ. Ενότητα 8.1.2) και θα αξιολογηθεί πριν την τελική έγκριση της πρότασης και την έκδοση της απόφασης χρηματοδότησης του έργου.

Υπογραμμίζεται πως η επίδειξη της ύπαρξης τέτοιου κινήτρου αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση μεγάλης επιχείρησης από την πράξη.

Εφόσον εγκριθεί η ενίσχυση ενός σχεδίου/ έργου, απαγορεύεται η εκχώρηση του ανατιθέμενου έργου σε τρίτους από οποιονδήποτε δικαιούχο, καθώς και της απαίτησης για ενίσχυση που προκύπτει από την ανάθεση αυτή.

5. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ - ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ

Η χρονική διάρκεια υλοποίησης των προτεινόμενων έργων δε θα υπερβαίνει τα **δύο έτη και σε καμία περίπτωση την 30/10/2015**

Ως ημερομηνία έναρξης κάθε έργου και της επιλεξιμότητας των δαπανών δύναται να ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της πρότασης ή οποιαδήποτε μεταγενέστερη, μετά από σχετική δήλωση των ενδιαφερομένων. Σε διαφορετική περίπτωση (μη υποβολής της σχετικής δήλωσης), ως ημερομηνία έναρξης έργου και επιλεξιμότητας των δαπανών θα ορίζεται η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης χρηματοδότησης –ένταξης.

Στην περίπτωση συμμετοχής μεγάλης επιχείρησης, ως ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης χρηματοδότησης - Ένταξης.

Η συνολική Δημόσια Δαπάνη της Πράξης ανέρχεται στα 5.000.000€. Ο μέγιστη Δημόσια Δαπάνη ανά έργο δε θα υπερβαίνει τα 250.000 €, από κάθε πλευρά, ως εκ τούτου αναμένεται να ενταχθούν συνολικά περίπου 20 έργα.

6. ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΝΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Σε περίπτωση σύμπραξης ελληνικών φορέων η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται χωριστά για κάθε δικαιούχο ενίσχυσης και για κάθε είδος ενισχυόμενης δραστηριότητας. Όταν ένα έργο περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες η καθεμιά από αυτές κρίνεται μεμονωμένα αν υπάγεται σε μια από τις κατηγορίες, οι οποίες αναφέρονται στη συνέχεια, ή σε καμία από αυτές. Στο πλαίσιο αυτό είναι σκόπιμο κάθε Ενότητα Εργασίας να αντιστοιχίζεται είτε σε ένα συγκεκριμένο είδος έρευνας (βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη) είτε σε κάποια από τις άλλες δραστηριότητες (μελέτη τεχνικής σκοπιμότητας, κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας). Επισημαίνεται ότι το ύψος της αιτούμενης ενίσχυσης από τους υποβάλλοντες τις προτάσεις θα πρέπει να ανταποκρίνεται στα δεδομένα που ακολουθούν, η δε ορθότητα των αιτημάτων θα αποτελέσει αντικείμενο και της Β φάσης αξιολόγησης των προτάσεων.

6.1 Ένταση της ενίσχυσης για έργα Έρευνας και Ανάπτυξης ανά είδος δικαιούχου/φορέα

Οι ενισχύσεις αυτής της κατηγορίας αφορούν βασική έρευνα² ή/και βιομηχανική έρευνα³ ή/και πειραματική ανάπτυξη⁴. Η ένταση της ενίσχυσης ή της χρηματοδότησης με δημόσιους πόρους

---

² **Βασική έρευνα:** πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την παραγωγή νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται άμεση πρακτική εφαρμογή ή χρήση.

³ **Βιομηχανική έρευνα:** σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων, που είναι απαραίτητα για τη βιομηχανική έρευνα, ιδιαίτερα για την επικύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών εξαιρουμένων των πρωτοτύπων.

⁴ **Πειραματική ανάπτυξη:** απόκτηση, συνδυασμός, διαμόρφωση και χρήση υφιστάμενων, επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων γνώσεων και ικανοτήτων για την παραγωγή σχεδίων και διατάξεων για νέα, τροποποιημένα ή βελτιωμένα προϊόντα, μεθόδους ή

που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση ανά κατηγορία έρευνας και είδος φορέα και συνεργασίας μεταξύ φορέων παρουσιάζεται παρακάτω και συγκεκριμένα:

- για τις επιχειρήσεις στην υποενότητα 6.1.1
- για τους ερευνητικούς φορείς στην υποενότητα 6.1.2
- για τεχνολογικούς και λοιπούς φορείς στην υποενότητα 6.1.3

6.1.1 Κρατικές ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς επιχειρήσεις (άρθρο 31 Καν. 800/2008).

Η ανώτατη ένταση της ενίσχυσης ανά κατηγορία έρευνας και ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, και τον αριθμό και το είδος των συνεργαζόμενων φορέων παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα¹:

Πίνακας 1: Εντάσεις ενίσχυσης για δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης

Κατηγορία Έρευνας	Μικρές επιχ/σεις	Μεσαίες επιχ/σεις	Μεγάλες επιχ/σεις
Βασική Έρευνα	έως 100%	έως 100%	έως 100%
Βιομηχανική Έρευνα	έως 70%	έως 60%	έως 50%
Πειραματική Ανάπτυξη ⁵	έως 45%	έως 35%	έως 25%

Εντούτοις, η ένταση της ενίσχυσης ανά κατηγορία έρευνας και ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης μπορεί να διαφοροποιηθεί κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις που αναφέρονται στον επόμενο πίνακα.

υπηρεσίες. Μπορεί να περιλαμβάνονται και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, το σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, μεθόδων και υπηρεσιών. Οι δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνουν την παραγωγή σχεδίων, σχεδιασμού και άλλης τεκμηρίωσης, εφόσον δεν προορίζονται για εμπορική χρήση. Περιλαμβάνεται επίσης η ανάπτυξη πρωτοτύπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά και πιλοτικών σχεδίων στις περιπτώσεις που τα πρωτότυπα είναι απαραίτητα για το τελικό εμπορικό προϊόν και όπου είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθούν και να χρησιμοποιηθούν όνο για σκοπούς επίδειξης και έγκρισης. Στην περίπτωση μεταγενέστερης εμπορικής χρήσης σχεδίων επίδειξης ή πιλοτικών σχεδίων, τυχόν έσοδα από τέτοια χρήση πρέπει να αφαιρεθούν από το επιλέξιμο κόστος.

⁵ Η πειραματική παραγωγή και δοκιμή των προϊόντων, των διαδικασιών και των υπηρεσιών είναι επίσης επιλέξιμη, εφόσον δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να μεταποιηθούν για χρήσεις βιομηχανικές εφαρμογές ή εμπορία.

Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές αλλαγές που πραγματοποιούνται σε προϊόντα, γραμμές παραγωγής, διεργασίες μεταποίησης, υπάρχουσες υπηρεσίες και άλλες δραστηριότητες σε εξέλιξη, ακόμη και αν οι αλλαγές αυτές αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.

Πίνακας 2: Εντάσεις ενίσχυσης για δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης υπό προϋποθέσεις

Κατηγορία Έρευνας	Μικρές επιχ/σεις	Μεσαίες επιχ/σεις	Μεγάλες επιχ/σεις
<p>Η Βιομηχανική Έρευνα, ενισχύεται με την αναφερόμενη στις διπλανές στήλες ανώτερη ένταση εφόσον καλύπτεται μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το έργο προβλέπει πραγματική συνεργασία μεταξύ δυο τουλάχιστον ελληνικών ανεξάρτητων μεταξύ τους επιχειρήσεων και πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: <ol style="list-style-type: none"> α) καμία μεμονωμένη επιχείρηση δε φέρει πάνω από το 70% των επιλέξιμων δαπανών του σχεδίου συνεργασίας, και β) περιλαμβάνεται συνεργασία με τουλάχιστον μια ελληνική ΜμΕ 2. Το έργο προβλέπει πραγματική συνεργασία μεταξύ μιας ελληνικής επιχείρησης και ενός ελληνικού ερευνητικού φορέα και πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: <ol style="list-style-type: none"> α) ο ερευνητικός φορέας αναλαμβάνει τουλάχιστον το 10% των επιλέξιμων δαπανών (επί του συνολικού προϋπολογισμού), και β) ο ερευνητικός φορέας έχει το δικαίωμα να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα του ερευνητικού σχεδίου στο βαθμό που απορρέουν από την έρευνα που διεξήγαγε ο ίδιος, ή 3. τα αποτελέσματα του σχεδίου διαδίδονται ευρέως μέσω τεχνικών και επιστημονικών διαλέξεων ή μέσω της δημοσίευσής τους σε επιστημονικά και τεχνικά περιοδικά ή διατίθενται σε αρχεία αποθήκευσης με ελεύθερη πρόσβαση (βάσεις δεδομένων οι οποίες προσφέρουν σε όλους πρόσβαση σε ανεπεξέργαστα ερευνητικά δεδομένα) ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής. Προσοχή: σημειώνεται ότι για τις προϋποθέσεις 1 και 2, η υπερβολαβία δε θεωρείται πραγματική συνεργασία. 	έως 80%	έως 75%	έως 65%

<p>Πειραματική Ανάπτυξη, εφόσον καλύπτονται οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις 1 ή 2 του αυξημένου ύψους ενίσχυσης βιομηχανικής έρευνας (βλ. ανωτέρω).</p>	έως 60%	έως 50%	έως 40%
--	---------	---------	---------

Στην περίπτωση ενισχύσεων για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης που πραγματοποιούνται με συνεργασία μεταξύ ερευνητικών οργανισμών και επιχειρήσεων, το σύνολο των ενισχύσεων που προέρχονται από άμεση κυβερνητική στήριξη σε ένα συγκεκριμένο σχέδιο και, εφόσον αποτελούν ενισχύσεις, των συνεισφορών δημοσίων ερευνητικών οργανισμών στο ίδιο σχέδιο, δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις ισχύουσες εντάσεις ενίσχυσης για κάθε δικαιούχο επιχείρηση.

6.1.2 Δημόσια χρηματοδότηση που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση και κρατικές ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς ερευνητικούς φορείς

A. Η δημόσια χρηματοδότηση που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση -κατά την έννοια του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ- προς τους ερευνητικούς φορείς μπορεί να ανέλθει σε 100% των επιλέξιμων δαπανών για κάθε είδος ενισχυόμενης δραστηριότητας, εφόσον προκύπτει από το υποβαλλόμενο έργο ότι αφενός αποτελούν «ερευνητικούς οργανισμούς» κατά την έννοια του ορισμού στη παραγρ. 2.2. δ) του Κοινοτικού Πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στην Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία (2006/C323/01) (βλ. παρ. 2.2 «Ορισμοί») και η χρηματοδοτούμενη δραστηριότητα εμπίπτει στις συνήθεις πρωτογενείς δραστηριότητες του ερευνητικού φορέα οι οποίες δεν αποτελούν οικονομικές δραστηριότητες και συνίστανται ιδίως στην εκπαίδευση για περισσότερους ανθρώπινους πόρους με καλύτερες δεξιότητες, στη πραγματοποίηση ανεξάρτητης E&A για περισσότερη γνώση και η διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας, περιλαμβανόμενης της συλλογικής E&A και στη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Συνεπώς τα αποτελέσματα του ενισχυόμενου έργου μπορούν να διαδοθούν ευρέως, και τυχόν παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης, δημιουργίας τεχνολογιών και άλλες μορφές αξιοποίησης της παραγόμενης γνώσης, δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα όταν γίνονται σε εσωτερικό επίπεδο⁶ και τα έσοδα επανεπενδύονται στις πρωτογενείς δραστηριότητες του ερευνητικού φορέα. Η ΓΓΕΤ διατηρεί το δικαίωμα να ελέγχει την επανεπένδυση στις πρωτογενείς δραστηριότητες των ερευνητικών φορέων των τυχόν εσόδων που προέκυψαν σύμφωνα με τα παραπάνω για μια τριετία μετά την παραλαβή τους και να συστήνει για το σκοπό αυτό ειδικές επιτροπές εμπειρογνομώνων.

B. Σε διαφορετική περίπτωση, δηλαδή αν το έργο που υλοποιείται από τους ερευνητικούς φορείς θεωρείται ως οικονομική δραστηριότητα και δεν εμπίπτει στις ανωτέρω περιπτώσεις, τότε οι ερευνητικοί φορείς θα μπορούν να επιδοτηθούν με ανώτατη ένταση κρατικής ενίσχυσης ίση με αυτήν των επιχειρήσεων ανάλογα με το είδος της ενισχυόμενης δραστηριότητας, όπως περιγράφεται στους προηγούμενους Πίνακες. Συγκεκριμένα, ο ερευνητικός φορέας θα ενισχύεται κατ' ανώτατο με βάση το ποσοστό που προβλέπεται για την κατηγορία της επιχείρησης στην οποία κατατάσσεται και το είδος έρευνας που διεξάγει σύμφωνα με το άρθρο 31 Καν. 800/2008. Το υπόλοιπο ποσοστό του προϋπολογισμού του έργου (ιδία συμμετοχή) θα καλύπτεται από ίδιους πόρους.

Σε περίπτωση που οι ερευνητικοί φορείς έχουν εκτός από δραστηριότητες μη οικονομικής φύσης και οικονομικές δραστηριότητες (π.χ. έρευνα που πραγματοποιείται δυνάμει σύμβασης με τη βιομηχανία, μίσθωση ερευνητικών υποδομών και παροχή συμβουλών) θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι δαπάνες και η χρηματοδότηση των δύο κατηγοριών δραστηριοτήτων μπορούν σαφώς να κατανεμηθούν και να διαχωριστούν.

6.1.3 Κρατικές ενισχύσεις ή/και δημόσια χρηματοδότηση που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς τεχνολογικούς φορείς

Οι τεχνολογικοί φορείς θα χρηματοδοτούνται ανάλογα με το καθεστώς τους, δηλαδή, αν συνιστούν επιχειρήσεις σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην ενότητα 6.1.1, ενώ αν αποτελούν «ερευνητικούς φορείς» και ως προς τη χρηματοδότηση μη οικονομικών τους δραστηριοτήτων, με βάση όσα αναφέρονται στην ενότητα 6.1.2.

---

⁶ Ο όρος «σε εσωτερικό επίπεδο» σημαίνει ότι η διαχείριση της γνώσης ερευνητικού οργανισμού γίνεται από τμήμα ή θυγατρική του ή από κοινού με άλλους ερευνητικούς οργανισμούς. Η ανάθεση της παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών σε τρίτους μέσω προκήρυξης διαγωνισμών δεν θίγει τον «εσωτερικό» χαρακτήρα τέτοιων δραστηριοτήτων.

6.2 Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας (άρθρο 32 Καν. 800/2008)

Οι ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας αφορούν στη χρηματοδότηση τεχνικών μελετών σκοπιμότητας για την προετοιμασία βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης.

Η ένταση δεν υπερβαίνει:

- για ΜΜΕ, το 75% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας και το 50% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων πειραματικής ανάπτυξης.
- Για μεγάλες επιχειρήσεις, το 65% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας και το 40% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων πειραματικής ανάπτυξης.

Οι ερευνητικοί φορείς **μπορούν να χρηματοδοτηθούν ή να επιδοτηθούν με ανώτατη ένταση ενίσχυσης** για τις προαναφερθείσες δαπάνες μελετών τεχνικής σκοπιμότητας ως ακολούθως:

- δημόσια χρηματοδότηση που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση 100% εφόσον στο πλαίσιο της υποβληθείσας πρότασης δεν αφορά οικονομική δραστηριότητα με βάση την ανάλυση της παραγράφου 6.1.2 Α
- Κρατική ενίσχυση ίση με αυτήν προς που ισχύει για τις επιχειρήσεις, ανάλογα με το είδος της ενισχυόμενης δραστηριότητας, στην περίπτωση που το έργο που υλοποιούν θεωρείται οικονομική δραστηριότητα, και σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 32 του Καν. 800/2008.

6.3 Κρατικές ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ⁷ (άρθρο 33 Καν. 800/2008)

Οι ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας αφορούν σε δαπάνες των ΜμΕ, που συνδέονται με την απόκτηση και επικύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Η ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει την ένταση για ενισχύσεις σε σχέδια έρευνας και ανάπτυξης για τις ερευνητικές δραστηριότητες (βλέπε παρ. 6.1.1) που καταρχήν οδήγησαν στη σύσταση των υπόψη δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

6.4 Δημόσια χρηματοδότηση που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση και κρατικές ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ερευνητικούς φορείς

Οι ερευνητικοί φορείς **μπορούν να χρηματοδοτηθούν ή να επιδοτηθούν με ανώτατη ένταση ενίσχυσης** για τις προαναφερθείσες δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας (παρ.6.3), ως ακολούθως:

---

⁷ Πέραν των ΜμΕ, οι συγκεκριμένες ενισχύσεις αφορούν και στους Ερευνητικούς Φορείς εφόσον στο πλαίσιο της υποβληθείσας πρότασης ασκούν οικονομική δραστηριότητα με βάση την ανάλυση της παραγράφου 6.1.2. Β και υπάγονται τυχόν στην έννοια των ΜΜΕ.

- Δημόσια χρηματοδότηση που δεν συνιστά κρατική ενίσχυση 100% εφόσον στο πλαίσιο της υποβληθείσας πρότασης δεν αφορά οικονομική δραστηριότητα με βάση την ανάλυση της παραγράφου 6.1.2 Α
- Κρατική ενίσχυση ίση με αυτήν που δίνεται στις επιχειρήσεις, ανάλογα με το είδος της ενισχυόμενης δραστηριότητας, στην περίπτωση που το έργο που υλοποιούν θεωρείται οικονομική δραστηριότητα, είναι δυνατόν να θεωρηθούν ΜμΕ και σύμφωνα με τους λοιπούς όρους του άρθρου 33 του Καν. 800/2008.

7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά οι κατηγορίες δαπανών που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση στο πλαίσιο της πράξης. Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία που ακολουθούν θα αποτελέσουν κύριο αντικείμενο ελέγχου κατά τη Β φάση αξιολόγησης των προτάσεων.

Λεπτομέρειες για το χρόνο πραγματοποίησης των δαπανών, την παρακολούθηση των δαπανών σε λογιστικό επίπεδο, καθώς και για τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και τα παραστατικά που απαιτούνται για κάθε είδος δαπάνης δίδονται αναλυτικά στο παράρτημα II (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ).

Οι δαπάνες όλων των κατηγοριών θεωρούνται επιλέξιμες για τα εγκεκριμένα έργα εφόσον προκύπτουν άμεσα από την υλοποίηση του έργου και πληρούν τις προϋποθέσεις που προσδιορίζονται στην παρούσα Ενότητα και στο παράρτημα II (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ).

Ο **Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)** είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου.

Ο ΦΠΑ που μπορεί να ανακτηθεί με οποιονδήποτε τρόπο δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη ακόμη και εάν δεν ανακτάται από το δικαιούχο.

Ο ΦΠΑ που βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση δραστηριοτήτων που υπάγονται στα ειδικά καθεστώτα κατά αποκοπή καταβολής του φόρου δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.

Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί.

7.1 Επιλεξιμότητα δαπανών για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης περιλαμβανομένης της πειραματικής ανάπτυξης

Οι επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών είναι οι ακόλουθες:

- ▶ Δαπάνες προσωπικού
- ▶ Δαπάνες για κτήρια (**μόνο αποσβέσεις στις επιχειρήσεις**)
- ▶ Δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό (**μόνο αποσβέσεις στις επιχειρήσεις**)
- ▶ Δαπάνες για αγορά τεχνολογίας – τεχνογνωσίας

- ▶ Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει (από φυσικά και νομικά πρόσωπα)
- ▶ Συμπληρωματικά γενικά έξοδα
- ▶ Απλές λειτουργικές δαπάνες(Δαπάνες ανταλλαγών – μετακινήσεων, κλπ)
- ▶ Δαπάνες για μελέτη σκοπιμότητας
- ▶ Δαπάνες για έξοδα δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για τις ΜΜΕ

Όλες οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να αφορούν συγκεκριμένη κατηγορία έρευνας και ανάπτυξης.

α) Δαπάνες προσωπικού

Οι δαπάνες αυτές αφορούν αμοιβές ερευνητών, τεχνικών και άλλου υποστηρικτικού και διοικητικού προσωπικού στο βαθμό που απασχολούνται στο ενισχυόμενο σχέδιο. Τα μέλη της ομάδας έργου κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες προσωπικού: έμπειροι ερευνητές, απλοί ερευνητές και προσωπικό υποστήριξης (βλ. λεπτομέρειες στο **παράρτημα II** (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ). **Μέλος της ομάδας έργου μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε ανεξαρτήτως εθνικότητας, που θα προσληφθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.** Οι συμμετέχοντες διδακτορικοί φοιτητές ή μεταδιδάκτορες των ερευνητικών φορέων δύνανται να πραγματοποιούν μέρος της έρευνας που συνδέεται με το αντικείμενο της πρότασης στο εξωτερικό, καθώς και στους βιομηχανικούς/παραγωγικούς φορείς της σύμπραξης. Οι δύο πρώτες κατηγορίες προσωπικού δηλώνονται ονομαστικά.

Διευκρινίζεται ότι:

- Επιλέξιμες στην κατηγορία αυτή είναι μόνον οι αμοιβές προσωπικού επιχειρήσεων και άλλων φορέων με συμβάσεις εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου και ερευνητών των ερευνητικών κέντρων/ ινστιτούτων, καθώς και οι αμοιβές των μετόχων επιχειρήσεων (με παραστατικό πληρωμής σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για Α.Ε. και Ε.Π.Ε.)
- Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι των εταιρειών δεν δικαιούνται αμοιβής.
- Οποιαδήποτε άλλη μορφή αμοιβής, και ειδικότερα οι αμοιβές που καταβάλλονται βάσει συμβάσεων έργου, θα πρέπει να δηλώνονται στην κατηγορία δαπανών «Έρευνα επί συμβάσει» (βλ. κατωτέρω περ. ε).

Για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού της κατηγορίας δαπανών προσωπικού λαμβάνεται υπόψη ο ετήσιος μέσος όρος αμοιβών των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο (μεικτές αμοιβές εργαζομένου, εργοδοτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, δώρα εορτών και επίδομα αδείας). Η συνολική επιλέξιμη αμοιβή ανά εργαζόμενο προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό χρόνο (ανθρωπομήνες) που αυτός απασχολείται σε άμεση παροχή εργασίας στο πλαίσιο του έργου.

Για τις δαπάνες προσωπικού των ερευνητικών φορέων (ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα) και επιχειρήσεων ισχύουν τα παρακάτω (άρθρο 32 της υπ' αριθμ. 43804/ΕΥΘΥ 2041/7-9-2009 Απόφασης όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)

- Οι δαπάνες του προσωπικού πλήρους ή μερικής απασχόλησης που καλύπτεται από συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, αορίστου χρόνου, στις οποίες εξειδικεύεται η φύση της προσφερόμενης εργασίας σε σχέση με το συγχρηματοδοτούμενο έργο είναι επιλέξιμες.
- Οι δαπάνες του τακτικού προσωπικού σχετικά με την προπαρασκευή ή υλοποίηση της πράξης, οι οποίες καταβάλλονται από μια δημόσια αρχή που είναι και δικαιούχος και υλοποιεί μια πράξη για δικό της λογαριασμό χωρίς προσφυγή σε εξωτερικούς αναδόχους, είναι επιλέξιμες εάν αιτιολογείται η εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με τους στόχους της

συγχρηματοδοτούμενης πράξης και τους όρους της παρούσας απόφασης. Οι δαπάνες του τακτικού προσωπικού για τις συνήθεις δραστηριότητες του δικαιούχου **δεν είναι επιλέξιμες**.

- Οι δαπάνες του προσωπικού υπολογίζονται βάσει των συνολικών αποδοχών του προσωπικού συμπεριλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των επιδομάτων που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου, όταν αυτός είναι δημόσιος φορέας.
- Επιπλέον αποδοχές που δεν προβλέπονται στη σύμβαση εργασίας και καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc) δεν είναι επιλέξιμες.
- Οι δαπάνες για υπερωριακή αποζημίωση του προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον καταβάλλονται για εργασία που παρασχέθηκε πέραν του κανονικού ωραρίου εργασίας και συνδέεται με το αντικείμενο του έργου. Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να τεκμηριώνονται με μισθολογικές καταστάσεις του φορέα.

Για τις αποδοχές του προσωπικού των ερευνητικών φορέων (ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα) ισχύουν τα αναφερόμενα στο Ν. 3833/2010 (ΦΕΚ 40/Α/15.3.2010) «Προστασία της εθνικής οικονομίας – Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης», καθώς και στο Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α/19.5.2010) «Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτού – καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και λοιπές διατάξεις», άρθρο 36.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την τεκμηρίωση των εν λόγω δαπανών, είναι η τήρηση αναλυτικών απολογιστικών φύλλων χρονοχρέωσης ανά μήνα και ημέρα για την απασχόληση κάθε μέλους της ομάδας υλοποίησης του έργου, στο σύνολο των δραστηριοτήτων του φορέα, δηλαδή σε συγχρηματοδοτούμενες και επιχορηγούμενες δράσεις (Global time sheets). Σε περίπτωση υπερωριακής απασχόλησης, αυτή θα πρέπει να προκύπτει από τα αναλυτικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης ανά μέλος της ομάδας υλοποίησης και να μην υπερβαίνει τα οριζόμενα από την αντίστοιχη νομοθεσία. Δεν είναι επιλέξιμα τα πάσης φύσεως επιμίσθια.

β) Δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό

Δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό, στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο. Αν τέτοια όργανα και εξοπλισμός δε χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρήσιμου βίου τους για ερευνητικό σχέδιο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου και οι οποίες υπολογίζονται με βάση κοινώς αποδεκτή λογιστική πρακτική. Δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη η ενοικίαση ή αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού, καθώς και η απόσβεση εξοπλισμού που αποκτήθηκε με εθνική ή κοινοτική επιχορήγηση.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι δαπάνες αγοράς λογισμικού, εφόσον απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου.

Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς (παρ. 6.1.2 και 6.1.3.) υλοποιούν έργο που δεν θεωρείται οικονομική δραστηριότητα, ως επιλέξιμη γίνεται δεκτή ολόκληρη η **δαπάνη αγοράς εξοπλισμού και οργάνων**.

γ) Δαπάνες για κτήρια

Δαπάνες για κτήρια στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο. Σχετικά με τα κτήρια, είναι επιλέξιμο μόνον το κόστος της απόσβεσης που αντιστοιχεί στη

διάρκεια του ερευνητικού σχεδίου και υπολογίζεται με βάση κοινώς παραδεκτή λογιστική πρακτική. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και δαπάνες διαμόρφωσης χώρων και στοιχειωδών υποδομών για τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία, όπου αυτές απουσιάζουν πλήρως.

Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς (παρ. 6.1.2 και 6.1.3.) υλοποιούν έργο που δεν θεωρείται οικονομική δραστηριότητα, ως επιλέξιμη γίνεται δεκτή ολόκληρη η δαπάνη για κτήρια.

δ) Δαπάνες για αγορά τεχνολογίας – τεχνογνωσίας

Δαπάνες για τεχνικές γνώσεις, τεχνολογίες, διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή εκχωρήθηκαν από εξωτερικές πηγές στην τιμή της αγοράς, εφόσον η πράξη πραγματοποιήθηκε υπό συνθήκες ανταγωνισμού και δεν υπάρχει στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Η τεχνολογία-τεχνογνωσία μπορεί να προέρχεται από φορείς της Ελλάδας ή/και του εξωτερικού.

ε) Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει (από φυσικά και νομικά πρόσωπα)

Πρόκειται για δαπάνες για αμοιβές βάσει σύμβασης έργου, υπεργολαβίες, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες, οι οποίες κατηγοριοποιούνται ως εξής:

1. Έρευνα επί συμβάσει από νομικά πρόσωπα /

Δαπάνες για ανάθεση εκτέλεσης έργου σε νομικά πρόσωπα. Οι δαπάνες αυτές αφορούν αποκλειστικά στην ερευνητική δραστηριότητα, καθώς δεν επιτρέπεται η εκχώρηση της διαχείρισης του ενισχυόμενου σχεδίου ή τμήματός του σε τρίτους από οποιονδήποτε δικαιούχο. **Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμη η υπεργολαβική ανάθεση και σε φορείς εκτός Ελλάδας, εφόσον οι παρεχόμενες υπηρεσίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τους σκοπούς του ερευνητικού σχεδίου και δεν παρέχονται ή δεν μπορούν να παρασχεθούν με την απαιτούμενη ποιότητα ή με εύλογο κόστος από αντίστοιχους φορείς στην ελληνική επικράτεια.** Σημειώνεται ότι το σύνολο του προϋπολογισμού αυτής της κατηγορίας δαπάνης (για όλους του δικαιούχους αθροιστικά) δεν μπορεί να υπερβαίνει το **20%** του συνολικού προϋπολογισμού του ενισχυόμενου σχεδίου.

2. Έρευνα επί συμβάσει από φυσικά πρόσωπα

Δαπάνες για αμοιβές βάσει σύμβασης έργου σε επιστημονικό & τεχνικό προσωπικό και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες (από την Ελλάδα ή το εξωτερικό), που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο για την υλοποίηση του έργου και δεν συνιστούν διαρκή ή περιοδική δραστηριότητα, ούτε συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες του φορέα. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν τόσο οι δαπάνες που αφορούν συμβάσεις ανάθεσης έργου σε μεταπτυχιακούς ερευνητές, μεταπτυχιακούς φοιτητές, υποψήφιους διδάκτορες ή και μεταδιδακτορικούς ερευνητές των ερευνητικών φορέων (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα, TEI), όσο και συμβάσεις ανάθεσης έργου από τις επιχειρήσεις.

Επισημαίνεται ότι **δεν επιτρέπεται να δηλωθεί ως υπεργολάβος φορέας-μέλος της σύμπραξης από την Ελλάδα ή το εξωτερικό ή φυσικό πρόσωπο που δηλώνεται ως μέλος της ομάδας έργου.**

Δεδομένου του χαρακτήρα της πράξης, για τις κατηγορίες δαπανών «Δαπάνες για αγορά τεχνολογίας – τεχνογνωσίας», εφόσον οι προμηθευτές αναφέρονται ονομαστικά, και «Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει από νομικά πρόσωπα» απαιτείται:

- αναλυτική τεκμηρίωση της ανάγκης για την πραγματοποίηση των συγκεκριμένων τμημάτων της έρευνας από τρίτους ή για την προμήθεια της σχετικής τεχνογνωσίας από εξωτερικές πηγές
- ονομαστική αναφορά των υπεργολάβων/ προμηθευτών που είναι νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις, ερευνητικοί φορείς, ιδρύματα κάθε είδους κλπ), ήδη από την υποβολή της πρότασης του προς ενίσχυση σχεδίου
- τεκμηρίωση ότι το κόστος της τεχνολογίας τεχνογνωσίας έγινε στην τιμή της αγοράς και δεν υπάρχει αθέμιτη σύμπραξη
- τεκμηρίωση της υπεργολαβικής ανάθεσης σε φορέα του Εξωτερικού
- τεκμηρίωση της αγοράς τεχνογνωσίας από εταίρο (Ελλάδα ή εξωτερικό)

στ) Συμπληρωματικά γενικά έξοδα

- Γενικά έξοδα (έμμεσα) τα οποία δεν θα υπερβαίνουν το 20% των άμεσων δαπανών του έργου.

Τα γενικά έξοδα του Δικαιούχου φορέα, τόσο για τους φορείς του Ιδιωτικού τομέα όσο και για τους δημόσιους Ερευνητικούς φορείς (άρθρο 31 παρ.5, εδάφιο ε, του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 800/2008 της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2008 /Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία) είναι επιλέξιμα όταν αποτελούν στοιχεία του πραγματικού κόστους (τα οποία τεκμηριώνονται με λογιστικά παραστατικά), για την εκτέλεση της πράξης για την οποία συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία, και καταλογίζονται σε αυτή κατ' αναλογία, σύμφωνα με δίκαιη και δεόντως αιτιολογημένη μέθοδο κατανομής”.

ζ) Άλλες Λειτουργικές δαπάνες

Οι άλλες λειτουργικές δαπάνες συμπεριλαμβάνουν το κόστος υλικών, εφοδίων και παρόμοιων προϊόντων που είναι άμεσο αποτέλεσμα της ερευνητικής δραστηριότητας. Επίσης αφορούν δαπάνες μετακινήσεων, δράσεων δημοσιότητας /προβολής του έργου ή/και διάχυσης των αποτελεσμάτων του, δράσεις συντονισμού με τη συνεργαζόμενη χώρα και γενικότερα έξοδα (ταχυδρομικά κλπ) που οφείλονται άμεσα στο ερευνητικό σχέδιο και δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις άλλες κατηγορίες δαπανών.

Επισημαίνεται ότι, τα έξοδα μετακινήσεων-διαμονής μπορούν να ανέλθουν έως το 15% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου και θα υπολογίζονται σύμφωνα με τους κοινά αποδεκτούς λογιστικούς κανόνες και πρακτικές.

7.2 Επιλεξιμότητα δαπανών για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας

Όσον αφορά τις **μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας**, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες διεξαγωγής της μελέτης.

7.3 Επιλεξιμότητα δαπανών για δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ και ερευνητικούς φορείς

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

- όλες οι δαπάνες που προηγούνται της απονομής του δικαιώματος στο πλαίσιο της αρχικής έννομης τάξης, περιλαμβανομένων των δαπανών κατάρτισης, υποβολής και διεκπεραίωσης της αίτησης, καθώς και των δαπανών ανανέωσης της αίτησης πριν από την παραχώρηση του δικαιώματος
- οι δαπάνες μετάφρασης και άλλες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την απονομή ή την κατοχύρωση του δικαιώματος σε άλλες έννομες τάξεις
- οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την υπεράσπιση της ισχύος του δικαιώματος κατά την επίσημη διεκπεραίωση της αίτησης και την ενδεχόμενη διαδικασία εναντίωσης, έστω και αν οι εν λόγω δαπάνες ανακλύπτονται μετά την απονομή του δικαιώματος

Όλες οι ανωτέρω δαπάνες θα πρέπει να είναι άμεσα συνδεδεμένες με την υλοποίηση του έργου και να προβλέπονται στο σχετικό έντυπο υποβολής της πρότασης.

7.4 Μη επιλέξιμες δαπάνες

Τονίζεται ότι δε θεωρούνται επιλέξιμα, μεταξύ άλλων, τα παρακάτω είδη δαπανών:

- δαπάνες που δεν προκύπτουν ως άμεση ανάγκη του συγκεκριμένου ενισχυόμενου σχεδίου αλλά σχετίζονται με άλλες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης των δικαιούχων, ή με τις συνήθεις δραστηριότητές τους, εμπορικές, ερευνητικές ή άλλες
- οποιοδήποτε κέρδος
- δαπάνες διαφήμισης, διανομής και προώθησης προϊόντων και εμπορικών δραστηριοτήτων
- οποιοσδήποτε προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημιές ή υποχρεώσεις
- οι τόκοι ή η απόδοση του χρησιμοποιηθέντος κεφαλαίου
- δαπάνες ψυχαγωγίας
- δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από τρίτους
- ο ΦΠΑ, εφόσον μπορεί να ανακτηθεί ή συμψηφιστεί με οποιονδήποτε τρόπο

Περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με την επιλεξιμότητα των δαπανών παρέχονται στο κεφάλαιο Ε, άρθρα 19 έως 38 της υπ' αριθ. 14053/ΕΥΣ1749/27.03.2009 «Υπουργικής Απόφασης συστήματος διαχείρισης» (ΦΕΚ 540 Β'), όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. 43804//ΕΥΘΥ 2041/07.09.09 (ΦΕΚ 1957 Β') και 28020/ΕΥΘΥ1212/30.06.10 (ΦΕΚ 1088 Β') αποφάσεις.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ:

8. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η έναρξη υποβολής των αιτήσεων θα γίνει αμέσως μετά την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος που θα γίνει από τη ΓΓΕΤ, και η οποία θα δημοσιευθεί τόσο στον ημερήσιο τύπο (τουλάχιστον σε 3 εφημερίδες), όσο και στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ.

Οι προτάσεις θα υποβληθούν ηλεκτρονικά σε δύο φάσεις, μέσω διαδικτύου **στην αγγλική γλώσσα**, συμπληρώνοντας τη σχετική ηλεκτρονική φόρμα της «Δράσης: Διμερείς, πολυμερείς και περιφερειακές E & T συνεργασίες / Πράξη: Διμερής E&T Συνεργασία Ελλάδας –Γερμανίας 2013-2015». Η υποβολή της πρότασης γίνεται με ευθύνη του Επιστημονικού Υπευθύνου σε περίπτωση υποβολής πρότασης από έναν μόνο Ελληνικό Φορέα ή του Συντονιστή σε περίπτωση Σύμπραξης Φορέων, οι οποίοι πρέπει να μεριμνήσουν για την έγκαιρη και έγκυρη υποβολή της, καθώς και

για την πληρότητά της.

Η πλατφόρμα ηλεκτρονικής υποβολής πρότασης, έχει εγκατασταθεί στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ/ Υπουργείου Παιδείας : <https://apps.gov.gr/minedu/international/greece-germany2013>.

Οδηγίες για την ηλεκτρονική υποβολή των προτάσεων εμπεριέχονται στην πλατφόρμα υποβολής. Για τεχνική υποστήριξη σε θέματα που αφορούν την πλατφόρμα υποβολής οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: platform_support@gsrt.gr

Οι υποβληθείσες προτάσεις λαμβάνουν αριθμό πρωτοκόλλου, ο οποίος είναι μοναδικός και θα χρησιμοποιηθεί στη συνέχεια από τον ΕΦΔ για την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων.

Οι προτάσεις υποβάλλονται από την επόμενη ημερομηνία της έκδοσης της πρόσκλησης έως και την **24:00 ώρα**, της **2013** (καταληκτική ημερομηνία).

Προτάσεις που θα παραληφθούν μετά την παραπάνω ημερομηνία και ώρα δε θα γίνουν αποδεκτές.

Η αλλοδαπή ερευνητική ομάδα θα υποβάλλει τη δική της πρόταση στην αντίστοιχη Υπηρεσία της συνεργαζόμενης χώρας.

Πληροφορίες: για την Ελληνική πλευρά

Για την Γερμανική πλευρά

Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) Διεύθυνση Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας, Τμήμα Διακρατικών Σχέσεων Δρ. Ιφιγένεια Σταμέλου τηλ. 210-7458097, e-mail: esta@gsrt.gr Δρ. Ιωάννα Μαλαγαρδή : τηλ. 210-7458157, e-mail: i.malagardi@gsrt.gr	International Bureau of the BMBF Heinrich-Konen Str. 1 53227 Bonn Christian Schache Tel.: +49 (0)228 3821 – 1465 Email: Christian.schache@DLR.de
--	---

8.1 Φάσεις Υποβολής Προτάσεων – Περιεχόμενο

Οι προτάσεις θα υποβληθούν στο πλαίσιο της Συμφωνίας Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας που υπογράφηκε μεταξύ του Υπουργού Συντονισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργού για την Έρευνα και την Τεχνολογία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 30/11/78 ΦΕΚ 24/Α/28-2-82 ν. 1231. Η πρωτοβουλία συνάδει με τη Συμφωνία που υπεγράφη στις 5/3/2010 μεταξύ των αρχηγών των δύο κρατών και αφορά στην εντατικοποίηση της συνεργασίας σε όλους τους τομείς.

Η ηλεκτρονική υποβολή των προτάσεων θα γίνει σε δύο φάσεις.

- ▶ Κατά την πρώτη φάση θα υποβληθεί μια συνοπτική περιγραφή της πρότασης με συγκεκριμένες πληροφορίες η οποία δεν θα υπερβαίνει τις 10 σελίδες. Εντούτοις, η φάση αυτή είναι καθοριστικής σημασίας γιατί θα αναδείξει τις προτάσεις οι οποίες τελικά θα χρηματοδοτηθούν.
- ▶ Κατά την δεύτερη φάση οι ανάδοχοι των επιτυχημένων προτάσεων της προηγούμενης διαδικασίας θα κληθούν να υποβάλουν την πλήρη πρότασή τους με βάση τους κανονισμούς και το ισχύον νομικό πλαίσιο κάθε χώρας

Μετά την υποβολή των προτάσεων στην ηλεκτρονική φόρμα υποβολής ακολουθεί η αυτοματοποιημένη καταχώρηση και ταξινόμησή τους σε βάση δεδομένων, ανά θεματικό τομέα έρευνας, με βάση τη δήλωση του Συντονιστή της πρότασης.

Όλες οι προτάσεις θα πρέπει να είναι συμβατές με τους γενικούς στόχους του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας, όπως αυτό υλοποιείται μέσω των επιμέρους Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2007-13 και ειδικότερα μέσω του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα-ΕΠΑΝ II» και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (των περιφερειών σε μετάβαση), όπως διατυπώνονται στην Ενότητα 3 του παρόντος, καθώς και με τους επιμέρους στόχους και όρους της προκήρυξης, όπως αναφέρονται στις ενότητες 2, 3, 5.

8.1.1. Α΄ Φάση Υποβολής – Υποβολή Σχεδίου Πρότασης

Κατά την πρώτη φάση στη σχετική ηλεκτρονική φόρμα υποβολής πρότασης συμπληρώνονται οι εξής πληροφορίες (δεν θα υπερβαίνουν τις 10 σελίδες):

1. Επωνυμία του φορέα που υποβάλλει την πρόταση, ορισμός του συντονιστή /επιστημονικού υπευθύνου καθώς και όλα τα ονόματα των συμμετεχόντων φορέων.
  2. Προσδιορισμός του αντικειμένου και των στόχων του προτεινόμενου έργου και με βάση τις τελευταίες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις (state of the art). Εμπειριστατωμένη ανάλυση του προβλήματος που θα επιλυθεί μέσω του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου, περιγραφή των ωφελούμενων/ χρηστών των αποτελεσμάτων / προϊόντων του.
  3. Ειδική περιγραφή της προτεινόμενης λύσης/μεθοδολογία.
  4. Προσδιορισμός των στόχων που πρέπει να επιτευχθούν και των ερευνητικών εργασιών που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του έργου από πλευράς κάθε συμμετέχουσας χώρας.
  5. Περιγραφή των Γερμανικών και Ελληνικών Ερευνητικών Ομάδων που προέρχονται από Πανεπιστημιακούς, Ερευνητικούς Φορείς και Επιχειρήσεις συμμετέχοντες στο έργο (βασικές ικανότητες, δυνατότητες, υποδομές, κλπ, τεκμηρίωση του ρόλου του καθενός και της συμπληρωματικότητας για την υλοποίηση του έργου). Σκοπιμότητα συνεργασίας με τη συγκεκριμένη ερευνητική ομάδα του εξωτερικού στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο. Το προσδοκώμενο όφελος το οποίο θα αποκομίσουν οι χώρες από τη συγκεκριμένη συνεργασία και τα αναμενόμενα αποτελέσματα.
  6. Αιτιολόγηση του στόχου της συνεργασίας μεταξύ των εταίρων και των δύο χωρών και το αμοιβαίο όφελος που θα προκύψει μέσω αυτής της συνεργασίας. Επισκόπηση πιθανών προηγούμενων επαφών και συνεργασιών των εταίρων με τη συνεργαζόμενη χώρα.
  7. Προοπτικές επιτυχίας της προτεινόμενης ιδέας της πρότασης και τρόποι αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του έργου μετά την περίοδο χρηματοδότησης (σχέδιο αξιοποίησης).
  8. Αναλυτικό σχέδιο εργασιών και χρονοδιάγραμμα, καθώς και λεπτομέρειες της κατανομής των εργασιών και της συνεργασίας μεταξύ των εταίρων των δύο χωρών ή/ και εταίρων τρίτης χώρας.
  9. Εκτίμηση του χρόνου και του κόστους υλοποίησης του έργου (απαιτούμενη χρηματοδότηση και ίδιοι πόροι).
- Αναλυτικότερα τα στοιχεία του /των συμμετεχόντων στην πρόταση φορέων:

Για τις επιχειρήσεις: α), οργανωτική και οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, περιγραφή των δραστηριοτήτων της, παραγόμενα προϊόντα και υπηρεσίες, εξαγωγικές επιδόσεις, παραγωγικά μέσα για έρευνα (προσωπικό, εξοπλισμός και κονδύλια), εμπορική οργάνωση, απασχολούμενο προσωπικό β) σύντομη ανάλυση της σημερινής τεχνολογικής και εμπορικής θέσης της επιχείρησης, των προβλημάτων που οδηγούν στην ανάγκη διενέργειας της προτεινόμενης έρευνας, των ενεργειών που έχουν ήδη αναληφθεί από την επιχείρηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που οδηγούν στην ανάγκη υλοποίησης του προτεινόμενου έργου.

Για τους ερευνητικούς φορείς/ΑΕΙ/ΤΕΙ: στοιχεία ταυτότητας, στοιχεία για το πεδίο των ερευνητικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων τους, το ανθρώπινο δυναμικό και την υπάρχουσα υποδομή γενικότερα.

Επισημαίνεται ότι οι Έλληνες ενδιαφερόμενοι οφείλουν να δηλώσουν και τη συνεργαζόμενη ερευνητική ομάδα από τη Γερμανία, με την οποία θα υλοποιήσουν το έργο, διαφορετικά θα αποκλείονται από τη διαδικασία αξιολόγησης. Προτάσεις οι οποίες θα υποβληθούν μονομερώς αποκλείονται από τον προκαταρκτικό έλεγχο.

Η σχετική ηλεκτρονική φόρμα συμπληρώνεται με ευθύνη του /των δικαιούχων που αποφασίζουν για την έκταση του κειμένου της πρότασης κατά την κρίση τους. Οι προτάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν όλα εκείνα τα στοιχεία που κατά την γνώμη των δικαιούχων πρέπει να διαθέτουν τα μέλη των επιτροπών για την καλύτερη αξιολόγηση των προτάσεων. Οι αξιολογητές/επιτροπές θα αξιολογήσουν τις προτάσεις με βάση τα στοιχεία που θα τους δοθούν χωρίς να ζητήσουν συμπληρωματικά ή διευκρινίσεις σε περίπτωση που υπάρχουν ελλείψεις ή ασάφειες.

Η πρόταση θα συνοδεύεται παράλληλα από τα ακόλουθα δικαιολογητικά σε ηλεκτρονική μορφή τα οποία αναφέρονται και στο σχετικό έντυπο υποβολής.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Υπεύθυνη δήλωση του Ν1599/1986 (άρθρο 8) για κάθε ελληνικό φορέα που συμμετέχει στην πρόταση ερευνητικού έργου υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπό της, στην οποία θα δηλώνεται ότι:

- α. όλα τα αναφερόμενα στοιχεία στην πρόταση με τίτλο «.....» είναι αληθή και ακριβή.
- β. η επιχείρηση είναι ΜμΕ και συγκεκριμένα «πολύ μικρή ή μικρή» ή «μεσαία» (ορισμός ΜμΕ στο παράρτημα VII) (ισχύει μόνο για ΜμΕ) σε συμφωνία με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Ε.Ε.Κ.
- γ. η πρόταση έργου με τίτλο «.....», που υποβλήθηκε προς χρηματοδότηση, δεν έχει χρηματοδοτηθεί ή δεν χρηματοδοτείται από άλλους φορείς για μέρος ή ολόκληρο το αντικείμενό της. Το **Συμφωνητικό Συνεργασίας** θα πρέπει να έχει υπογραφεί και από τον συνεργαζόμενο φορέα της Γερμανίας προκειμένου να καταβληθεί η πρώτη δόση χρηματοδότησης της πρότασης.

*Για κάθε πρόταση ορίζεται ένα φυσικό πρόσωπο, **ανεξαρτήτως εθνικότητας**, ως **Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου** καθώς και ο **Συντονιστής Φορέας**, στην περίπτωση Σύμπραξης Φορέων.

8.1.2. Β' Φάση Υποβολής – Υποβολή Πλήρους Πρότασης

Μετά το πέρας της διαδικασίας της Α' Φάση – Κύρια Αξιολόγηση, οι ανάδοχοι των επιτυχημένων σχεδίων θα κληθούν να υποβάλουν την πλήρη πρότασή τους. Η πρόσκληση θα είναι ονομαστική και θα γίνει με επιστολή προς τους αναδόχους μέσω fax ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Κατά την δεύτερη αυτή φάση υποβολής, στη σχετική ηλεκτρονική φόρμα υποβολής πρότασης θα αποτυπώνονται μεταξύ άλλων αναλυτικά:

- ▶ **Οι Ενότητες Εργασίας που θα πρέπει να αντιστοιχίζονται με συγκεκριμένη κατηγορία έρευνας (βασική/ βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη)**
- ▶ **Η κατανομή των εργασιών ανά δικαιούχο και χώρα, η αναλυτική περιγραφή των ομάδων εργασίας και συνεργασίας με τρίτες χώρες. Αναλυτική περιγραφή σχεδίου εργασίας, περιγραφή αναμενόμενων αποτελεσμάτων και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου,**
- ▶ **Χρηματοδότηση, προϋπολογισμός του έργου (απαιτούμενη χρηματοδότηση και τους ιδίους πόρους) και κατανομή αυτού στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών(και ανά δικαιούχο/ συμμετέχοντα), Η κοστολόγηση των εργασιών (ανά δικαιούχο/ συμμετέχοντα) και η κατανομή του προϋπολογισμού στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών καθώς και το οργανωτικό σχήμα διαχείρισης και συντονισμού του έργου**
- ▶ **Αναλυτική περιγραφή της προτεινόμενης μεθοδολογίας και του πλάνου εργασίας, διαιρεμένου σε ενότητες εργασίας, όπου θα περιγράφεται και η συνεισφορά της συνεργαζόμενης ερευνητικής ομάδας του εξωτερικού. Κάθε Ενότητα Εργασίας θα πρέπει να αντιστοιχίζεται σε συγκεκριμένο είδος έρευνας (βασική/ βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη). Οι ενότητες εργασίας θα πρέπει να ακολουθούν τις λογικές φάσεις υλοποίησης ενός έργου και να περιγράφονται με σαφήνεια τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τα παραδοτέα. Θα πρέπει να τεκμηριώνονται οι ανάγκες σε προσωπικό, εξοπλισμό, και άλλες δαπάνες (και ανά δικαιούχο σε περίπτωση σύμπραξης φορέων), καθώς και η αναγκαιότητα υλοποίησης του έργου. Απαιτείται επίσης περιγραφή της συνολικής στρατηγικής του πλάνου εργασίας και ο συνολικός σχεδιασμός σε σχέση με την σειρά υλοποίησης των διάφορων ενοτήτων εργασίας, καθώς και κατάλογος με ορόσημα/ σημεία ελέγχου (milestones), στοιχεία του απασχολούμενου προσωπικού (σύνολο ανθρωπομηνών στη συνολική διάρκεια του έργου) για κάθε εταίρο. Δεδομένου ότι το ύψος της ενίσχυσης συνδέεται με το είδος της έρευνας, τον τύπο της δραστηριότητας, το είδος του δικαιούχου και τον τρόπο αξιοποίησης/ διάχυσης/ διάδοσης των αποτελεσμάτων, τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να παρουσιάζονται με σαφήνεια στην πρόταση συνολικά, αλλά και ανά ενότητα εργασίας και συμμετέχοντα/ δικαιούχο. Ως εκ τούτου, για κάθε ενότητα εργασίας θα ορίζεται το είδος της έρευνας/ δραστηριότητας⁸, οι συμμετέχοντες/ δικαιούχοι φορείς, η συμμετοχή του καθενός στην ολοκλήρωση της Ενότητας, οι στόχοι, η περιγραφή των εργασιών, τα αποτελέσματα και αναμενόμενα παραδοτέα συνολικά (και ανά δικαιούχο), ο επιμερισμός του κόστους μεταξύ των δικαιούχων σε περίπτωση σύμπραξης φορέων. Επιπλέον, θα πρέπει να παρέχονται στοιχεία για τον/ τους υπεργολάβους και τεκμηρίωση της αναγκαιότητας συμμετοχής του στο έργο.**

---

⁸ Για κάθε Ενότητα Εργασίας δηλώνεται μόνο ένα τέτοιο είδος έρευνας /δραστηριότητας.

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Η πρόταση θα συνοδεύεται παράλληλα από τα ακόλουθα δικαιολογητικά τα οποία αναφέρονται και στο σχετικό έντυπο υποβολής (θα υποβληθούν σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που θέτει η πρόσκληση).

1. Συμφωνητικό συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων των δύο χωρών, υπογεγραμμένο από όλους για την από κοινού υλοποίηση του έργου και τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας (Υπόδειγμα θα είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ). Το Υπόδειγμα είναι ενδεικτικό και δεν επιβάλλεται η εκάστοτε σύμπραξη να το υιοθετήσει ως έχει. Στο συμφωνητικό αυτό⁹ θα συνιστάται, μεταξύ άλλων, να διευκρινίζεται και κατά πόσον οι ερευνητικοί φορείς διατηρούν την κυριότητα των αποτελεσμάτων της έρευνας που διεξάγουν και το δικαίωμα να τα δημοσιεύουν ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς. Σε περίπτωση που αυτό δεν ισχύει για κάποιους (ή όλους τους) ερευνητικούς φορείς, θα πρέπει εντός του συμφωνητικού:
  - α. να αποσαφηνίζεται σε ποιο Φορέα/ Φορείς της σύμπραξης παρέχεται η κυριότητα των αποτελεσμάτων, και με ποιους όρους και προϋποθέσεις.
  - β. να ορίζεται ο Συντονιστής Φορέας και ο Επιστημονικός Υπεύθυνος.
2. Ιδρυτικά καταστατικά και τυχόν τροποποιήσεις των παραγωγικών επιχειρήσεων που συμμετέχουν, ΦΕΚ σύστασης επιχείρησης (ισχύει για ΑΕ και ΕΠΕ).
3. Ισολογισμούς των τριών τελευταίων ετών των παραγωγικών επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην πρόταση (ή ισοδύναμα οικονομικά στοιχεία). Για επιχειρήσεις με λιγότερα από τρία έτη λειτουργίας θα προσκομίζονται οι ισολογισμοί των αντίστοιχων ετών.
4. Τελευταία μισθολογική κατάσταση του υπηρετούντος προσωπικού που θα συμμετέχει στο έργο ανά φορέα
5. Ειδικό έντυπο ΜμΕ (σύμφωνα με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) συμπληρωμένο μόνο από ΜμΕ, ότι αυτή είναι μικρομεσαία, το οποίο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ. Το έντυπο συνοδεύεται από:
  - α. έντυπο Ε7,
  - β. έντυπο Ε3,
  - γ. μετοχική σύνθεση,των τελευταίων δύο (2) ετών (σε περίπτωση επιχείρησης που έχει κλείσει περισσότερα από 2 έτη οικονομικής χρήσης) που προηγούνται του έτους υποβολής της πρότασης.

Σε περίπτωση που στην μετοχική σύνθεση της επιχείρησης μετέχουν άλλη ή άλλες επιχειρήσεις θα πρέπει αντιστοίχως να συνυποβληθούν οι ετήσιες οικονομικές τους καταστάσεις το έντυπο Ε7, Ε3 και η ιδική τους μετοχική σύνθεση.
6. Συμβάσεις ανάθεσης έργου με τα νομικά πρόσωπα που συμμετέχουν υλοποιώντας τμήμα του ερευνητικού έργου με υπεργολαβία (έρευνα επί συμβάσει), στις οποίες περιγράφεται το

---

⁹ Το Συμφωνητικό Συνεργασίας καταρτίζεται μεταξύ των Συμμετεχόντων Φορέων μιας πρότασης με σκοπό να διευθετήσει ζητήματα τα οποία θα (ή και πιθανόν να) προκύψουν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου. Η Αναθέτουσα Αρχή δεν συμμετέχει στη σύναψη του συμφωνητικού αυτού. Το συμφωνητικό συνεργασίας δεν αναιρεί ή αμφισβητεί την Απόφαση χρηματοδότησης και δρα συμπληρωματικά ως προς αυτή. Το Συμφωνητικό Συνεργασίας συμφωνείται και συνυπογράφεται προ της εκκίνησης του έργου. Ζητήματα που πρέπει να διευθετηθούν (συνιστάται) είναι: κυρίως η οργάνωση της εργασίας μεταξύ των Φορέων της Σύμπραξης, η οργάνωση της διαχείρισης του Έργου, ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των τεχνικών και οικονομικών υποχρεώσεων των Συμμετεχόντων Φορέων, καθώς και η διαχείριση των θεμάτων που σχετίζονται με τα Δικαιώματα Πρόσβασης και Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

αντικείμενο της έρευνας που θα υλοποιηθεί, τα παραδοτέα και αναφέρεται το κόστος των εργασιών (περισσότερες λεπτομέρειες για την απαιτούμενη μορφή των συμβάσεων δίδονται στο Παράρτημα 11, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ).

7. Συμβάσεις ανάθεσης έργου με φυσικά πρόσωπα, για υλοποίηση τμήματος του ερευνητικού έργου στα οποία περιγράφεται το αντικείμενο της έρευνας που θα υλοποιηθεί και αναφέρεται το κόστος των εργασιών, όπως και προσύμφωνα προμηθευτών τεχνολογίας-τεχνογνωσίας (εφόσον έχουν προσδιοριστεί και αναφέρονται ονομαστικά στο ΤΔΕ).
8. Προσύμφωνο για αγορά τεχνολογίας-τεχνογνωσίας με τον προμηθευτή τεχνολογίας-τεχνογνωσίας, εφόσον έχει καθοριστεί.
9. Μελέτη κινήτρου σύμφωνα με το άρθρο 8 του Καν. 800/2008 για τις μεγάλες επιχειρήσεις και για τους ερευνητικούς φορείς στην περίπτωση που το έργο που υλοποιούν θεωρείται οικονομική δραστηριότητα και θεωρούνται μεγάλες επιχειρήσεις (βλ. ανωτέρω Ενότητα 4).

Η ΓΓΕΤ μεριμνά για τον έλεγχο και την ισχύ των παραπάνω δικαιολογητικών για κάθε πρόταση, και η επικοινωνία πραγματοποιείται μέσω του Συντονιστή του έργου, όταν πρόκειται για Κοινοπραξία Φορέων ή μέσω του Επιστημονικού Υπευθύνου όταν η πρόταση υποβάλλεται από ένα μόνο Ελληνικό Φορέα.

9. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι προτάσεις καταχωρούνται και ταξινομούνται στη βάση δεδομένων ανά θεματικό τομέα έρευνας με βάση τη δήλωση του Συντονιστή στη σχετική ηλεκτρονική φόρμα υποβολής της πρότασης.

Η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων αποτελείται από:

- ▶ τον Προκαταρκτικό Έλεγχο,
- ▶ την Α Φάση - κύρια αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτάσεων
- ▶ την Β Φάση - επιλογή των προτάσεων από την Μικτή Ελληνο- Γερμανική Επιτροπή
- ▶ την Γ Φάση -Οριστική διαμόρφωση / έλεγχος ακρίβειας στοιχείων / οριστικοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου προτάσεων

9.1. Προκαταρκτικός έλεγχος

Κατά τον **προκαταρκτικό έλεγχο** οι προτάσεις ελέγχονται ως προς την πληρότητα/ επιλεξιμότητά τους σε σχέση με τους όρους της παρούσας πρόσκλησης. Ο έλεγχος γίνεται ηλεκτρονικά με κριτήρια αποκλεισμού που προκύπτουν από τις ενότητες 3, 5, 6. Ελέγχεται η τήρηση των τυπικών προϋποθέσεων υποβολής (υποβολή εντός της προθεσμίας, θεματική ενότητα που ανήκει η πρόταση (προτάσεις που δεν εντάσσονται σε έναν από τους αναφερόμενους Ε&Τ θεματικούς τομείς της ενότητας 3. απορρίπτονται) διάρκεια έργου, αιτούμενο ποσό δημόσιας χρηματοδότησης, απαραίτητη συνυποβολή της πρότασης (στοιχεία ομάδας από τη συνεργαζόμενη χώρα).

Από τις προτάσεις που υποβάλλονται, απορρίπτονται γενικότερα όσες δεν πληρούν τους όρους της προκήρυξης (Ενότητα 4: ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ)

Τονίζεται ότι είναι αποκλειστική ευθύνη των φορέων να υποβάλλουν πλήρη πρόταση, με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος οδηγού εφαρμογής.

9.2 Α Φάση - κύρια αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτάσεων

Η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων που κρίθηκαν επιλέξιμες από τον προκαταρκτικό έλεγχο είναι η εξής :

9.2.1 Κύρια Αξιολόγηση

Η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων που κρίθηκαν επιλέξιμες από τον προκαταρκτικό έλεγχο είναι η εξής :

- Αξιολόγηση των προτάσεων κάθε θεματικού τομέα από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες/ εμπειρογνώμονες/αξιολογητές επιστήμονες, στελέχη της ΓΓΕΤ, εκπρόσωποι συλλογικών επιχειρηματικών οργάνων όπως ΣΕΒ, ΣΒΒΕ, ΕΕΒΕ, κλπ. Οι εμπειρογνώμονες /τα μέλη των επιτροπών θα διαθέτουν ερευνητική ή/και βιομηχανική εμπειρία σχετική με το αντικείμενο του προς αξιολόγηση έργου.
- Βαθμολόγηση τους με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης (παρ. 9.2.2).
- Υπολογισμός, στη συνέχεια, του μέσου όρου βαθμολογίας των κριτηρίων αξιολόγησης (9.2.2), για κάθε πρόταση και έλεγχος της πληρότητας του σχολιασμού και της τεκμηρίωσης των σχολίων ανά κριτήριο αξιολόγησης.
- Ιεράρχηση των προτάσεων από την Δ/ση Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας-Τμήμα Διακρατικών Ε&Τ Σχέσεων με βάση τον μέσο όρο της βαθμολογίας τους, τις διαθέσιμες πιστώσεις ανά θεματικό τομέα και την περιφερειακή κατανομή της δημόσιας δαπάνης του πίνακα 1 της ενότητας 2. Στη συνέχεια η ΓΓΕΤ, με βάση τα προαναφερθέντα στοιχεία, διαμορφώνει συνολικό Πίνακα ιεράρχησης των αξιολογημένων προτάσεων, με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης. Η διαδικασία ιεράρχησης αποτυπώνεται στην ενότητα 9.2.3 που ακολουθεί.

Σημειώνεται ότι η επιλογή των εμπειρογνομένων μπορεί να γίνει από τον εθνικό πίνακα κριτών που έχει συνταχθεί με ευθύνη του ΕΣΕΤ και τηρείται στη ΓΓΕΤ, τη βάση κριτών της ΓΓΕΤ, τη βάση εμπειρογνομένων του αναπτυξιακού νόμου, τις ιστοσελίδες ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων κλπ. Στις επιτροπές μπορεί να συμμετέχει το εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό της Υπηρεσίας με ειδικότητες αντίστοιχες των επιστημονικών τομέων της προκήρυξης.

Οι εμπειρογνώμονες ορίζονται έτσι ώστε να καλύπτουν τους επιστημονικούς τομείς που αναφέρονται στην προκήρυξη (κεφάλαιο 3) και συγκαλούνται με φροντίδα της αρμόδιας υπηρεσιακής μονάδας του ΕΦΔ στελέχη της οποίας έχουν το συντονισμό τους. **Αξιολογητές/ εμπειρογνώμονες μπορούν να είναι Έλληνες ή αλλοδαποί**, αναγνωρισμένα μέλη της διεθνούς ακαδημαϊκής ή ερευνητικής ή επιχειρηματικής κοινότητας, που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, με διεθνή εμπειρία σε αξιολογήσεις ερευνητικών προτάσεων και δεν εμπλέκονται με οποιονδήποτε τρόπο στην εκάστοτε πρόταση, ώστε να διασφαλίζεται το αδιάβλητο της κρίσης.

9.2.2 Κριτήρια Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση βασίζεται σε κριτήρια τα οποία διαμορφώθηκαν από κοινού κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Ελληνο- Γερμανικής Ομάδας Εργασίας, η οποία πραγματοποιήθηκε στην Βόννη στις 2/12/2012.

Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ισοβαρή, με κλίμακα βαθμολογίας 0 έως 5 για το καθένα από αυτά. Η συνολική βαθμολογία των προτάσεων προκύπτει ως μέσος όρος του αθροίσματος των βαθμολογιών των ακόλουθων κριτηρίων.

Επισημαίνεται ότι μόνο οι κοινές προτάσεις (συνεργασίας δύο χωρών) που θα υποβληθούν θα ληφθούν υπόψη για αξιολόγηση

Τα κριτήρια επιλογής είναι τα ακόλουθα:

1. **Συμβατότητα των υποβαλλόμενων προτάσεων με τους θεματικούς τομείς, τους στόχους και τους όρους της προκήρυξης.**
2. **Η ποιότητα της έρευνας (Επιστημονική και Τεχνολογική αρτιότητα της πρότασης) και η συνεισφορά του ερευνητικού έργου στην ανταγωνιστικότητα και καινοτομία.** Καινοτομικότητα, πρωτοτυπία και συνάφεια με τους θεματικούς τομείς της προκήρυξης, κατανόηση των προβλημάτων που προτείνει να θεραπεύσει η συγκεκριμένη έρευνα και εστίαση στην επίλυσή τους.
3. **Αναμενόμενη βιωσιμότητα του ερευνητικού σχήματος - ελληνογερμανικής κοινοπραξίας-που υποβάλλει την πρόταση με βάση ποιοτικά ή/ και ποσοτικά κριτήρια (εάν είναι εφικτό).**
4. **Δυναμική υλοποίησης των αποτελεσμάτων του έργου από τεχνικής, οικονομικής και επιστημονικής πλευράς. Εκτίμηση των ευκαιριών/κινδύνων που δημιουργούνται από την εφαρμογή και χρησιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου σε βάθος χρόνου.** Εφικτότητα και ιεράρχηση των στόχων, συνεισφορά στην επίλυση προβλήματος/των, στρατηγική προσανατολισμένη σε συγκεκριμένες απαιτήσεις και στοχευμένο κοινό.
5. **Το επιστημονικό επίπεδο και η ερευνητική εμπειρία των ομάδων** που υποβάλλουν την πρόταση (CVs ερευνητών, προφίλ/ δραστηριότητες εταιρείας, φορέων κλπ., τεκμηρίωση της εμπειρίας τους στο συγκεκριμένο αντικείμενο της πρότασης).
6. **Αιτιολόγηση των λόγων συνεργασίας μεταξύ των εταίρων που συμμετέχουν και περιγραφή του αναμενόμενου οφέλους, καθώς και της προστιθέμενης αξίας που θα δημιουργηθεί μέσω της συνεργασίας. Σκοπιμότητα της συνεργασίας με τη συγκεκριμένη ερευνητική ομάδα της Γερμανίας ,το προσδοκώμενο όφελος το οποίο θα αποκομίσουν οι δύο χώρες από τη συγκεκριμένη συνεργασία και τα αναμενόμενα αποτελέσματα (ανάπτυξη νέων ανταγωνιστικών προϊόντων /υπηρεσιών σ-9ε διεθνές επίπεδο, μεταφορά τεχνολογίας μεταξύ των επιχειρήσεων και των ακαδημαϊκών φορέων των δύο χωρών, προώθηση της διεθνούς συνεργασίας και της δικτύωσης με ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας, ανάπτυξη νέων γνώσεων και της αριστείας των φορέων, των δεξιοτήτων, της εξειδίκευσης των συμμετεχόντων φορέων και της ικανότητας να αξιοποιήσουν τα αποτελέσματα του έργου βελτιώνοντας τα προϊόντα ή τις διαδικασίες τους). Έργα που δεν αποδεικνύουν την αναγκαιότητα της συνεργασίας δεν μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμα.**
7. **Σημαντικότητα και δυνατότητα αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του έργου και συνεισφορά τους στην οικονομία κάθε χώρας και στην λειτουργία και εξέλιξη των φορέων** (επιχειρηματικό σχέδιο εστιασμένο στην εφαρμογή των αποτελεσμάτων του έργου).
8. **Πιθανοί τρόποι αξιοποίησης και διάδοσης των αποτελεσμάτων του έργου, προστασία πνευματικών δικαιωμάτων.**

9.2.3 Ιεράρχηση των προς χρηματοδότηση προτάσεων

Μετά την ολοκλήρωση της Α Φάσης Αξιολόγησης – Κύρια Αξιολόγηση, οι προτάσεις θα καταταχθούν σε πίνακα κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά ανά θεματική/ τομεακή περιοχή. Σε θεματική/ τομεακή περιοχή που δύο προτάσεις ισοβαθούν **θα υπερισχύει η πρόταση με τη μεγαλύτερη βαθμολογία στο κριτήριο 6 (προστιθέμενη αξία από τη συνεργασία των 2 χωρών)**

Όπως προαναφέρθηκε στην ενότητα 2:

- α. στην περίπτωση επιχειρήσεων, η δημόσια δαπάνη χρεώνεται στην περιφέρεια στην οποία είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί η επωφελούμενη παραγωγική μονάδα ή το Παράρτημα της επιχείρησης που επωφελείται από το έργο, ανεξάρτητα από το που βρίσκεται η έδρα της
- β. στην περίπτωση ΑΕΙ, Ερευνητικών κέντρων, χρεώνεται στην περιφέρεια που είναι εγκατεστημένη η αντίστοιχη σχολή/ τμήμα/ ινστιτούτο.

Στην περίπτωση πρότασης όπου συμμετέχουν δικαιούχοι από διαφορετικές «Περιφέρειες» η Δημόσια Δαπάνη που αναλογεί στον κάθε δικαιούχο θα χρεώνεται στο Ε.Π. της Περιφέρειας στην οποία αυτός θα υλοποιήσει το έργο του, με βάση την ιεράρχηση των προτάσεων και τη διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη ανά Περιφέρεια, όπως αυτή παρουσιάζεται στον πίνακα 1 της ενότητας 2. Στη συνέχεια θα καταρτίζεται πίνακας κατανομής της δημόσιας δαπάνης ανά «περιφέρεια» ανάλογα με τη γεωγραφική θέση των συμμετεχόντων.

Οι προτάσεις θα ιεραρχούνται στον πίνακα αυτό βάσει της συνολικής βαθμολογίας τους (ξεκινώντας από την πρόταση που συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία) και μέχρι εξάντλησης της διαθέσιμης Δημόσιας Δαπάνης του Ε.Π. κάθε Περιφέρειας.

Ο πίνακας αυτός, σύμφωνα με τον πίνακα 1, θα αποτελείται από 6 στήλες (1^η στήλη: οι οκτώ περιφέρειες¹⁰ του στόχου, 2^η στήλη: Αττική, 3^η στήλη: Κ. Μακεδονία, 4^η στήλη: Δ. Μακεδονία, 5^η στήλη: Στερεά Ελλάδα, 6^η στήλη: Ν. Αιγαίο).

Σε περίπτωση σύμπραξης ελληνικών φορέων, οι προτάσεις για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμες δαπάνες για όλους τους δικαιούχους θα προτείνονται για χρηματοδότηση. Στην περίπτωση πρότασης η οποία υποβλήθηκε από δικαιούχους από διαφορετικές Περιφέρειες και συγκέντρωσε υψηλή βαθμολογία, αλλά για κάποιο δικαιούχο δεν επαρκεί η διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη του αντίστοιχου Ε.Π. ώστε να εγκριθεί, τότε θα εξετασθεί η δυνατότητα αύξησης του προϋπολογισμού της αντίστοιχης περιφέρειας.

Αν μια πρόταση δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί λόγω εξάντλησης της Δημόσιας Δαπάνης του Ε.Π. από το οποίο θα έπρεπε να χρηματοδοτηθεί, προτάσεις με χαμηλότερη συνολική βαθμολογία που χρηματοδοτούνται από άλλα Ε.Π. μπορούν να προκριθούν για χρηματοδότηση.

9.3. Β' Φάση - Επιλογή των Προτάσεων από την Μικτή Ελληνογερμανική Επιτροπή

Υπογραφή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας

Η συγκεκριμένη φάση αποτελεί και το ουσιαστικότερο μέρος της συνολικής διαδικασίας, δηλαδή τη Σύγκλιση της Ελληνογερμανικής Μικτής Επιτροπής η οποία προβαίνει στον

¹⁰ Θεσσαλία, Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Αν. Μακεδονία-Θράκη, Ιόνια Νησιά, Β. Αιγαίο, Κρήτη, Πελοπόννησος

καθορισμό και την έγκριση των επιλεγμένων προτάσεων προς χρηματοδότηση και την υπογραφή ειδικού Πρωτοκόλλου ή /και Working Programme, το οποίο συνυπογράφεται σε ανώτατο ιεραρχικό επίπεδο (από τον Γενικό Γραμματέα Ε&Τ, τον Έλληνα Πρέσβη ή ανώτερο εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο αυτών από ελληνικής πλευράς). Στην Επιτροπή μετέχουν οι αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες των δύο χωρών και προεδρεύεται, κατά κανόνα, στο ανώτατο ιεραρχικό επίπεδο.

Η τελική επιλογή των προτάσεων που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο των εργασιών της Μικτής Διακρατικής Επιτροπής γίνεται μετά από διαπραγματεύσεις, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις αξιολογήσεις και των δύο πλευρών.

Ακολουθεί η υπογραφή του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας.

Στη φάση αυτή τα αποτελέσματα δεν είναι δημοσιεύσιμα.

9.4. Γ Φάση - Οριστική διαμόρφωση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου προτάσεων / έλεγχος ακρίβειας στοιχείων

Μετά την λήξη της προθεσμίας υποβολής των τελικών προτάσεων κατά τη Β' Φάση Υποβολής, από τους Αναδόχους των εγκεκριμένων έργων, θα συσταθούν επιτροπές εμπειρογνομόνων ανά θεματικό τομέα. Αρχικά θα δοθεί στους εμπειρογνώμονες πρόσβαση στις αξιολογήσεις των ανεξάρτητων κριτών και στη βάση υποβολής, προκειμένου να μελετήσουν τα τελικά σχέδια των προτάσεων ενώ παράλληλα θα τους δοθεί η δυνατότητα να ζητήσουν πρόσθετα στοιχεία ή διευκρινίσεις. Στη συνέχεια, τα μέλη των επιτροπών θα προσκαλέσουν σε συνέντευξη τους εκπροσώπους (συντονιστή/ επιστημονικό υπεύθυνο κ.λπ.) των φορέων που συμμετέχουν σε κάθε πρόταση ώστε να διαμορφωθεί οριστικά το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο της κάθε πρότασης, όπου απαιτείται. Αμέσως μετά την λήξη της οριστικής διαμόρφωσης της κάθε πρότασης, η Υπηρεσία θα προωθεί τη χρηματοδότησή της, αφού ελέγξει την πληρότητα των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών και τη συμβατότητα του έργου με το νομοθετικό πλαίσιο και τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 800/2008 ενισχύσεων της Ε. Ε.

Τα μέλη των επιτροπών θα επιλεγούν από τον κατάλογο εμπειρογνομόνων της Α' φάσης – Κύρια Αξιολόγηση, ανάλογα με την εμπειρία τους στο ειδικό αντικείμενο των προτάσεων και την χρονική διαθεσιμότητά τους. Δεδομένου ότι θα έχουν ήδη συνεισφέρει στην αξιολόγηση ως ανεξάρτητοι κριτές, η συμβολή τους στην αντιπροσωπευτική ολοκλήρωση της διαδικασίας είναι καθοριστικής σημασίας.

Κατά την φάση αυτή τα μέλη της επιτροπής εμπειρογνομόνων θα μελετήσουν τα ακόλουθα:

- ▶ Τον τρόπο υλοποίησης του εγκεκριμένου έργου και την αντιστοίχιση των εργασιών με συγκεκριμένες κατηγορίες έρευνας (βασική/ βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη)
- ▶ Την κατανομή των εργασιών ανά δικαιούχο και χώρα, την αναλυτική περιγραφή των ομάδων εργασίας
- ▶ Την κοστολόγηση των ενοτήτων των εργασιών (ανά δικαιούχο/ συμμετέχοντα) και την κατανομή του προϋπολογισμού στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών.
- ▶ Την αναλυτική περιγραφή των αποτελεσμάτων, τα ορόσημα του έργου και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του.

Στην φάση αυτή οι προτάσεις δεν βαθμολογούνται.

Επιλέξιμοι προς χρηματοδότηση είναι, δυνητικά, όλοι οι φορείς που έχουν επιλεγεί κατά την Β' Φάση - Επιλογή των Προτάσεων από την Μικτή Ελληνογερμανική Επιτροπή. Εντούτοις, εάν διαπιστωθεί ότι, κατά την Φάση Α' – Κύριας Αξιολόγησης, έχουν υποβληθεί ανακριβή στοιχεία, ή κατά την Φάση Γ' - Οριστική διαμόρφωση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου δεν επετεύχθη συμφωνία μεταξύ επιτροπής και υποβαλλόντων, η επιτροπή εισηγείται τη μη χρηματοδότηση του έργου. Στην περίπτωση αυτή που η εγκριθείσα πρόταση της Α' Φάσης – Κύρια Αξιολόγηση δεν πληροί τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης ενώ υπάρχουν αδιάθετοι πόροι θα προωθηθούν στη διαδικασία της Γ' Φάσης, μετά από συμφωνία των δύο αρμόδιων υπηρεσιών των δύο χωρών, προτάσεις επιλαχούσες από τον Πίνακα ιεράρχησης των προτάσεων.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας τα αποτελέσματα των εγκεκριμένων προτάσεων θα δημοσιοποιηθούν στον διαδικτυακό χώρο της ΓΓΕΤ.

9.5 Διασφάλιση του βιομηχανικού απορρήτου

Κατά τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας αξιολόγησης, ο ΕΦΔ τηρεί εχεμύθεια, προκειμένου να διασφαλιστεί το βιομηχανικό απόρρητο, τόσο στο περιεχόμενο της πρότασης, όσο και στα λοιπά στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τους φορείς, που συνοδεύουν την πρόταση.

Ειδικότερα :

- α) Η ερευνητική πρόταση κοινοποιείται στα μέλη της αντίστοιχης επιτροπής αξιολόγησης, τα οποία έχουν δεσμευτεί από την αρχή ενυπόγραφα ότι θα χειριστούν το περιεχόμενο των προτάσεων εμπιστευτικά.
- β) Τα ονόματα των μελών των επιτροπών αξιολόγησης είναι απόρρητα και δε γνωστοποιούνται στους αξιολογούμενους φορείς. Η ΓΓΕΤ διατηρεί το δικαίωμα να δημοσιεύει στο τέλος του έτους κατάλογο όλων των εμπειρογνομόνων που χρησιμοποιήθηκαν στις διαδικασίες αξιολόγησης της πράξης.
- γ) Στην περίπτωση απόρριψης μιας ερευνητικής πρότασης, αυτό γνωστοποιείται μόνο στον Επιστημονικό Υπεύθυνο (ή και τον Συντονιστή σε περίπτωση σύμπραξης) που την υπέβαλε, μαζί με την αναλυτική βαθμολογία της πρότασης και την σειρά κατάταξης στην αντίστοιχη θεματική περιοχή.
- δ) Η ΓΓΕΤ στο τέλος της αξιολόγησης δημοσιεύει μόνο τις προτάσεις που εγκρίθηκαν και ειδικότερα τον τίτλο του έργου, τους συμμετέχοντες φορείς, τα ονόματα των συντονιστών /επιστημονικών υπευθύνων δικαιούχων και το ύψος του εγκεκριμένου προϋπολογισμού και της δημόσιας δαπάνης. **Επισημαίνεται ότι ή έγκριση χρηματοδότησης συνιστά επίσης ένταξη στον κατάλογο δικαιούχων που δημοσιεύεται σύμφωνα με το Άρθρο 7, Παρ. 2, Στοιχείο δ) του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006 (βλ. επίσης Ενότητα 4).**

Οι εμπειρογνώμονες/επιτροπές δεσμεύονται ενυπόγραφα για τη διαφύλαξη του βιομηχανικού απορρήτου των προτάσεων. Σε περίπτωση διαρροής πληροφοριών πέραν της οποιασδήποτε κατά νόμο αστικής ή ποινικής ευθύνης αυτών, απαγορεύεται η χρησιμοποίησή τους καθ' οιονδήποτε τρόπο και μορφή από τη ΓΓΕΤ, καθώς και από τους εποπτευόμενους από τη ΓΓΕΤ ερευνητικούς φορείς. Την ίδια υποχρέωση και ευθύνη για τη διαφύλαξη του βιομηχανικού

απορρήτου των προτάσεων έχουν και όλα τα στελέχη και οι υπάλληλοι της ΓΓΕΤ που από τη φύση της υπηρεσίας τους μπορεί να λάβουν γνώση του περιεχομένου των προτάσεων.

10. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Σύνταξη Τεχνικού Δελτίου Έργου (ΤΔΕ) και έγκριση ανάθεσης έργων

Μετά τη δημοσιοποίηση του καταλόγου των εγκεκριμένων προτάσεων η ΓΓΕΤ συντάσσει το *Τεχνικό Δελτίο κάθε Έργου (ΤΔΕ)* και προχωρεί στην έκδοση της απόφασης υπαγωγής-χρηματοδότησης οποία υπογράφεται από τον Γενικό Γραμματέα Ε&Τα, και κατά περίπτωση, συνυπογράφονται από τυχόν συναρμόδιους Υπουργούς.

Σημειώνεται ότι το *Τεχνικό Δελτίο Έργου (ΤΔΕ)* αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Απόφασης Χρηματοδότησης-Υπαγωγής. Σε αυτό θα περιγράφεται αναλυτικά το φυσικό αντικείμενο, η επιστημονική μεθοδολογία, οι ενότητες εργασίας με τα αντίστοιχα παραδοτέα, οι πίνακες δαπανών, η κατανομή του έργου μεταξύ των εταιρών της σύμπραξης κλπ. και περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αφορούν τις επιμέρους συμβάσεις με τις οποίες πραγματοποιείται το έργο.

Στην εξαιρετική περίπτωση κατά την οποία, μεταξύ του χρονικού διαστήματος έγκρισης της πρότασης και υπογραφής της απόφασης χρηματοδότησης/ υπαγωγής του έργου, δικαιούχος/ φορέας-μέλος της σύμπραξης δηλώσει αδυναμία υλοποίησης του τμήματος του έργου που του αναλογεί (π.χ. πτώχευση, αποδεδειγμένη αδυναμία λειτουργίας του δικαιούχου, αποδεδειγμένη αδυναμία υλοποίησης) απαιτείται να κατατεθεί εκ μέρους των υπολοίπων δικαιούχων αιτιολογημένο αίτημα στη ΓΓΕΤ, να εξεταστεί από επιτροπή, σύμφωνα με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, και να δοθεί η σχετική έγκριση αντικατάστασης του δικαιούχου (σημειώνεται ότι τόσο ο παλιός όσο και ο νέος δικαιούχος θα πρέπει να υλοποιούν έργο σε ίδια Περιφέρεια του ίδιου στόχου (βλ. στοιχεία πράξης, ενότητα 2).

Ως ημερομηνία έναρξης του έργου, για τις εγκριθείσες προτάσεις θα ορίζεται:

- **η ημερομηνία υποβολής της πρότασης** ή μεταγενέστερη, την οποία δηλώνει ο δικαιούχος υπό την προϋπόθεση ότι έχει εγκριθεί η **μελέτη κινήτρου** σύμφωνα με το άρθρο 8 του Καν. 800/2008 (για τις μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και για τους ερευνητικούς φορείς στην περίπτωση που το έργο που υλοποιούν θεωρείται οικονομική δραστηριότητα),
ή
- **η ημερομηνία υπογραφής της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής του έργου.**

Η συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης του έργου **δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθεί εκ των υστέρων.**

Επισημαίνεται ότι εάν η υπηρεσία διαπιστώσει, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης-σύνταξης ΤΔΕ ενός έργου, ότι μέλος σύμπραξης υπέβαλε μη ακριβή - αληθή στοιχεία, όπως αναφέρονται παραπάνω, η πρόταση απορρίπτεται ή στην περίπτωση που αυτό υλοποιείται θα απεντάσσεται και θα επιστρέφεται το σύνολο της δοθείσας δημόσιας δαπάνης, ως αχρεωστήτως καταβληθείσας. Στα παραρτήματα του Οδηγού Εφαρμογής που ακολουθούν περιγράφονται αναλυτικά τα εξής θέματα :

◆ η οικονομική διαχείριση και παρακολούθηση των έργων αποτυπώνεται στο Παράρτημα II

- ◆ η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων – έλεγχοι αποτυπώνεται στο Παράρτημα III
- ◆ η διαδικασία καταβολής ενίσχυσης περιγράφεται στο Παράρτημα IV
- ◆ η διαδικασία τροποποιήσεων περιγράφεται στο Παράρτημα V
- ◆ οι διαδικασίες που προβλέπονται για τις παρατυπίες, τη διακοπή της ενίσχυσης και την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, περιγράφονται στο Παράρτημα VI.

11. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι υποχρεώσεις των δικαιούχων των έργων συνοψίζονται στα εξής:

1. Τήρηση των χαρακτηριστικών και της ακριβούς περιγραφής των παραδοτέων, όπως αυτή αναφέρεται στο Τεχνικό Δελτίο της απόφασης χρηματοδότησης.
2. Τήρηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου, όπως αυτό αναφέρεται στο Τεχνικό Δελτίο της απόφασης χρηματοδότησης.
3. Τήρηση δεικτών παρακολούθησης-εξέλιξης του έργου, οι οποίοι αναφέρονται στην ενότητα 12, τόσο κατά την διάρκεια υλοποίησης εκάστου έργου όσο και μετά την ολοκλήρωσή του.
4. Πραγματοποίηση των δαπανών που αφορούν στην υλοποίηση του έργου όπως αναφέρονται στο Τεχνικό Δελτίο της Απόφασης χρηματοδότησης (κατανομή ανά κατηγορία δαπάνης του προϋπολογισμού κ.λ.π.).
5. Ενημέρωση και παροχή όλων των απαιτούμενων στοιχείων στις Επιτροπές Ελέγχου των έργων που ορίζονται από τον ΕΦΔ. Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν την εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρόνο τουλάχιστον τριών ετών για τις ΜμΕ και πέντε για τις Μεγάλες εταιρείες, μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-13 (κατ' ελάχιστον μέχρι την 31.03.2020) και πάντως όχι μικρότερο από το χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών (Παρ.ΙΙ.2).
6. Τήρηση χωριστού λογαριασμού στα Λογιστικά Βιβλία κάθε ενός από τους φορείς υλοποίησης του έργου, σύμφωνα με τους κανόνες του Ενιαίου Γενικού Λογιστικού Συστήματος που θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των λογιστικών στοιχείων του έργου και θα επιτρέπουν επαρκή διαδρομή ελέγχου.
7. Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης Προόδου του έργου και υποβολή της στην αρμόδια υπηρεσιακή Μονάδα του ΕΦΔ, εντός ενός μηνός από την συμπλήρωση κάθε έτους υλοποίησης του έργου.
8. Σύνταξη Τελικής Έκθεσης Ολοκλήρωσης του έργου, μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησής του και υποβολή της στην αρμόδια υπηρεσιακή Μονάδα του ΕΦΔ, εντός 15 ημερών από την ημερομηνία λήξης του έργου.
9. Συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες τη ΓΓΕΤ, με το Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης, τη Δ.Α. του Ε.Π.«Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα» και με άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα (Αρχή Πιστοποίησης, Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου κ.λ.π.) για την παροχή κάθε στοιχείου, εγγράφου ή δικαιολογητικού που κρίνεται απαραίτητο, καθώς και για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, επιθεωρήσεων και επαληθεύσεων, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά την πορεία υλοποίησης του έργου.
10. Όλοι οι συμπράττοντες φορείς υποχρεούνται να **ενημερώνουν την Υπηρεσία για κάθε αλλαγή** που προκύπτει στη νομική τους υπόσταση, στη δημόσια οικονομική υπηρεσία, στην ταχυδρομική τους διεύθυνση και στα τηλέφωνα.
11. Στο πλαίσιο της δημοσιότητας ο Δικαιούχος, με την ολοκλήρωση της πράξης υποχρεούται να τοποθετήσει σε εμφανές σημείο της επιχείρησης επεξηγηματική πινακίδα, για χρονική διάρκεια τριών (3) ετών. Αναφορικά με τις **απαιτήσεις δημοσιότητας**, θα πρέπει να τηρούνται από τον ΕΦΔ και τους δικαιούχους οι απαιτήσεις του Κανονισμού πλαισίου της Ε.Ε. και συγκεκριμένα των άρθρων 6, 8 και 9 του (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής της 8^{ης}

Δεκεμβρίου 2006, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Τα έργα θα πρέπει να είναι συμβατά με τους κανόνες για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.

12. Για λόγους διαφάνειας και δημοσιότητας θα δημιουργηθεί ειδική ιστοσελίδα στο δικτυακό τόπο της ΓΓΕΤ, η οποία θα περιέχει συνδέσμους προς όλους τους δικτυακούς τόπους των εγκεκριμένων έργων, ώστε να υπάρχει συνολική εικόνα της πορείας της πράξης.
13. Συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΦΔ, τη Δ.Α. του Ε.Π.Α.Ε. ή/και με άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα για την παροχή κάθε στοιχείων και πληροφοριών που αφορούν στο έργο ακόμα και μετά τη λήξη της πράξης ώστε να εξασφαλιστεί η δυνατότητα αποτίμησης και αξιολόγησης της πράξης καθώς και του μελλοντικού σχεδιασμού παρόμοιων πράξεων.

12. ΔΕΙΚΤΕΣ/ ΜΕΓΕΘΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ/ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Οι ανωτέρω δείκτες θα ελέγχονται τόσο κατά την διάρκεια υλοποίησης εκάστου έργου όσο και μετά την ολοκλήρωσή του.

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ
Αριθμός θέσεων εργασίας που δημιουργούνται στην έρευνα (ισοδύναμα ανθρωποέτη πλήρους απασχόλησης)	Αριθμός
Αριθμός συνεργαζόμενων φορέων του εξωτερικού	Αριθμός
Αριθμός "έργων" έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης	Αριθμός

13. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στη:

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Διεύθυνση Υποστήριξης Ερευνητικών Προγραμμάτων

Μεσογείων 14-18

115 10 ΑΘΗΝΑ, ΤΘ 146 31

Δρ. Ι. Σταμέλου τηλ. 210-7458097, e-mail: esta@gsrt.gr

Δρ. Ιωάννα Μαλαγαρδή τηλ. 210-7458157, e-mail: i.malagardi@gsrt.gr

Επισημαίνεται ότι, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων θα δημιουργηθεί στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ ειδικό πεδίο απαντήσεων σε συχνές ερωτήσεις (FAQ).

Για οποιοδήποτε τεχνικό πρόβλημα και υποστήριξη, αναφορικά με το σύστημα ηλεκτρονικής υποβολής προτάσεων, οι ενδιαφερόμενοι απευθύνονται στη διεύθυνση:

platform_support@gsrt.gr

Περίληψη της Προκήρυξης θα δημοσιευθεί στον εθνικό και διεθνή τύπο, στον δικτυακό τόπο της ΓΓΕΤ (www.gsrt.gr) και του ΕΣΠΑ (www.espa.gr), καθώς και σε δικτυακούς τόπους διεθνών ερευνητικών φορέων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η παρούσα Πράξη διέπεται από:

- το Ν.1514/1985 «*Ανάπτυξη της Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας*» (ΦΕΚ 13/Α/08.02.1985), που αφορά την επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη, όπως αυτός ισχύει και έχει τροποποιηθεί από τον Ν. 2919/2001 «*Σύνδεση Έρευνας και Τεχνολογίας με την παραγωγή και άλλες διατάξεις*» (ΦΕΚ 128/Α/25.6.2001),
- Η πράξη νομοθετικού περιεχομένου ΦΕΚ 268/31-12-11, του Υπουργικού Συμβουλίου, αρθρ.5 έχει έννοια νόμου
- την Απόφαση με αρ. πρωτ. 8653/1766/0020/24-12-10 με την οποία εκχωρούνται οι αρμοδιότητες διαχείρισης για την κατηγορία πράξης «*Διμερείς, Πολυμερείς και Περιφερειακές Ε&Τ Συνεργασίες*» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «*Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα*» και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών μεταβατικής στήριξης του ΕΣΠΑ 2007-2013, στην Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β/2001/24.12.2010),
- τις διατάξεις του Ν.1783/1987(ΦΕΚ Α171/1987) για την «*Μεταφορά τεχνολογίας εφευρέσεις, τεχνολογική καινοτομία και σύσταση Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας*»
- το Ν. 3614/2007 «*Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013*» (ΦΕΚ 267/Α/3-12-07), όπως τροποποιήθηκε από τον Ν. 3752/ 2009 "Τροποποιήσεις επενδυτικών νόμων και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 40/Α/4.3.2009) και τον Ν. 3840/2010 "Αποκέντρωση, απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 - 2013 και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 53/Α/31.10.2010)
- την με αρ. πρωτ. 14053/ΕΥΣ 1749/27.03.2008 Υπουργική Απόφαση Συστήματος Διαχείρισης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (ΦΕΚ 540/Β/27.3.2008, ΦΕΚ_1957/Β/9.9.2009 και ΦΕΚ 1088/Β/19.7.2010)
- τα εγχειρίδια Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου Επιχειρησιακών προγραμμάτων 2007-13 και ειδικότερα το εγχειρίδιο διαδικασιών και ελέγχου πράξεων κρατικών ενισχύσεων (ΥΠΟΙΟ/Α.Π.: 23105/ΓΑΑΠ 4632/ΕΥΘΥ1)
- τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
- τον Κανονισμό (ΕΚ) 1083/2006 «*περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999*», όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 284/2009 του Συμβουλίου της 7^{ης} Απριλίου 2009 και με τον Κανονισμό (ΕΚ) 539/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Ιουνίου 2010.
- τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 800/2008 της Επιτροπής της 6^{ης} Αυγούστου 2008, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά -ΕΕ L 214/3 της 09-08-2008, άρθρα 31,32,33 κρατικές ενισχύσεις για την Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία.

Επιπλέον, η παρούσα Πράξη διέπεται από τη Συμφωνία για τη Διμερή Συνεργασία του Ιδιωτικού Τομέα στη Βιομηχανική Έρευνα και Ανάπτυξη μεταξύ του κράτους της Γερμανίας και της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία υπεγράφη στην Αθήνα στις 14/2/2006 και κυρώθηκε με τον ν. 3539/23/2/2007/ΦΕΚ Α΄.

Αναφορικά με τις **απαιτήσεις δημοσιότητας**, θα πρέπει να τηρούνται από τον ΕΦΔ και τους δικαιούχους οι απαιτήσεις του Κανονισμού πλαισίου της Ε.Ε. και συγκεκριμένα των άρθρων 6, 8 και 9 του (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής της 8^{ης} Δεκεμβρίου 2006, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Συγκεκριμένα, οι δικαιούχοι των οποίων τα αιτήματα χρηματοδότησης εγκριθούν, συμφωνούν πως η έγκριση χρηματοδότησης συνεπάγεται δημοσίευση της επωνυμίας της εταιρείας τους, του τίτλου της πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης, στον κατάλογο των δικαιούχων που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά (τουλάχιστον στην ιστοσελίδα του ΕΠΑΝ II, www.antagonistikotita.gr και του ΕΣΠΑ, www.espa.gr) ή με άλλον τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο δ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006. Επιπλέον ισχύει και η υποχρέωση του Δικαιούχου για την τοποθέτηση επεξηγηματικής εμφανούς πινακίδας μετά την περάτωση του έργου, όπως εξηγείται λεπτομερώς στην Ενότητα 15.

Στην εκτέλεση των έργων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ειδικότερα:

- Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.
- Ν.2472/97 (ΦΕΚ Α΄ 50) για «την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», όπως ισχύει σήμερα.

Επιπλέον, **στο πλαίσιο της διευκόλυνσης των ΑΜΕΑ** και σύμφωνα και με τις απαιτήσεις του κανονιστικού πλαισίου της Ε.Ε. [Άρθρο 16 Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006], μια από τις προτεραιότητες του προγράμματος αποτελεί η λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και την αύξηση της προσβασιμότητας σε δομές και υπηρεσίες ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

Τέλος, σημειώνεται ότι στη διαμόρφωση του παρόντος οδηγού εφαρμογής ελήφθησαν υπόψη οι απαιτήσεις των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και των έξι προγραμμάτων (ΕΠΑΝ II, και 5 ΠΕΠ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

II.1 Χρόνος πραγματοποίησης των δαπανών

Το σύνολο των δαπανών του έργου θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια των χρονικών πλαισίων που προσδιορίζονται στην απόφαση υπαγωγής-χρηματοδότησης του έργου. Αποδεικτικά πραγματοποίησης των δαπανών θεωρούνται τα σχετικά παραστατικά (π.χ. τιμολόγια) όπως αυτά καθορίζονται παρακάτω, στην υποενότητα II.2.

Εφόσον εγκριθεί η χρηματοδότηση του προτεινόμενου σχεδίου, δαπάνες οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί πριν την ένταξη του έργου (προσυμβατικές), μπορούν να συμπεριληφθούν στις επιλέξιμες δαπάνες, εάν ισχύουν αθροιστικά τα κάτωθι:

- έγιναν μετά την υποβολή πρότασης για χρηματοδότηση στο πλαίσιο της σχετικής προκήρυξης,
- αφορούν το προς ενίσχυση σχέδιο και
- εμπίπτουν στις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών.

Στην περίπτωση αυτή, οι δικαιούχοι θα πρέπει να δηλώσουν την ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών, καθώς και τις συγκεκριμένες δαπάνες που πραγματοποίησαν στο διάστημα αυτό. Αν δεν δηλωθεί συγκεκριμένη ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών, τότε ως τέτοια ορίζεται η ημερομηνία έναρξης του έργου. Η ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών καθώς και οι συγκεκριμένες προσυμβατικές δαπάνες **δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθούν** εκ των υστέρων. Τονίζεται ότι για τις μεγάλες επιχειρήσεις ο χρόνος επιλεξιμότητας ξεκινά από την ημερομηνία υπογραφής της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής του έργου.

Οι δαπάνες θα πρέπει να έχουν εξοφληθεί μέχρι τη διενέργεια του ενδιάμεσου ελέγχου, για να πιστοποιηθούν οι σχετικές δαπάνες στο αντίστοιχο έτος ή το αργότερο μέχρι δύο (2) μήνες από τη λήξη του έργου οπότε και οι δικαιούχοι υποχρεούνται να υποβάλουν την τελική έκθεση του έργου (βλ. Παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ). Δαπάνες που δεν έχουν εξοφληθεί εντός των παραπάνω χρονικών ορίων θα θεωρούνται μη επιλέξιμες κατά τον αντίστοιχο έλεγχο. Στην περίπτωση που αυτό συμβεί κατά τον ενδιάμεσο έλεγχο, οι δαπάνες αυτές μπορούν να υποβληθούν με την επόμενη έκθεση προόδου (ενδιάμεση ή τελική) εφόσον έχουν εξοφληθεί.

II.2 Λογιστική παρακολούθηση

Όσον αφορά τη διαχείριση του έργου τονίζεται ιδιαίτερα ότι είναι απαραίτητη η **τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού** στα λογιστικά βιβλία για τις δαπάνες και τα έσοδα του ερευνητικού έργου σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.

Θα πρέπει δηλαδή να τηρούνται για το έργο τελευταίας βαθμίδας λογαριασμοί όπου θα φαίνονται αναλυτικά τα έσοδα και οι δαπάνες κατά κατηγορία. Αυτό ισχύει για όλους τους δικαιούχους. Στην περίπτωση φορέων που τηρούν Β' κατηγορίας βιβλία, η επιχορήγηση (έσοδα) και οι δαπάνες θα πρέπει να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερες στήλες του βιβλίου εσόδων – εξόδων και να εμφανίζονται χωριστά από την κανονική δραστηριότητα στα αναλυτικά στοιχεία φορολογίας εισοδήματος.

Οι λογιστικές καταχωρήσεις στα βιβλία των φορέων θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των λογιστικών στοιχείων του έργου.

Τονίζεται ότι η μη τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού για κάποιες (ή όλες τις) κατηγορίες δαπανών θα έχει ως συνέπεια να κριθούν οι σχετικές δαπάνες μη επιλέξιμες.

Όλα τα δικαιολογητικά, πρωτότυπα τιμολόγια κ.λ.π. παραστατικά στοιχεία δαπανών του έργου, σφραγίζονται με τον κωδικό του έργου και τηρούνται από τον αντίστοιχο δικαιούχο και τίθενται, οποτεδήποτε αυτό ζητηθεί, συγκεντρωμένα στη διάθεση της ΓΓΕΤ και των λοιπών αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων που προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Φωτοαντίγραφα των τηρουμένων πρωτοτύπων παραστατικών θα τηρούνται σε ιδιαίτερους

φακέλους του λογιστηρίου του δικαιούχου ανά έργο, φέροντας ένδειξη του φακέλου όπου βρίσκεται το πρωτότυπο.

Τα παραστατικά δαπανών συνοδεύονται υποχρεωτικά από εξοφλημένα τιμολόγια ή από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Τα πρωτότυπα των παραστατικών δαπανών πρέπει να σφραγίζονται με την ακόλουθη ένδειξη: «ΕΠΑΝ ΙΙ-ΕΠ-(κωδικός του έργου)-(ακρωνύμιο του έργου)».

Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν την εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρόνο πέντε ετών μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-13 (κατ' ελάχιστον μέχρι την 31.03.2020) και πάντως όχι μικρότερο από το χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι τουλάχιστον ένας από τους συμπράττοντες φορείς απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο. Μη τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης.

ΙΙ.3 Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών – Απαραίτητα παραστατικά

Για την κατηγορία «Αμοιβές προσωπικού»

Τα μέλη της ομάδας έργου δηλώνονται ονομαστικά, εκτός αν δεν έχουν οριστεί τη στιγμή της σύνταξης του Τεχνικού Δελτίου οπότε δηλώνεται ειδικότητα και κατηγορία προσωπικού/ επίπεδο εμπειρίας. Όσα μέλη της ομάδας έργου δεν έχουν δηλωθεί κατά την έναρξη του έργου μπορούν να δηλωθούν ονομαστικά μέχρι τη λήξη του έργου (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. παρ.V , ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ).

Απαραίτητα παραστατικά:

- Οι **μισθολογικές καταστάσεις** που θα πρέπει να είναι υπογεγραμμένες από τον υπεύθυνο λογιστή του φορέα και θα πρέπει να φέρουν την σφραγίδα του φορέα. Στις καταστάσεις θα πρέπει να φαίνονται το ποσό των ακαθάριστων μηνιαίων αποδοχών και οι εργοδοτικές εισφορές.
- **αποδεικτικά καταβολής** των αμοιβών στους εργαζόμενους,
- **η απόδοση των ασφαλιστικών εισφορών** (όπου απαιτείται) και
- **η απόδοση του φόρου εισοδήματος**
- Για την τεκμηρίωση των δαπανών που βαρύνουν τη συγχρηματοδοτούμενη πράξη και οι οποίες καταβάλλονται στο προσωπικό απαιτείται:
  - Απόφαση της διοίκησης του δικαιούχου με την οποία καθορίζεται η ομάδα έργου του φορέα και η οποία περιλαμβάνει σαφή αναφορά στο συνολικό προσωπικό που θα ασχοληθεί με το έργο, στον καταμερισμό των καθηκόντων τους, στον επιμερισμό του χρόνου απασχόλησής τους, στον υπεύθυνο του έργου και στον ή στους υπεύθυνους για την παραλαβή των επιμέρους εργασιών/παραδοτέων και στον ή στους υπεύθυνους για την πληρωμή τους.

- Μηνιαία αναλυτικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης, στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα και πράξη στο δικαιούχο, υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της Διοίκησής του δικαιούχου.
- Υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου του δικαιούχου ότι τα στοιχεία συνολικής απασχόλησης ανά μήνα, ημέρα και φυσικό πρόσωπο είναι ακριβή, οι δαπάνες αφορούν τα συγκεκριμένα έργα και δεν έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλη πηγή, εθνική ή κοινοτική.
- Εκθέσεις για το παραχθέν έργο την αντίστοιχη περίοδο.
- Ο υπολογισμός του κόστους του επιμεριζόμενου προσωπικού γίνεται με βάση τον συνολικό πραγματικό χρόνο απασχόλησης και το συνολικό κόστος μισθοδοσίας για τον φορέα.

Οι **μέτοχοι εταιρειών** δικαιούνται αμοιβής (σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για Α.Ε. και Ε.Π.Ε) προσκομίζοντας το αποδεικτικό είσπραξης ποσού εκτός κερδών, την αντίστοιχη λογιστική καταχώριση καθώς και αντίγραφο της φορολογικής δήλωσης όπου δηλώθηκε η είσπραξη αυτή.

Για τη διασταύρωση των στοιχείων μισθοδοσίας που αναφέρονται στις μηνιαίες μισθολογικές καταστάσεις των ετών που αφορούν στην υλοποίηση του έργου, θα πρέπει να προσκομίζονται οι αντίστοιχες **Οριστικές Δηλώσεις Ε7**.

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής θεωρούνται εξοφλημένες εφόσον έχει εξοφληθεί ο εργαζόμενος, έχει αποδοθεί ο φόρος εισοδήματος, καθώς και οι σχετικές ασφαλιστικές εισφορές (όπου απαιτείται).

Για τις κατηγορίες «Όργανα και εξοπλισμός» & «Κτήρια»

Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εξοπλισμού είναι η εγγραφή του σε βιβλίο παγίων ή αντίστοιχο βιβλίο κατά τα προβλεπόμενα στον ΚΒΣ.

Απαραίτητα παραστατικά:

- Τα **τιμολόγια** πώλησης ή παροχής υπηρεσιών του προμηθευτή προς την επιχείρηση. Στα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία του προμηθευτή και να περιγράφεται αναλυτικά ο εξοπλισμός ή η εργασία διαμόρφωσης ή το λογισμικό.
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/ αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή ή/και αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού ή/και καρτέλα προμηθευτή και κίνηση ταμείου.
- Σε περίπτωση εισαγωγής του εξοπλισμού από το εξωτερικό όλα τα κατά νόμο παραστατικά.
- Παραστατικά λογιστηρίου τα οποία πιστοποιούν το ποσοστό απόσβεσης εξοπλισμού/ κτηρίων.

Για την κατηγορία «Έρευνα επί συμβάσει» & «Αγορά τεχνολογίας-τεχνογνωσίας»

Οι υπεργολάβοι **δηλώνονται ονομαστικά**, είτε πρόκειται για νομικά πρόσωπα είτε πρόκειται για φυσικά πρόσωπα. Όσοι υπεργολάβοι/ φυσικά πρόσωπα δεν έχουν οριστεί κατά την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης θα πρέπει να οριστούν το αργότερο έως την προβλεπόμενη από το χρονοδιάγραμμα του έργου ημερομηνία έναρξης του τμήματος του έργου που τους ανατίθεται. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά τη ΓΓΕΤ. Δαπάνες που αφορούν υπεργολάβους που δεν έχουν δηλωθεί ονομαστικά είναι μη επιλέξιμες. Σημειώνεται ότι η

υποκατηγορία «έρευνα επί συμβάσει» από φυσικά πρόσωπο αφορά επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό.

Δεν επιτρέπεται να δηλωθεί ως υπεργολάβος φορέας-μέλος της σύμπραξης ή φυσικό πρόσωπο που δηλώνεται ως μέλος της ομάδας έργου.

Απαραίτητα παραστατικά:

- **Συμβάσεις** ανάθεσης έργου ή προμήθειας τεχνολογίας/ τεχνογνωσίας. Επισημαίνεται ότι οι συμβάσεις ανάθεσης έργου θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς **στο συγκεκριμένο συγχρηματοδοτούμενο έργο** και όχι σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών, να ορίζουν με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο που θα υλοποιηθεί στα πλαίσια της σύμβασης, το ποσό της αμοιβής για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τα τελικά ελέγξιμα παραδοτέα του. Σε περίπτωση που η σύμβαση περιλαμβάνει περισσότερα του ενός αντικείμενα ή έργα, θα πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς το φυσικό αντικείμενο, η αμοιβή και τα παραδοτέα που

αφορούν στο συγκεκριμένο έργο. **Οι συμβάσεις πρέπει να έχουν κατατεθεί και θεωρηθεί από την αρμόδια ΔΟΥ.**

- **Αποδείξεις Παροχής Υπηρεσιών (ΑΠΥ) ή αποδείξεις δαπάνης** (εντός των ορίων που ορίζονται από τον ΚΒΣ). Ισχύει και εδώ η υποχρέωση για σαφή αναγραφή του συγκεκριμένου έργου και ο σαφής επιμερισμός της αμοιβής, σε περίπτωση που το δελτίο εκδίδεται για περισσότερα του ενός αντικείμενα/ έργα.

Δαπάνες για τις οποίες οι σχετικές συμβάσεις/ αποδείξεις δεν περιέχουν τα παραπάνω στοιχεία θα θεωρούνται μη επιλέξιμες.

Οι ανωτέρω δαπάνες θεωρούνται εξοφλημένες εφόσον έχει αποδοθεί ο φόρος εισοδήματος (όπου απαιτείται).

Για τις κατηγορίες «Συμπληρωματικά γενικά έξοδα» καθώς & Άλλες Λειτουργικές δαπάνες/ και ειδικότερα την κατηγορία «Δαπάνες μετακινήσεων- ανταλλαγών» ισχύουν τα ακόλουθα:

Οι δαπάνες μετακινήσεων- ανταλλαγών ερευνητών καλύπτονται ως προς τα έξοδα διαμονής και διατροφής των ελλήνων ερευνητών στη Γερμανία. Μόνο άμεσες δαπάνες που πραγματοποιούνται στη Ελλάδα για το έργο είναι επιλέξιμες. Επισημαίνεται ότι μόνο οι μετακινήσεις των μελών της ελληνικής ερευνητικής ομάδας είναι επιλέξιμες.

Οι δαπάνες μετακινήσεων, εφόσον δικαιολογούνται από τη φύση του έργου (π.χ. συνεργασία μεταξύ φορέων που εδρεύουν σε διαφορετικές πόλεις, παρουσία σε συνέδρια), αφορούν τόσο μετακινήσεις εσωτερικού όσο και εξωτερικού. Οι δαπάνες αυτές αφορούν **αποκλειστικά άτομα που ανήκουν στην ομάδα έργου**. Για τις δαπάνες μετακινήσεων που συνδυάζονται με δράσεις προβολής και δημοσιότητας του έργου, ισχύουν και όσα αναφέρονται στην επόμενη παράγραφο.

Επισημαίνεται ότι, τα έξοδα μετακινήσεων-διαμονής μπορούν να ανέλθουν έως το 15% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου και θα υπολογίζονται σύμφωνα με τους κοινά αποδεκτούς λογιστικούς κανόνες και πρακτικές. Αφορούν δε εισιτήρια, έξοδα διαμονής, έξοδα μετακίνησης (συμπεριλαμβάνονται και οι δαπάνες για τη βενζίνη για μετακινήσεις με ίδια οχήματα, έξοδα διοδίων και σχετικές δαπάνες).

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για μεταφορά με ταξί, οι δαπάνες ενοικίασης αυτοκινήτων και οι δαπάνες πάρκινγκ, εφόσον υπάρχει δημόσιο μέσο μεταφοράς που καλύπτει την εν λόγω διαδρομή.

Απαραίτητα παραστατικά:

- **Έγκριση μετακίνησης/** απόφαση του Δ.Σ. του δικαιούχου η οποία ορίζει τις σχετικές δαπάνες που καλύπτονται. Η απόφαση αυτή εκδίδεται **μία φορά** από κάθε δικαιούχο και αφορά το σύνολο των μετακινήσεων του έργου. .
- Το σχετικό **εξοδολόγιο/** έντυπο μετακίνησης για κάθε μετακίνηση όπου αναγράφεται το ονοματεπώνυμο κάθε μέλους της ομάδας έργου που μετακινείται, ο προορισμός του, η αιτία της μετακίνησης και αναλύονται οι δαπάνες της μετακίνησης.
- Τα **παραστατικά** που αφορούν στις δαπάνες της μετακίνησης που περιλαμβάνονται στο σχετικό έντυπο μετακίνησης/ εξοδολόγιο (π.χ. εισιτήρια, κάρτες επιβίβασης, τιμολόγιο ξενοδοχείου κλπ).
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/ αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή ή/και αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού ή/και καρτέλα προμηθευτή +κίνηση ταμείου.

Όσον αφορά στις δαπάνες διάχυσης αποτελεσμάτων, δημοσιότητας και προβολής, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλεξιμότητά τους είναι η αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους μέσω της παρούσας πράξης με το κατάλληλο λεκτικό, αλλά και με τη χρήση των σχετικών λογότυπων όπου αυτό είναι εφικτό. Η προϋπόθεση αυτή ισχύει και για πιθανές ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια, περιοδικά κ.λ.π. Γενικότερα, θα πρέπει να τηρούνται οι προβλέψεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 σχετικά με την ενημέρωση και τη δημοσιότητα.

Απαραίτητα παραστατικά:

- Τα **τιμολόγια** πώλησης ή παροχής υπηρεσιών του προμηθευτή. Στα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία του προμηθευτή και να περιγράφεται αναλυτικά το είδος ή η υπηρεσία που προμηθεύεται ο δικαιούχος.
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/ αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή ή/και αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού ή/και καρτέλα προμηθευτή +κίνηση ταμείου.

Τα Γενικά έξοδα (έμμεσες δαπάνες, βάσει παραστατικών), δεν θα υπερβαίνουν το 20% των αμέσων δαπανών του έργου.

II.4 Τρόπος Εξόφλησης Παραστατικών

Η εξόφληση κάθε δαπάνης (τμηματική ή ολική), για να είναι επιλέξιμη, πρέπει να ακολουθεί τις διατάξεις των άρθρων 19 και 20 του Ν.3842/2010 (ΦΕΚ 58Α'/23.04.2010) και μπορεί να γίνει ως ακολούθως:

1. Φορολογικά στοιχεία αξίας ή λοιπά έγγραφα που εκδίδονται ή συντάσσονται αντί φορολογικών στοιχείων, συνολικής αξίας κάτω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ (με ΦΠΑ), εξοφλούνται απευθείας στον προμηθευτή με μετρητά ή επιταγές της επιχείρησης ή μέσω τραπεζικών λογαριασμών (όπου θα αποδεικνύεται η εξόφλησή τους και μέσω του λογαριασμού όψεως της εταιρείας).
2. Φορολογικά στοιχεία αξίας ή λοιπά έγγραφα που εκδίδονται ή συντάσσονται αντί φορολογικών στοιχείων, συνολικής αξίας άνω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ (με ΦΠΑ), τα οποία εκδίδονται για συναλλαγές μεταξύ επιτηδευματιών εξοφλούνται μέσω επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών του εκδότη-πωλητή αγαθών ή υπηρεσιών και του λήπτη των αντίστοιχων στοιχείων ή επιταγών που εξοφλούνται μέσω των ιδίων λογαριασμών. Δεν επιτρέπεται εξόφληση των στοιχείων αυτών με μετρητά.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης είναι:

- Έκδοση τραπεζικής επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της συμβατικής ημερομηνίας ολοκλήρωσης του έργου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται τουλάχιστον:
  - α) τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης ή/βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό),
  - β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής,
  - γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή και
  - δ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται τουλάχιστον:
  - α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό από τον οποίο θα φαίνεται ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο),
  - β) καρτέλα ταμείου (λογαριασμός 38) ή/και extrait εταιρικού λογαριασμού από όπου θα διαπιστώνεται η ανάληψη των μετρητών,
  - γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή και
  - δ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Μεταφορά από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) σε εταιρικό λογαριασμό του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται τουλάχιστον:
  - α) το αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας για μεταφορά χρημάτων όπου φαίνονται τα στοιχεία των λογαριασμών,,
  - β) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή και
  - γ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από την επιχορηγούμενη επιχείρηση προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από την επιχορηγούμενη επιχείρηση. Για την πιστοποίηση της πληρωμής αποδεικτικά εκτός των άλλων (π.χ. καταθετήριο) αποτελούν τα έγγραφα της τράπεζας για την έκδοση της επιταγής προς τον προμηθευτή, αντίγραφο και φωτοτυπία του σώματος της αντίστοιχης επιταγής.
- Είναι δυνατή και η χρήση ηλεκτρονικών τραπεζικών συναλλαγών (π.χ. ηλεκτρονική κατάθεση) για τις εξοφλήσεις των παραστατικών αρκεί να προσκομιστεί σφραγισμένο από την Τράπεζα έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) (δύναται να ζητούνται και τα αντίγραφα της ηλεκτρονικής συναλλαγής σφραγισμένα από την τράπεζα) και συναφή με τις ως άνω τραπεζικές συναλλαγές αποδεικτικά στοιχεία.

Επισημαίνεται ότι:

- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή της παραπάνω υποχρέωσης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή τιμολογίου, με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία τρόπου εξόφλησης δαπανών).
- Για τους ανωτέρω τρόπους εξόφλησης δαπανών απαιτούνται οι αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές στα βιβλία της επιχείρησης.

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι:

- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση δαπανών με επιταγές τρίτων.

- Το σύνολο των δαπανών θα πρέπει να εξοφληθεί πριν από την υποβολή του αιτήματος ολοκλήρωσης της επένδυσης.

Σε όλες τις περιπτώσεις, τα σχετικά παραστατικά εξοφλούνται σύμφωνα με τα εκάστοτε ισχύοντα στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ – ΕΛΕΓΧΟΙ

Η παρακολούθηση της υλοποίησης του έργου γίνεται με βάση τα παραδοτέα του έργου, τις εκθέσεις προόδου (φυσικού και οικονομικού αντικειμένου), την τελική έκθεση ολοκλήρωσης, καθώς και επιτόπιους ή άλλους ελέγχους, χρησιμοποιώντας ως σημείο αναφοράς την Απόφαση χρηματοδότησης του έργου και το Τεχνικό Δελτίο αυτής.

III.1 Εκθέσεις

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, καθώς και μετά την ολοκλήρωσή του, οι δικαιούχοι οφείλουν να υποβάλλουν στοιχεία προόδου του έργου με τη μορφή εκθέσεων. Ενδιάμεσες εκθέσεις προόδου υποβάλλονται κατά τη διάρκεια του έργου και η τελική έκθεση ολοκλήρωσης του έργου υποβάλλεται μετά τη λήξη του. Υπεύθυνος για την συλλογή και αποστολή στη ΓΓΕΤ όλου του υλικού των εκθέσεων είναι ο Επιστημονικός υπεύθυνος του έργου ή ο Συντονιστής του έργου σε περίπτωση σύμπραξης φορέων.

Σημειώνεται ότι η υποβολή της ενδιάμεσης έκθεσης προόδου και της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης του έργου είναι υποχρεωτική. Η ΕΚΠΡΟΘΕΣΜΗ υποβολή τους μπορεί να οδηγήσει στην διακοπή της χρηματοδότησης του έργου για όσο διάστημα δεν υποβάλλονται τα σχετικά στοιχεία, αλλά και στην οριστική διακοπή της χρηματοδότησης, την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και την επιστροφή της χορηγηθείσας ενίσχυσης, ως αχρεωστήτως καταβληθείσας.

A. Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου

Η ενδιάμεση έκθεση προόδου υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση του 60% του οικονομικού αντικειμένου του έργου εκτός αν αποφασισθεί διαφορετικά στη φάση της σύνταξης του τεχνικού δελτίου έργου. Αφορά συγκεντρωτικά στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Με βάση αυτή την έκθεση θα γίνεται πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σύμφωνα με τα πορίσματα των οποίων αποφασίζεται η τμηματική καταβολή ή μη της χρηματοδότησης του έργου (βλ. παράρτημα ΙV του παρόντος, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)).

Οι εκθέσεις προόδου περιέχουν:

- α) αναλυτική τεχνική περιγραφή του έργου (μεθοδολογία, σχεδιασμό δοκιμών, παράθεση των αποτελεσμάτων, των μετρήσεων, επεξεργασία και συμπεράσματα). Η πρόοδος του έργου πρέπει να είναι σύμφωνη με το χρονοδιάγραμμα που έχει καταρτισθεί και περιέχεται στην απόφαση χρηματοδότησης,
- β) τις προοπτικές για τα επόμενα στάδια,
- γ) τα προβλήματα που συναντά η ερευνητική ομάδα στην εκτέλεση του έργου και τις λύσεις που δόθηκαν ή προτείνονται,
- δ) τα οικονομικά στοιχεία του έργου για το συγκεκριμένο έτος, ανά δικαιούχο, κατηγορία δαπάνης και στο σύνολο του έργου. Μαζί με την ενδιάμεση έκθεση προόδου θα πρέπει να υποβάλλονται:
  - σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, όσα παραδοτέα του φυσικού αντικειμένου αντιστοιχούν στην περίοδο ελέγχου και δεν έχουν ήδη υποβληθεί
  - σε ξεχωριστό τόμο, φωτοαντίγραφα των παραστατικών δαπανών ανά δικαιούχο και κατηγορία δαπάνης, τα οποία θα συνοδεύονται απαραίτητα από τις εξοφλητικές αποδείξεις

και τις λογιστικές εγγραφές των παραστατικών, κατά προτίμηση με τη μορφή αναλυτικού καθολικού του ξεχωριστού λογαριασμού του έργου (με υπογραφή του υπεύθυνου λογιστή και σφραγίδα του φορέα). Επισημαίνεται ότι τα φωτοαντίγραφα των τιμολογίων θα πρέπει να παράγονται αφού έχουν σφραγιστεί τα πρωτότυπα τιμολόγια με τη σφραγίδα του έργου, όπως προβλέπεται στην Ενότητα II2 (λογιστική παρακολούθηση)

- **υπεύθυνη δήλωση εκ μέρους κάθε δικαιούχου**, υπογεγραμμένη αρμοδίως, όπου θα αναφέρεται ότι:
  - Τα υποβαλλόμενα αντίγραφα είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτότυπων παραστατικών.
  - Τα πρωτότυπα είναι πάντα στη διάθεση της ΓΓΕΤ.
  - Τα παραστατικά δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα.
  - Οι δαπάνες του έργου παρακολουθούνται λογιστικά σε ξεχωριστό λογαριασμό και είναι εις γνώση του υπογράφοντα ότι όσες από αυτές δεν έχουν καταχωριστεί στο λογαριασμό αυτό θα κριθούν μη επιλέξιμες.

B. Τελική Έκθεση Ολοκλήρωσης του Έργου

Εντός χρονικού διαστήματος **δύο μηνών το αργότερο από την ημερομηνία λήξης του έργου** υποβάλλεται η τελική έκθεση που περιλαμβάνει τον απολογισμό φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου. Η τελική έκθεση του φυσικού αντικειμένου θα περιέχει όσα στοιχεία αναφέρονται στην ενδιάμεση έκθεση προόδου, αλλά για το σύνολο του έργου. Ως προς το οικονομικό αντικείμενο, στην έκθεση θα αναφέρονται μόνο οι δαπάνες που δεν είχαν συμπεριληφθεί και ελεγχθεί στην προηγούμενη περίοδο ελέγχου. Επιπλέον η τελική έκθεση θα περιέχει στοιχεία για τον βαθμό επιτυχίας σε σχέση με τον αρχικό στόχο του ερευνητικού έργου. Με βάση αυτή την έκθεση θα γίνει η τελική πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σύμφωνα με τα πορίσματα της οποίας θα αποφασιστεί η καταβολή ή μη καθώς και το ποσό της αποπληρωμής/ επιστροφής.

Μαζί με την τελική έκθεση ολοκλήρωσης θα πρέπει να υποβάλλονται:

- σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, όσα παραδοτέα του φυσικού αντικειμένου αντιστοιχούν στην περίοδο ελέγχου και δεν έχουν ήδη υποβληθεί
- μελέτη αξιοποίησης στην οποία ο κάθε δικαιούχος αναφέρει πώς προτίθεται να εκμεταλλευθεί ή να αξιοποιήσει εμπορικά τα αποτελέσματα του έργου και όλα τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί των αποτελεσμάτων, όπου περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι εφευρέσεις που έγιναν, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που ζητούνται ή πρόκειται να ζητηθούν ή έχουν αποκτηθεί, τα καταχωρημένα σχέδια και παρόμοια νόμιμα δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων. Η μελέτη περιλαμβάνει κάθε σχετική έρευνα και στοιχεία που απαιτούνται για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου.
- μια σύνοψη της πλήρους έκθεσης (στα ελληνικά και τα αγγλικά) σε μορφή κατάλληλη για δημοσίευση, όπου αναφέρονται οι στόχοι και τα συμπεράσματα της σύμπραξης. Έμφαση πρέπει να δοθεί στη σαφή περιγραφή του τελικώς επιτευχθέντος αποτελέσματος, είτε είναι προϊόν, συσκευή, διάταξη, είτε μέθοδος παραγωγής κλπ. Αν στα παραδοτέα του έργου περιλαμβάνεται κάποια μελέτη, θα πρέπει να παραδίδεται μαζί με την τελική έκθεση. Σε περίπτωση που το παραδοτέο περιλαμβάνει λογισμικό, θα πρέπει να παραδίδονται όσα από τα ακόλουθα είναι τεχνικά εφικτό: ενδεικτικά αποτελέσματα για συγκεκριμένα σενάρια χρήσης, εικόνες οθονών χρήστη, αρχεία εγκατάστασης του λογισμικού σε πλατφόρμα workstation, πηγαίος κώδικας και τυχόν καλούμενες βιβλιοθήκες (οι οποίες μπορούν να είναι και σε εκτελέσιμη μορφή εφόσον δεν έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος).

Για κάθε παραδοτέο του έργου πρέπει να αναφέρεται ο τρόπος της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων σε ξεχωριστή μελέτη αξιοποίησης επισυναπτόμενη στην τελική έκθεση. Στην αντίθετη περίπτωση να αναφέρονται οι λόγοι που συνέβαλαν στη μη ικανοποιητική επίτευξη των αρχικών στόχων του έργου.

III.2 Έλεγχοι – Πιστοποίηση

Η ΓΓΕΤ, η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. καθώς και άλλα εξουσιοδοτημένα όργανα ελέγχου διατηρούν το δικαίωμα, να ελέγχουν όποτε κρίνεται απαραίτητο, την πορεία του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου του έργου, καθώς και εντός της πενταετίας από την ολοκλήρωσή του, σύμφωνα με την Υπουργική απόφαση Συστήματος Διαχείρισης 14053/ΕΥΣ 1749 (ΦΕΚ Β 540/27.3.2008) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Οι επιτροπές ελέγχου και πιστοποίησης της ΓΓΕΤ ορίζονται από τον Γενικό Γραμματέα Ε & Τ και μπορούν να απαρτίζονται από:

- ειδικούς εμπειρογνώμονες,
- στελέχη της ΓΓΕΤ ή / και συνεργάτες της

Οι έλεγχοι μπορεί να πραγματοποιούνται είτε με επισκέψεις στο χώρο εκτέλεσης του έργου (και στην έδρα του Συντονιστή), είτε από τα δηλωθέντα στις ενδιάμεσες εκθέσεις προόδου, την τελική έκθεση ολοκλήρωσης και τα φωτοαντίγραφα των παραστατικών των φορέων.

Ειδικότερα, μετά την υποβολή της ενδιάμεσης έκθεσης προόδου ακολουθεί διοικητικός έλεγχος ενώ μετά την υποβολή της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης ακολουθεί δειγματοληπτικά επιτόπιος έλεγχος όπου:

- επαληθεύεται η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στην υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου του έργου σε σχέση με τις υποχρεώσεις της σύμπραξης, όπως αυτές προκύπτουν από την Απόφαση χρηματοδότησης
- κρίνεται η επιλεξιμότητα των πραγματοποιηθεισών δαπανών για τις οποίες διαπιστώνεται η σχέση τους με το έργο, η νομιμότητά τους και τέλος η επιλεξιμότητά τους σε σχέση με την απόφαση χρηματοδότησης και το βαθμό υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου του έργου.

Το θέμα της σώρευσης ενισχύσεων (αρθ.7 Κανονισμού (Ε.Κ) αρ.800/2008)ικανοποιείται μέσω των ελέγχων και πιστοποιήσεων των δαπανών που πραγματοποιεί η ΓΓΕΤ.

Στη συνέχεια, συντάσσεται έκθεση πιστοποίησης στην οποία αποτυπώνονται τα στοιχεία αυτά. Τμήμα της έκθεσης αποστέλλεται στο Ε. Υ ή τον Συντονιστή της σύμπραξης ο οποίος οφείλει να το κοινοποιήσει και στους υπόλοιπους δικαιούχους.

Στην περίπτωση που ένας ή περισσότεροι δικαιούχοι διαφωνούν με τα αποτελέσματα της έκθεσης πιστοποίησης, μπορούν να υποβάλουν τυχόν ενστάσεις στη ΓΓΕΤ μέσω του Συντονιστή το αργότερο ένα μήνα μετά την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου από τη ΓΓΕΤ στο Συντονιστή. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής θα θεωρείται ότι οι ενδιαφερόμενοι έχουν αποδεχτεί τα αποτελέσματα και δεν θα γίνεται δεκτή η υποβολή ενστάσεων. Οι ενστάσεις θα εξετάζονται κατά περίπτωση από την επιτροπή διενέργειας του ελέγχου ή την επιτροπή ενστάσεων που θα ορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα Ε & Τ.

Όταν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι το έργο δεν εκτελείται σύμφωνα με τις προδιαγραφές, ή ότι τα ως εκείνη τη στιγμή διαθέσιμα αποτελέσματα δεν εγγυώνται την επιτυχία του έργου, η

αρμόδια Μονάδα της ΓΓΕΤ μπορεί να εισηγηθεί τη διακοπή του έργου ή/και την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας ενίσχυσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)

Η καταβολή της ενίσχυσης γίνεται τμηματικά κατά τη διάρκεια του έργου. Κάθε τμηματική καταβολή αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο ποσοστό της συνολικής εγκεκριμένης ενίσχυσης – το ποσοστό αυτό ισχύει τόσο για το σύνολο της σύμπραξης όσο και κάθε δικαιούχο χωριστά. Η τελευταία τμηματική καταβολή (αποπληρωμή) καταβάλλεται μετά τη λήξη και οριστική παραλαβή του έργου και το ύψος της δεν είναι προκαθορισμένο αλλά εξαρτάται από τις συνολικές πιστοποιημένες δαπάνες του κάθε δικαιούχου για το σύνολο του έργου.

Η τμηματική καταβολή της ενίσχυσης από τον ΕΦΔ γίνεται **με την κατάθεση του αντιστοίχου ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό που ο Επιστημονικός Υπεύθυνος ή ο Συντονιστής (σε περίπτωση σύμπραξης) έχει δηλώσει στη ΓΓΕΤ (ενότητα 4).** Ο Συντονιστής επιμερίζει το ποσό της εκάστοτε πληρωμής στους υπόλοιπους δικαιούχους, καταβάλλοντας σε κάθε δικαιούχο το ποσό που του αναλογεί και οφείλει να πραγματοποιήσει την καταβολή αυτή προς τους δικαιούχους **το αργότερο τριάντα (30) ημερολογιακές μέρες** μετά την αποδεδειγμένη καταβολή της επιχορήγησης της ΓΓΕΤ στον τραπεζικό του λογαριασμό. Παράλληλα οφείλει να αποστείλει το σχετικό τραπεζικό παραστατικό στη ΓΓΕΤ το πολύ 45 ημέρες μετά την καταβολή από αυτήν της ενίσχυσης. Σε περίπτωση που ο συντονιστής παρακρατεί και δεν επιμερίζει πέραν της προθεσμίας των 30 ημερών το ποσόν της επιχορήγησης, η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να προχωρήσει αρχικά στην προσωρινή διακοπή της καταβολής της δημόσιας δαπάνης και εν συνεχεία στην οριστική διακοπή της, στην κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής και σε πράξη καταλογισμού για επιστροφή μέρους ή όλης της χρηματοδότησης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης

Προϋπόθεση για την προκαταβολή της δημόσιας δαπάνης είναι η υποβολή **ισόποσης εγγυητικής επιστολής προκαταβολής** από τους δικαιούχους της υποενοτήτων 6.1.1, 6.1.3, 6.2 και 6.3 του παρόντος οδηγού.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής κάθε δικαιούχου θα αποδεσμεύεται μετά την πιστοποίηση δαπανών που θα συμπεριλαμβάνουν, επί πλέον της δοθείσας τμηματικής καταβολής και την αναλογούσα ίδια συμμετοχή (σύμφωνα με τη διαδικασία ελέγχων που προβλέπεται στο παράρτημα III.2). Σε περίπτωση καταβολής ενδιάμεσης δόσης είναι δυνατόν η εγγυητική επιστολή προκαταβολής να παραμείνει στην Υπηρεσία ή να αντικατασταθεί με εγγυητική ισόποση με την ενδιάμεση δόση, διάρκειας έως τρεις μήνες μετά τη λήξη του ενταγμένου έργου (η οποία ορίζεται στην απόφαση χρηματοδότησης του).

IV.1 Α' Προκαταβολή

Η προκαταβολή της ενίσχυσης δίδεται μετά την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης και ανέρχεται έως το 60% της εγκεκριμένης ενίσχυσης.

Για την είσπραξη της προκαταβολής απαιτείται η υποβολή από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο ή τον Συντονιστή σε περίπτωση σύμπραξης φορέων των παρακάτω δικαιολογητικών **(για κάθε δικαιούχο)**:

- α) Τιμολόγιο αθεώρητο του άρθρου 12 παρ.3 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων από κάθε δικαιούχο για το ποσό που του αναλογεί, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται στην προβλεπόμενη α' τμηματική καταβολή της ενίσχυσης
- β) Βεβαίωση απόδοσης παρακρατημένων φόρων
- γ) Βεβαίωση απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών

Βασική προϋπόθεση για την είσπραξη της προκαταβολής είναι η υποβολή από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο ή τον Συντονιστή στην αρμόδια υπηρεσία ισόποσης εγγυητικής προκαταβολής υπέρ της ΓΓΕΤ από κάθε επιχείρηση που συμμετέχει στο έργο ανάλογα με το ποσό της ενίσχυσης (Δημόσιας Δαπάνης) που αναλογεί σε καθεμία από αυτές.

Τα ανωτέρω δικαιολογητικά θα πρέπει να προσκομιστούν το αργότερο **σε δύο εβδομάδες** από τη σχετική ειδοποίηση της ΓΓΕΤ. Στην αντίθετη περίπτωση, ή εάν η ΓΓΕΤ κρίνει ότι δεν έχουν αρχίσει οι εργασίες υλοποίησης μέσα σε έναν μήνα από την ημερομηνία έναρξης του έργου, μπορεί να εξετάσει την περίπτωση διακοπής της χρηματοδότησης του έργου.

Εναλλακτικά, στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν δύναται να καταθέσει εγγυητική επιστολή προκαταβολής για την αντίστοιχη τμηματική καταβολή της δημόσιας δαπάνης, αυτή θα καταβάλλεται μετά την υποβολή δαπανών που αντιστοιχούν στο 25% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του έργου.

IV.2 Ενδιάμεση τμηματική καταβολή της ενίσχυσης

Η ενδιάμεση καταβολή δίνεται μετά την υποβολή έως 80% του οικονομικού αντικειμένου του έργου (εφόσον έχει υποβληθεί η ενδιάμεση έκθεση προόδου).

Η ενδιάμεση τμηματική καταβολή της ενίσχυσης δίνεται μετά τον αντίστοιχο ενδιάμεσο έλεγχο, όπως προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙΙ.

Για την είσπραξη της ενδιάμεσης τμηματικής καταβολής υποβάλλονται από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο ή τον Συντονιστή τα παρακάτω δικαιολογητικά **(για κάθε δικαιούχο)**:

- α) Τιμολόγιο αθεώρητο του άρθρου 12 παρ.3 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων από κάθε δικαιούχο για το ποσό που του αναλογεί, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται στην προβλεπόμενη τμηματική καταβολή της ενίσχυσης
- β) Βεβαίωση φορολογικής ενημερότητας
- γ) Βεβαίωση ασφαλιστικής ενημερότητας

IV.3 Καταβολή αποπληρωμής

Το υπόλοιπο της εγκεκριμένης ενίσχυσης καταβάλλεται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του ερευνητικού έργου, την υποβολή της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης και την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου από τη ΓΓΕΤ.

Για την είσπραξη της αποπληρωμής υποβάλλονται από Επιστημονικό Υπεύθυνο ή τον Συντονιστή τα παρακάτω δικαιολογητικά (για κάθε δικαιούχο):

- α) Τιμολόγιο αθεώρητο του άρθρου 12 παρ.3 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων από κάθε δικαιούχο για το ποσό που του αναλογεί, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται στο συνολικό ποσό της αποπληρωμής του έργου
- β) Βεβαίωση φορολογικής ενημερότητας
- γ) Βεβαίωση ασφαλιστικής ενημερότητας

Εάν κατά την ολοκλήρωση ή παύση των εργασιών του έργου διαπιστωθεί ότι η συνολική ενίσχυση που έχει ήδη καταβληθεί από τη ΓΓΕΤ, σε κάποιο δικαιούχο είναι μεγαλύτερη από αυτή που του οφείλεται βάσει της προόδου του φυσικού αντικειμένου ή/και των συνολικών δαπανών του, όπως αυτά προκύπτουν από τις σχετικές εκθέσεις πιστοποίησης, τότε ο δικαιούχος επιστρέφει στη ΓΓΕΤ τη διαφορά, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Αλλαγή των επιμέρους στοιχείων της Απόφασης χρηματοδότησης (συμπεριλαμβανομένων και αυτών του Τεχνικού της Δελτίου) μπορούν να αιτηθούν οι φορείς, εφόσον οι τροποποιήσεις συντελούν στην επίτευξη ή βελτίωση των στόχων του έργου και ακολουθούνται οι περιορισμοί που τίθενται στη συνέχεια.

V.1 Διαδικασία

Για οποιαδήποτε τροποποίηση, πλην των αναφερομένων στην ενότητα 10 (εσωτερική μεταφορά κονδυλίων προϋπολογισμού από κατηγορία σε κατηγορία δαπάνης έως 20% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, αντικατάσταση μελών της ομάδας κλπ) απαιτείται η αποστολή έγγραφου τεκμηριωμένου αιτήματος υπογεγραμμένου από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του έργου, το οποίο **υποβάλλεται αποκλειστικά μέσω του Ε.Υ ή του Συντονιστή του έργου.**

Τα αιτήματα τροποποιήσεων, εκτός αυτών που υποβάλλονται για λόγους ανωτέρας βίας, μπορούν να κατατίθενται μετά το πρώτο εξάμηνο από την ημερομηνία έναρξης υλοποίησης του έργου, όπως αυτή ορίζεται στην Απόφαση χρηματοδότησης και **τουλάχιστον 60 (εξήντα) ημερολογιακές μέρες πριν την ημερομηνία λήξης του έργου** (η ημερομηνία υποβολής καθορίζεται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που θα αποδοθεί στο σχετικό εισερχόμενο έγγραφο). Αιτήματα που υποβάλλονται μετά από αυτήν την προθεσμία δε θα εξετάζονται.

Οι τροποποιήσεις τελούν υπό την έγκριση της ΓΓΕΤ. Τα σχετικά αιτήματα θα πρέπει να συνοδεύονται από αναλυτική αιτιολόγηση σε σχέση με τις ανάγκες του φυσικού αντικειμένου του έργου που δημιουργούν την ανάγκη για την εκάστοτε τροποποίηση. Τα αιτήματα τροποποιήσεων δεν θα εξετάζονται έως ότου υποβληθούν όλα τα απαραίτητα συνοδευτικά στοιχεία και δικαιολογητικά προβλέπονται από την παρούσα Ενότητα ή την Απόφαση χρηματοδότησης. Εφόσον υποβληθούν όλα τα απαραίτητα στοιχεία, ο ΕΦΔ θα εξεργάζεται τα

αιτήματα τροποποιήσεων και θα αποστέλλει τις σχετικές απαντητικές επιστολές ή και τροποποιητικές αποφάσεις, όπου απαιτείται.

Στην περίπτωση που η τροποποίηση επιφέρει αλλαγές σε στοιχεία του Τεχνικού Παρατήματος της Απόφασης χρηματοδότησης, θα πρέπει να υποβάλλεται σε ηλεκτρονική μορφή το ενημερωμένο Τεχνικό Δελτίο με ευδιάκριτα σημειωμένες τις αλλαγές που επέρχονται σε σχέση με το εκάστοτε ισχύον Τεχνικό Δελτίο. Για την ορθή και ταχύτερη επεξεργασία των αιτημάτων των ενδιαφερομένων θα πρέπει η υποβαλλόμενη ηλεκτρονική μορφή του Τεχνικού Δελτίου να περιέχει πλήρη και ακριβή απεικόνιση των αιτούμενων τροποποιήσεων. Η ευθύνη για την ορθή διατύπωση των αιτημάτων και την ορθή ενημέρωση του Τεχνικού Δελτίου βαρύνει τον ενδιαφερόμενο δικαιούχο και το Συντονιστή του έργου. **Τυχόν λάθη για τα οποία ευθύνονται οι ενδιαφερόμενοι, ο Ε.Υ., ή ο Συντονιστής δε δεσμεύουν τη ΓΓΕΤ** ως προς τις συνέπειες των σχετικών στοιχείων της Απόφασης ή του Τεχνικού Παρατήματος.

V.2 Απαραίτητα στοιχεία – Περιορισμοί

Οι παρακάτω περιπτώσεις τροποποιήσεων δεν απαιτούν την εκ των προτέρων σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας.

- **Δήλωση νέων μελών της ομάδας έργου/ αντικατάσταση υπαρχόντων μελών:**
Κάθε μέλος της ομάδας έργου αναφέρεται ονομαστικά στο Τεχνικό Δελτίο της Απόφασης χρηματοδότησης, εκτός αν δεν έχει ακόμη οριστεί τη στιγμή της σύνταξης του Τεχνικού Δελτίου, οπότε δηλώνεται ειδικότητα και επίπεδο εμπειρίας. Τα μέλη της ομάδας έργου που δεν έχουν δηλωθεί κατά την έναρξη του έργου μπορούν να δηλωθούν ονομαστικά μέχρι τη λήξη του έργου.
Τα μέλη της ομάδας έργου μπορούν να αντικατασταθούν σε περιπτώσεις όπου αντικειμενικά μπορεί να αποδειχθεί αδυναμία απασχόλησης στη συγκεκριμένη θέση εργασίας (αποχώρηση από το φορέα, μετάθεση σε άλλο Τμήμα/ Διεύθυνση κ.λ.π.). Τα μέλη της ομάδας που αποχωρούν θα πρέπει οπωσδήποτε να αντικαθίστανται από εργαζόμενους **με τουλάχιστον ισότιμα προσόντα**. Η αντικατάσταση απλά γνωστοποιείται στη ΓΓΕΤ. Κατά τον έλεγχο των έργων θα πρέπει οι αντικαταστάσεις υπάρχοντος προσωπικού ή δηλώσεις νέων μελών της ομάδας έργου να συνοδεύονται υποχρεωτικά από βιογραφικό σημείωμα, αναγγελία πρόσληψης προς ΟΑΕΔ και πρόσφατη μισθολογική κατάσταση κάθε νέου μέλους. Επισημαίνεται ότι τα προσόντα (ειδικότητα, εμπειρία) που δηλώνονται στα σχετικά παραστατικά (βιογραφικό σημείωμα, αναγγελία πρόσληψης κ.λ.π.) θα πρέπει να **ταυτίζονται** με τα προβλεπόμενα στην αντίστοιχη θέση του πίνακα της ομάδας έργου. Θα πρέπει επίσης να δηλώνεται ημερομηνία έναρξης απασχόλησης στο έργο, καθώς και η ημερομηνία αποχώρησης για τα μέλη που αντικαθίστανται.
- **Εσωτερική μεταφορά κονδυλίων προϋπολογισμού ενός δικαιούχου** από κατηγορία σε κατηγορία δαπάνης (απλή γνωστοποίηση στη ΓΓΕΤ): προϋπόθεση είναι η μεταφορά κονδυλίων να μην αυξάνει καμία από τις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών περισσότερο από **20%** της τιμής τους με βάση την αρχική απόφαση χρηματοδότησης. Οι ως άνω περιγραφόμενες μεταφορές δεν πρέπει να επιφέρουν μείωση του προϋπολογισμού ή αύξηση της ενίσχυσης (δημόσιας δαπάνης) τόσο του συγκεκριμένου δικαιούχου όσο και του συνόλου του έργου ή αύξηση του μέγιστου επιτρεπόμενου ποσοστού (20%) επί του συνολικού προϋπολογισμού του ενισχυόμενου σχεδίου για την κατηγορία «Έρευνα επί συμβάσει από νομικά πρόσωπα / Υπεργολαβία».

- **Χρονική παράταση:** εάν υπάρχουν αποχρώντες λόγοι, εκτός του άμεσου ελέγχου της σύμπραξης, για τους οποίους η υλοποίηση του έργου υστερεί του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος, είναι δυνατή η παράταση της υλοποίησης του έργου, χωρίς αντίστοιχη αύξηση του προϋπολογισμού του. **Η σχετική αίτηση της σύμπραξης** θα πρέπει να συνοδεύεται από σύντομη έκθεση προόδου του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου (κατά το πρότυπο των ενδιάμεσων εκθέσεων προόδου) όπου θα τεκμηριώνονται οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η χρονική παράταση. Επισημαίνεται ότι χρονική παράταση σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ξεπερνά σε διάρκεια διάστημα ίσο με το 1/3 της αρχικής διάρκειας του έργου. Επισημαίνεται ότι χρονική παράταση μπορεί να δοθεί μόνο εντός του χρόνου υλοποίησης του ΕΣΠΑ - η οποία με τα σημερινά δεδομένα δεν μπορεί να υπερβεί τις 30/11/15. Κατά τη διάρκεια της χρονικής παράτασης του έργου δεν επιτρέπονται περαιτέρω τροποποιήσεις κανενός είδους.

Για τροποποιήσεις πέραν των προαναφερομένων, ο δικαιούχος υποβάλλει στη ΓΓΕΤ αιτιολογημένο αίτημα για έγκριση. Σε αυτή την περίπτωση η ΓΓΕΤ θα προσδιορίζει κατά περίπτωση τα απαραίτητα στοιχεία ή/και δικαιολογητικά που θα πρέπει να υποβάλει ο δικαιούχος.

Αντικατάσταση ορισθέντος υπεργολάβου μπορεί να γίνει, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αφού κατατεθεί αιτιολογημένο αίτημα στη ΓΓΕΤ και δοθεί η σχετική έγκριση.

Δεν επιτρέπονται οι κάτωθι τροποποιήσεις:

- τροποποίηση της ημερομηνίας έναρξης** του έργου, της **ημερομηνίας επιλεξιμότητας** δαπανών ή τυχόν δηλωθεισών **προσυμβατικών δαπανών**
- αύξηση της ενίσχυσης** (δημόσιας δαπάνης) τόσο του συνόλου του έργου όσο και οποιουδήποτε επιμέρους δικαιούχου (με εξαίρεση την περίπτωση στ.)
- τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου** του έργου, για οποιονδήποτε λόγο, πλην αυτών που είναι σε άμεση συνάρτηση με τα ορόσημα (milestones) του έργου και εφόσον δεν επηρεάζουν θεμελιώδη στοιχεία του επιστημονικού περιεχομένου του έργου. Τα ορόσημα θα προδιαγράφονται αναλυτικά και τεκμηριωμένα στο τεχνικό Δελτίο. Αλλαγές στις τεχνικές/μεθοδολογίες υλοποίησης του ερευνητικού αντικειμένου που προκαλούνται από τις συνήθεις τεχνολογικές ή άλλες εξελίξεις στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο δε συνιστούν τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου, εφόσον η τεχνολογική στάθμιση είναι υψηλότερη των υπαρχόντων
- αντικατάσταση δικαιούχου/ φορέα-μέλους της σύμπραξης.** Μοναδικές εξαιρέσεις αποτελούν: (α) η αποδεδειγμένη διακοπή/ αδυναμία λειτουργίας του δικαιούχου, και (β) η αποδεδειγμένη αμέλεια των καθηκόντων του δικαιούχου ως μέλους της σύμπραξης. **Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται να κατατεθεί εκ μέρους των υπολοίπων δικαιούχων αιτιολογημένο αίτημα στη ΓΓΕΤ,** το οποίο θα εξεταστεί από επιτροπή ώστε να δοθεί η σχετική έγκριση αντικατάστασης του δικαιούχου (σημειώνεται ότι τόσο ο παλαιός όσο και ο νέος δικαιούχος θα πρέπει να ανήκουν στην ίδια Περιφέρεια).
- αλλαγή Επιστημονικού Υπευθύνου,** εκτός της περίπτωσης αποχώρησής του από το φορέα όπου εργαζόταν – στην περίπτωση αυτή θα μπορεί να αντικατασταθεί με άτομο ισότιμων προσόντων κατόπιν αιτήματος.

ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ

Στις περιπτώσεις που δεν υποβάλλονται εμπρόθεσμα οι εκθέσεις προόδου, οι τελικές εκθέσεις καθώς και τα παραστατικά δαπανών ή δε στέλνονται τα συμπληρωματικά στοιχεία που ζητούνται κατά την αξιολόγηση της πορείας του έργου από τους ελεγκτές ή όταν διαπιστωθούν σοβαρές παραβάσεις ή σε περίπτωση σύμπραξης φορέων όταν δεν καταβάλλεται έγκαιρα η επιχορήγηση του ΕΦΔ από τον Ανάδοχο προς τους συνεργαζόμενους φορείς, η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να προχωρήσει αρχικά στην προσωρινή διακοπή της καταβολής της δημόσιας δαπάνης και εν συνεχεία στην οριστική διακοπή της, στην κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής και σε πράξη καταλογισμού για επιστροφή μέρους ή όλης της χρηματοδότησης σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης (βλ. Ενότητα 3 του παρόντος).

Ακολούθως, στο Κεφάλαιο Δ' Άρθρα 7-18 της Υπουργικής Απόφασης του Συστήματος Διαχείρισης (43804/ΕΥΘΥ 2041/09-09-2009) το οποίο και παραθέτουμε αυτούσιο, ορίζονται οι διαδικασίες για την ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού.

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2007 – 2013, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 26 ΤΟΥ ν. 3614/2007

Άρθρο 7

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας νοούνται ως:

Παρατυπία: κάθε παράβαση διάταξης του Κοινοτικού δικαίου η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει το γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον καταλογισμό στον προϋπολογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης.

Δημοσιονομική Διόρθωση: Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της Κοινοτικής ή και Εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της περιόδου 2007-2013 η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης διαπιστώνεται.

Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό: Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

Ανάκτηση: Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.

Διατάκτης: ο Υπουργός, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας, ή άλλο εξουσιοδοτημένο αρμόδιο όργανο, το οποίο αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα του και προσδιορίζει τις απαιτήσεις κατά του Δημοσίου.

Άρθρο 8

Πεδίο εφαρμογής της απόφασης – Αρμόδια όργανα για την διενέργεια επαληθεύσεων / επιθεωρήσεων

1. Οι διαδικασίες δημοσιονομικής διόρθωσης και η ανάκτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού ή τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την υλοποίηση έργων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007– 2013, εφαρμόζονται:

(α) από την Αρχή Πιστοποίησης κατόπιν επιθεωρήσεων που διενεργούνται από την ίδια ή υπό την ευθύνη της, στους φορείς των άρθρων 3 και 4 του ν. 3614/2007, στους δικαιούχους συγχρηματοδοτούμενων πράξεων και στις πράξεις τους, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13, παράγραφος 2, σημείο (ιγ) του ν. 3614/2007,

(β) από τις Διαχειριστικές Αρχές, τις Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές, τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, κατόπιν διοικητικής ή επιτόπιας επαλήθευσης που διενεργούν σε πράξεις των οποίων έχουν αναλάβει τη διαχείριση, οι οποίες καλύπτουν τις διοικητικές, οικονομικές, τεχνικές και φυσικές πτυχές των πράξεων αυτών, στο πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007 –2013, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3614/2007.

2. Οι διοικητικές ή επιτόπιες επαληθεύσεις που διενεργούν τα ανωτέρω όργανα αφορούν και τη διαπίστωση της τήρησης των δεσμεύσεων, που προβλέπονται στην απόφαση χρηματοδότησης/ένταξης πράξης ή στη σύμβαση που υπογράφει ο δικαιούχος με την αρμόδια αρχή, μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης της πράξης και σε χρονικό ορίζοντα που προβλέπεται στην απόφαση ή στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

3. Για ειδικές περιπτώσεις (εξειδικευμένα έργα ή πολύπλοκα) μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπειρογνώμονες που υποβάλλουν γνωμοδότηση. Η γνωμοδότηση αυτή επισυνάπτεται στην έκθεση επιθεώρησης ή επιτόπιας επαλήθευσης.

Άρθρο 9

Δημοσιονομική διόρθωση μετά από διοικητική επαλήθευση

1. Στην περίπτωση που, κατά τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της δήλωσης δαπανών που υποβάλλεται από τους δικαιούχους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3614/2007 και η οποία αφορά δαπάνες για τις οποίες έχει καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά, διαπιστώνεται παρατυπία για οποιαδήποτε αιτία, τα ποσά αυτά αφαιρούνται από τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά του Επιχειρησιακού προγράμματος που καταχωρούνται στο ΟΠΣ από την αρχή που ασκεί τα αντίστοιχα καθήκοντα διαχείρισης. Για το ύψος και την αιτιολογία της περικοπής ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος, με την έκθεση διοικητικής επαλήθευσης και καλείται να διατυπώσει εγγράφως και εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την κοινοποίηση του εγγράφου τυχόν αντιρρήσεις του, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 11.

2. Στην περίπτωση που προτείνεται η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η έκθεση εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

3. Στην περίπτωση που η διοικητική επαλήθευση διενεργείται προκειμένου να καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά στους δικαιούχους, η έκθεση εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

Άρθρο 10

Δημοσιονομική διόρθωση μετά από επιτόπια επαλήθευση / επιθεώρηση

1. Μετά την ολοκλήρωση της επιτόπιας επαλήθευσης/ επιθεώρησης και της λήψης τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων συντάσσεται από τα αρμόδια όργανα του άρθρου 8 της παρούσας, εντός δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών, σχετική έκθεση επαλήθευσης /επιθεώρησης. Η έκθεση επαλήθευσης / επιθεώρησης, περιλαμβάνει συμπεράσματα και τυχόν συστάσεις που θα βασίζονται σε σαφή και τεκμηριωμένη ανάλυση των εντοπισθέντων προβλημάτων και των συνεπειών τους και καταχωρείται στο ΟΠΣ εντός τριών ημερών από την έγκρισή της. Η έκθεση συνοδεύεται από δελτίο με ποσοτικοποίηση των σφαλμάτων ή παρατυπιών το οποίο καταχωρείται στο ΟΠΣ και μειώνει αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρηθεί.

2. Στην περίπτωση που, κατά την επαλήθευση/επιθεώρηση διαπιστώνεται παρατυπία και αφορά δαπάνες για τις οποίες έχει καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά, αυτή αναφέρεται στην έκθεση με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και κατά περίπτωση η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

3. Στην περίπτωση που προτείνεται η ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η έκθεση εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

4. Στην περίπτωση που η επιτόπια επαλήθευση διενεργείται προκειμένου να καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά στους δικαιούχους, η έκθεση εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

5. Τα συμπεράσματα και οι συστάσεις της επαλήθευσης/επιθεώρησης κοινοποιούνται εγγράφως στον κάθε ελεγχόμενο φορέα από την υπηρεσία που διενήργησε την επαλήθευση/επιθεώρηση, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη σύνταξή της. Στην περίπτωση που προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση ή/ και ανάκτηση η έκθεση κοινοποιείται εγγράφως στον κάθε ελεγχόμενο φορέα κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 11

Διαδικασία αντιρρήσεων και οριστικοποίηση πορίσματος επαλήθευσης / επιθεώρησης

1. Ο ελεγχθείς φορέας μπορεί, εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την κοινοποίησή σε αυτόν της έκθεσης επιθεώρησης/επιτόπιας επαλήθευσης ή της έκθεσης διοικητικής επαλήθευσης, να υποβάλει στην αρμόδια αρχή εγγράφως τις αντιρρήσεις του.

2. Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από την αρμόδια αρχή που διενήργησε την επαλήθευση ή την επιθεώρηση, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους, η οποία και εκδίδει σχετική απόφαση επί των αντιρρήσεων. Σε κάθε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, διενεργείται συμπληρωματική επαλήθευση / επιθεώρηση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση / επιθεώρηση. Η σχετική απόφαση επί των αντιρρήσεων στην περίπτωση αυτή ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την

ημερομηνία της διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης και τη λήψη τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων.

3. Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής τους το πόρισμα της έκθεσης επαλήθευσης/ επιθεώρησης οριστικοποιείται με την έκδοση απόφασης με την οποία οριστικοποιείται η δημοσιονομική διόρθωση κατά το μέρος που κριθούν αβάσιμες οι αντιρρήσεις. Κατά το μέρος που κριθούν βάσιμες οι αντιρρήσεις οι σχετικές δαπάνες καταχωρούνται στο ΟΠΣ με αντίστοιχο Δελτίο Διόρθωσης Καταχωρηθέντων Πληρωμών.

4. Σε περίπτωση που το οριστικοποιημένο πόρισμα επαλήθευσης/επιθεώρησης και η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης περιλαμβάνουν πρόταση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης αποτελεί και εισήγηση έκδοσης

απόφασης ανάκτησης προς το διατάκτη της δαπάνης αρμόδιο Υπουργό ή Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας ή Νομόρχη.

Άρθρο 12

Όργανα έκδοσης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης

Αρμόδια όργανα για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης είναι:

(α) Ο αρμόδιος Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας που εποπτεύει την Ειδική Υπηρεσία ή τον Ενδιάμεσο Φορέα που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΕΣΠΑ 2007 – 2013 ευθύνης Υπουργείου, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται μετά την διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της παρ. 1 του άρθρου 9, ή μετά τη διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης του άρθρου 10 της Ειδικής Υπηρεσίας ή του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης. Στην περίπτωση που ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου αρμόδιο όργανο για την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης είναι ο Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας που εποπτεύει την οικεία Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης, η οποία έχει εκχωρήσει τις αρμοδιότητες διαχείρισης.

(β) Ο Γενικός Γραμματέας της αντίστοιχης Περιφέρειας που εποπτεύει την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται μετά τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης της παρ. 1 του άρθρου 9, ή μετά τη διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης του άρθρου 10 της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής.

(γ) Ο Γενικός Γραμματέας Επενδύσεων και Ανάπτυξης, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται μετά τη διενέργεια επιθεώρησης από την Αρχή Πιστοποίησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13 του ν. 3614/2007.

Άρθρο 13

Απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και το περιεχόμενό της

1. Στην απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης αναφέρονται τα στοιχεία ταυτότητας του έργου του δικαιούχου και της παρατυπίας.

(α) Ο φορέας ή οι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή δημόσιες υπηρεσίες) στους οποίους επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις,

(β) Το ύψος των δαπανών που αυτή αφορά,

(γ) Ο επιμερισμός των πληρωμών κατά πηγή προέλευσης εθνικών και των κοινοτικών πόρων,

(δ) Η αναλυτική αιτιολογία της δημοσιονομικής διόρθωσης, με ειδική αναφορά στις διατάξεις που παραβιάστηκαν καθώς και τον τρόπο παραβίασής τους,

(ε) Η αιτιολογημένη πρόταση για τη συνέχιση ή τη διακοπή της χρηματοδότησης, καθώς και το ύψος αυτής,

2. Στην περίπτωση που προβλέπεται ανάκτηση στην απόφαση παρατίθεται πέραν των ανωτέρω, εισήγηση προς τον διατάκτη για την έκδοση απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών και αναφέρονται:

(α) Ο φορέας ή οι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) από τους οποίους αναζητούνται τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, καθώς και τα τυχόν συνυπόχρεα αυτών πρόσωπα.

(β) Το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσόν, το οποίο περιλαμβάνει και τόκους σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 15 της παρούσας,

(γ) Η αιτία της επιστροφής του ποσού.

3. Στην περίπτωση που τα όργανα του άρθρου 12 είναι και διατάκτες της δαπάνης η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης ταυτίζεται με την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

Άρθρο 14

Καθορισμός του ύψους της δημοσιονομικής διόρθωσης

1. Αναλογικές δημοσιονομικές διορθώσεις Το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, το οποίο επιβάλλεται από τα αρμόδια όργανα, υπολογίζεται, με βάση τις μεμονωμένες παράτυπες δαπάνες που ο δικαιούχος δήλωσε στην αρμόδια αρχή διαχείρισης και ισούται προς το ποσό της προκληθείσας ζημίας.

2. Κατ' αποκοπή διορθώσεις

Όταν δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί επακριβώς το ποσό της προκληθείσας ζημίας και η εξ ολοκλήρου ακύρωση της παράτυπης δαπάνης θα ήταν δυσανάλογη, τα αρμόδια όργανα τα οποία έχουν αναλάβει αρμοδιότητες διαχείρισης επιχειρησιακού προγράμματος ή η Αρχή Πιστοποίησης, επιβάλλουν δημοσιονομικές διορθώσεις κατ' αποκοπή, υπολογίζοντας τη βαρύτητα της παράβασης που οδήγησε στη διαπιστωθείσα παρατυπία.

3. Στις περιπτώσεις πράξεων ενισχύσεων οι δημοσιονομικές διορθώσεις και οι ανακτήσεις εφαρμόζονται στη δημόσια συνεισφορά που αντιστοιχεί στις δαπάνες που περιλαμβάνονται στη δήλωση δαπανών και η οποία έχει καταβληθεί στους δικαιούχους από το φορέα που χορηγεί την ενίσχυση.

4. Εφόσον οι εντοπισθείσες παρατυπίες επηρεάζουν και μελλοντικές πληρωμές οι οποίες δεν έχουν δηλωθεί ή/και πραγματοποιηθεί και εμπίπτουν στην παράγραφο 1 διακόπτεται η περαιτέρω συγχρηματοδότηση, του επηρεαζόμενου μέρους, με σχετική αναφορά στην απόφαση του άρθρου 13. Στην περίπτωση που οι παρατυπίες εμπίπτουν στην παράγραφο 2 δύναται να συνεχιστεί η συγχρηματοδότηση και η κατ' αποκοπή διόρθωση εφαρμόζεται σε όλες τις πληρωμές κατά την καταχώρησή τους στο ΟΠΣ.

Άρθρο 15

Ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών

1. Η έκδοση της απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού εκδίδεται από το διατάκτη μετά από την εισήγηση του άρθρου 13, παρ. 2 σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και κοινοποιείται στην Αρχή Πιστοποίησης και στην Αρχή Ελέγχου.

2. Το προς ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό, επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται, για κάθε ημερολογιακό έτος, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής.

3. Η απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού που εκδίδει ο διατάκτης αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους και είναι αμέσως εκτελεστή.

4. Η απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού υπόκειται στα ένδικα μέσα που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

5. Μετά από την κοινοποίηση με επίδοση της απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού, ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών, το ποσό το οποίο έχει καταλογισθεί, σε οποιαδήποτε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), προσκομίζοντας την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού καθώς και το σημείωμα κατάθεσης που τη συνοδεύει. Η Δ.Ο.Υ., στην οποία καταβάλλονται, γνωστοποιεί αμέσως την είσπραξη του οφειλόμενου ποσού στην υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού, καθώς και την Αρχή Πιστοποίησης. Την υπηρεσία ενημερώνει και ο υπόχρεος με την προσκόμιση σε αυτήν των στοιχείων τεκμηρίωσης του καταβληθέντος ποσού.

6. Σε περίπτωση μη επιστροφής του χρηματικού ποσού εντός της ανωτέρω προθεσμίας, η διαδικασία βεβαίωσης του χρέους ολοκληρώνεται με τη σύνταξη του χρηματικού καταλόγου από την υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος

ποσού και με την αποστολή του στην αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) του υπόχρεου.

7. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης πληρωμής, το προς ανάκτηση ποσό επιβαρύνεται με τις προσαυξήσεις καταβολής που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).

8. Η αρμόδια Δ.Ο.Υ., μετά την είσπραξη των ποσών που ανακτώνται, ενημερώνει εγγράφως σχετικά την υπηρεσία που συνέταξε το χρηματικό κατάλογο, καθώς και την Αρχή Πιστοποίησης.

9. Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, βεβαιώνονται και εισπράττονται ως έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού και εισάγονται στην κατηγορία των ειδικών εσόδων με Κ.Α.Ε. 3941 "Έσοδα από καταλογισμούς σε φορείς που υλοποιούν προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου", 3943 "Έσοδα από καταλογισμούς σε φορείς που υλοποιούν προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής" κατά περίπτωση ανάλογα με την προέλευση της κοινοτικής συμμετοχής που αναζητείται.

Με τη λήξη κάθε εξαμήνου και με ευθύνη της Δ/νσης Δημοσιονομικών Σχέσεων με την Ε.Ε. του Γ.Λ.Κ. τα συνολικά ποσά των εσόδων των ανωτέρω Κ.Α.Ε μεταφέρονται και εγγράφονται σε ειδικό λογαριασμό εσόδων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 16

Διαδικασία Δημοσιονομικών Διορθώσεων μετά από ελέγχους ελεγκτικών οργάνων της Ε.Ε. ή της Αρχής Ελέγχου

Στις περιπτώσεις, που διαπιστώνονται παρατυπίες με βάση τα οριστικά πορίσματα από ελέγχους ελεγκτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή με βάση τα οριστικά πορίσματα της Αρχής Ελέγχου, με την επιφύλαξη δικαστικών εκκρεμοτήτων, η δημοσιονομική διόρθωση καταχωρίζεται στο ΟΠΣ με ευθύνη της αρμόδιας αρχής που ασκεί καθήκοντα διαχείρισης για την αντίστοιχη πράξη. Για το σκοπό αυτό η αρμόδια αρχή συντάσσει Δελτίο Διόρθωσης Καταχωρηθέντων Πληρωμών το οποίο και καταχωρεί στο ΟΠΣ αφαιρώντας τις παράτυπες πληρωμές. Ειδικότερα, οι κατ' αποκοπή διορθώσεις που αφορούν περισσότερες από μία πράξεις εφαρμόζονται με ευθύνη της Αρχής Πιστοποίησης η οποία και ενημερώνει τις αρχές που ασκούν καθήκοντα διαχείρισης.

Άρθρο 17

Επιπτώσεις Δημοσιονομικών Διορθώσεων

1. Τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων κατά φορέα χρηματοδότησης (Υπουργείου ή Περιφέρειας ή Νομαρχίας) εξαιρουμένων των ποσών για τα οποία εκδίδεται απόφαση ανάκτησης ή των ποσών που βαρύνουν τους ίδιους πόρους των δικαιούχων, σε ετήσια βάση λαμβάνονται υπόψη ως κριτήριο μειώνοντας ανάλογα τη συνολική επίδοση, κατά την κατανομή του εθνικού αποθεματικού επίδοσης.

2. Τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων κατά φορέα χρηματοδότησης (Υπουργείου ή Περιφέρειας ή Νομαρχίας) σε ετήσια βάση, μετά την αφαίρεση των ποσών για τα οποία εκδίδεται απόφαση ανάκτησης σύμφωνα με το άρθρο 15, είτε βαρύνουν τους ίδιους πόρους των δικαιούχων, είτε μειώνουν το συνολικό όριο πληρωμών από εθνικούς πόρους, φορέα χρηματοδότησης, του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του επομένου έτους. Για τον υπολογισμό του παραπάνω ποσού λαμβάνονται υπόψη οι αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων που έχουν εκδοθεί μεταξύ της 1 Ιουλίου του έτους v και 30^{ης} Ιουνίου του έτους $v+1$ για τον προϋπολογισμό του έτους $v+2$ Τα σχετικά ποσά καταγράφονται στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του Κράτους.

3. Τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων, που αφορούν έργα κρατικών ενισχύσεων αναζητούνται από τους αρμόδιους διατάκτες ως αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα από τους δικαιούχους της ενίσχυσης.

Άρθρο 18

Μεταβατικές διατάξεις

Οι διατάξεις της υπ' αριθμ. 907/052/03 (ΦΕΚ Β 878/2.7.2003): Εθνικό σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων για την ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.), του Ταμείου Συνοχής και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών για την προγραμματική περίοδο 2000 – 2006, εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την ισχύ της παρούσης για τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2000–2006.»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

Ορισμός των ΜΜΕ

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζονται τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια EUR ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια EUR.

2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια EUR.

3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια EUR.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.

2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, η ίδια ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρηση).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την οικεία επιχείρηση:

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κινδύνου («business angels») και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες

στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον το σύνολο της επένδυσης σε μια ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει 1 250 000 EUR·

β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·

γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·

δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατομμύρια EUR και λιγότερο από 5 000 κατοίκους.

3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μια από τις ακόλουθες σχέσεις:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης. L 214/38 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 9.8.2008

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή με τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις καθόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως όμορη αγορά νοείται η αγορά ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ, εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους οργανισμούς ή δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση δύναται να υποβάλει δηλώσεις σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί ποιος το κατέχει εφόσον η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους ή μέσω φυσικών προσώπων ή ομάδας φυσικών προσώπων. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή κοινοτικές κανονιστικές ρυθμίσεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους δασμούς.

2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν το φαινόμενο επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (EME), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των EME. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

α) οι μισθωτοί·

β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·

γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·

δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά πλεονεκτήματα από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται. 9.8.2008 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 214/39

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.

2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή -εφόσον υπάρχουν- τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης, ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σ' αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση και προσθέτοντας τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

PRIORITY RESEARCH FIELDS

- ▶ **Health:** Cancer Research: primary, secondary and tertiary cancer prevention and prognostic markers.
- ▶ **Bio-economy:** Projects in the thematic field of bio-economy are intended to accompany the Federal Ministry of Research and Education's national activities to promote the bio-economy. Thus, proposed projects should provide a significant contribution to at least one of the fields of action of the "National Research Strategy BioEconomy 2030" (<http://www.bmbf.de/de/1024.php>):
  - Securing global / mediterranean nutrition.
  - Shaping agricultural production sustainably.
  - Producing safe and healthy food products (incl. development of innovative techniques for food control, food analysis and preservation/ new products design using novel technologies).
  - Using renewable resources on an industrial scale.
  - Developing energy sources based on biomass.
- ▶ **Energy** (safe, clean and efficient energy)
  - Highly efficient energy production, conversion and storage and final energy consumption (e.g. low-loss transport of energy, technologies to improve the efficiency of energy conversion, tapping of potential for energy savings)
  - Next generation of renewable energy sources (e.g. efficiency of energy conversion, reduction of costs and production effort).
- ▶ **Social Sciences** (focus on Economic Crisis):
a) Societal Impact, b) Political Impact, c) Societal Challenges, etc.) with the following themes to be addressed: Effects of the crisis on the society and economy, How can civil society development help to overcome the crisis? Reformability of the political system, societal conditions for modernizing the economy.
- ▶ **Research for digitalization of personal services and for ICT application services:**
  - **Networking of existing services** :The "networking of existing offers" targets the linking of services, e.g. hospital services with local counselling services to provide better health care or the networking of doctors, family members, patients and care facilities to enable coordinated procedures that encourage independence for the aging society. These networks could be extended to include, for example, housing associations and architects who could help to shape the home environment accordingly.
  - **New innovative business models**
  - **IT-based development methodology:** Technology is also playing an increasingly important role in the field of personal services. For example: Systems which measure the vital data of elderly people and send the readings directly to their doctors; the digital networking of elderly people with services in their vicinity, e.g. electronic ordering systems for day-to-day shopping. Or "smart homes" equipped with all the technical refinements needed to enable older people to live in their own environment. However, these are still individual solutions and the IT applications are still often based on separate cases. IT solutions must be

harmonized and standardized on the basis of an overarching, binding procedure in order to introduce these applications on a broader.

- **Knowledge intensive services in tourism and culture**
- **ICT application services on environment and cultural heritage issues**

▶ **Nanotechnology: Focal topic „Graphene“.**

Note: There is an open Call of BMBF in Nanotechnology which is open for Greek participation (<http://www.bmbf.de/foerderungen/20591.php>)/**Dead line 30/4/13/**.

The call promotes so called “Verbundprojekte”, i.e. Joint projects that are done by partners from *Higher education institutions, research organisations and enterprises*. Greek partners are welcome to participate in the projects. Projects must be in accordance with the national rules of both countries.

The project outlines (“Skizzen”) have to be sent to the German management organisation (Projektträger Jülich (PtJ), see section 7 in the above mentioned call). The project outlines will then be evaluated and selected with regard to the evaluation criteria stated in section 7.2.1.

▶ **Photonics / Optical Technologies:**

Future application-oriented research cooperation in the field of photovoltaics which will significantly expand and accelerate the utilization of this technology in Germany and/or in Greece (One example might be photovoltaic fuel saver solutions for electricity generation in remote off-grid areas. Integrated PV/air conditioning systems could be another example. The essential term here is „application-oriented“, aiming at versatile PV solutions which, once successfully demonstrated, may open up new market segments subsequently. The idea here is to jointly conduct feasibility research in order to be better able to apply for e.g. joint EC grants later on. Whereas under „energy“, more basic research questions can be addressed, enhancing energy conversion figures etc. via whole new PV technologies.)